MUHTEŞEM GATSBY

F. SCOTT FITZGERALD

Muhteşem Gatsby
Scott Fitzgerald
Orijinal Adı: The Great Gatsby
Mitra Yayınları
1. Basım: Ocak 2012
: Ali Öztürk
: Özgür Umut Hoşafçı: Yunus Karaaslan
: Adem Şenel
ISBN: 978-605-5752-22-4
Baskı ve Cilt: ©

Selamiali Mah. Şetaret Sok. No: 4/A
Üsküdar / İstanbul
Tel: 0 216 391 91 16
www.mitrayayinlari.com
e-mail: mitra@mitrayayinlari.com

MUHTEŞEM GATSBY

SCOTT FITZGERALD

İngilizce'den çeviren:
Özgür Umut Hoşafçı

Mitra Yayınları

BÖLÜM 1

Daha genç ve kırılgan olduğum yaşlarda babam ömrüm boyunca aklımdan çıkmayacak bir öğüt vermişti bana.

"Birini eleştirmeye kalkıştığında" demişti, "herkesin senin ayrıcalıklarına sahip olmadığını hatırla."

Başka bir şey söylememişti ama zaten pek konuşmadan anlaştığımızdan, çok daha fazlasını anlatmak istediğini kavramıştım. Sonuç olarak insanlar hakkındaki yargılarımı kendime saklamayı yeğledim. Bu huyum pek çok tuhaf yaratılışlı kişiyi tanımama imkan verdiği kadar azımsanmayacak sayıda can sıkıcı kişiye de mahkum etmişti beni. Aklı farklı işleyenler normal birindeki bu niteliği gördüğünde hemen anlar ve buna çabucak bağlanır. Üniversitedeyken sırf bu nedenle, yani bazı çılgın, meçhul gençlerin bana sırlarını anlatmaktan çekinmemesi yüzünden, yok yere fazla politik olmakla suçlandım. Gel gör ki, bunu çoğu kez istemeden yapıyordum. Birinin bana sırını açacağını hissettiğim anda duruma göre, ya uyur numarası yapar ya da çok meşgulmüşüm gibi davranır veya şakaya vurarak o kişiyi terslerdim. Çünkü gençlerin bu mahrem açılmaları veya en azından bunları anlatmakta kullandıkları ifadeler genellikle ya sağdan soldan aşırma ya da bastırılmış duygularından ibarettir. İnsanlar hakkındaki yargıları kendine saklamak sonsuz bir umuttur bence. Babamın bilgiççe söylediği ve benim de bilgiççe onayladığım şu sözünü unutmaktan halen korku duyarım: bazı temel incelikler dünyaya adaletsiz dağıtılmıştır.

Hoşgörümle bu kadar övündükten sonra bunun da bir sınırı olduğunu itiraf etmeliyim. İnsan davranışlarının altında sert bir kaya da olabilir, bataklık da ama bir noktadan sonra bunu pek de umursadığımı söyleyemem. Geçen sonbaharda ülkenin doğusundan döndüğümde dünyanın bir örnek ve üzerinde namusun sonsuza dek egemen olmasını istediğimi anlamıştım. İnsanların kalplerine ayrıcalıklı bakışlarla yapılan huzursuz gezintileri

istemiyordum artık. Sadece bir tek kişiyi, bu kitaba da adını veren Gatsby'i bunların dışında tutuyorum. Gatsby, yani benim hor gördüğüm ne varsa kendinde toplayan kişi. Art arda sıralanan başarılı jestler kişiliğin bir göstergesiyse Gatsby'de muhteşem bir şey, yaşamın vaatlerine karşı abartılı bir duyarlılık vardı. Binlerce kilometre ötedeki depremleri kaydedebilen karmaşık cihazlara benzerdi o. Ancak bunun "yaratıcı mizaç" adıyla yüceltilen o gevşek hassaslıkla hiç ilgisi yoktu. Onunki olağanüstü bir umut etme yeteneği, o ana dek kimsede görmediğim ve bir daha da göreceğimi sanmadığım romantik bir delilikti. Hayır - Gatsby en sonunda muradına erdi. İnsanların nafile hüzünlerine ve kısa ömürlü mutluluklarına duyduğum ilginin bir süreliğine kaybolmasına yol açan, Gatsby'i gafil avlayan, hayallerinden uyandığında onu kül ve toza bulayan şeydi.

Ailem üç kuşaktır bu Orta Batı kentinde yaşayan varlıklı ve saygın kişilerden oluşur. Biz Carraway'ler bir tür aşiret gibiyizdir. Buccleuch Dükü soyundan geldiğimiz rivayet edilir. Ama neslimizin temelini atan asıl kişi dedemin kardeşidir. İç Savaş'a takviye kuvvet olarak katıldıktan sonra 51'de buraya yerleşmiş ve şimdilerde babamın sürdürdüğü toptan hırdavat işini kurmuştu.

Ben bu büyük amcayı hiç tanımadım ama babamın iş yerinde asılı duran keskin yüz hatlı portresini görenler ona çok benzediğimi söyler. 1915'te, babamdan tam çeyrek asır sonra New Haven'den mezun oldum. Çok geçmeden de Büyük Savaş (I. Dünya Savaşı) olarak bilinen, Germenlerin dünyaya ertelenmiş yayılma hareketine katıldım. Karşı hücumlarımız bana öyle büyük haz vermişti ki geri döndüğüme üzülmüştüm. Orta Batı, dünyanın işlek bir merkezi olmaktan çıkmış, evrenin ücra bir köşesine dönüşmüştü. Ben de Doğu'ya giderek senet işine atılmaya karar verdim. Tanıdığım herkes de bu işi yapıyordu ve benim gibi bir bekarın bu yolla rahatlıkla geçinebileceğini düşünüyordum. Tüm teyze, hala, dayı ve amcalar bana uygun bir yüksek okul seçiyorlarmış gibi konu üzerinde uzun uzun konuştuktan sonra, ciddi ve kaygılı yüzlerle "Pekala" demişlerdi. Babam bir yıl boyunca bana para göndermeye razı oldu ve birkaç ertelemeden sonra nihayet 1922'nin bahar aylarında Doğu'ya gelip temelli yerleştim.

Yapılacak ilk iş şehir merkezinde bir oda tutmaktı ama mevsim ılıktı ve ben geniş çayırlar ve dost canlısı ağaçları olan bir yöreden henüz gelmiştim.

İş yerinden genç bir çocuk yakınlardaki banliyölerden birinde ev tutmayı önerdiğinde bana müthiş bir fikir gibi görünmüştü. Evi o buldu. Aylığı seksen dolara, nemden yıpranmış, köhne bir binaydı. Şirket, son anda onu Washington'a gönderince ev de bana kalmıştı. Yanıma bir köpek aldım ama birkaç gün sonra kaçıp gitti. Dodge marka eski bir arabam ve yatağımı yapıp kahvaltımı hazırlayan Finli bir yardımcı vardı. Elektrikli ısıtıcının başına oturur, kendi dilinde bir şeyler mırıldanıp dururdu.

Bir iki günü bu şekilde yalnız geçirdim. Derken bir sabah oraya benden kısa süre sonra gelmiş olduğu anlaşılan bir adam önümü keserek, yüzünde şaşkın bir ifadeyle "West Egg köyüne nasıl gidebilirim?" diye sordu.

Nasıl gidileceğini gösterdim. Tekrar yürümeye başladığımda artık yalnız olmadığım duygusuna kapılmıştım. Oranın yerlilerinden biri, etraftakilere yol tarif eden bir rehberdim. Bilmeden de olsa bana onun komşusu olmanın özgürlüğünü bahsetmişti.

Parlak günışığı, filmlerdekine yakın bir hızla yemyeşil yapraklarla dolan o ağaçlar ve yazın gelişiyle birlikte, hayatın yeniden başladığına dair o bildik duygusuna kapılmaktan kendimi alamıyordum.

Okunması gereken bir sürü şey vardı ama önce bu taze, zindelik veren havayı ciğerlerime çekip sağlıkla dolmalıydım. Yanımda getirdiğim bankacılık, kredi ve yatırım araçları üzerine bir düzine kitabı rafa yerleştirmiştim. Kırmızı ve yaldızlı kapaklarıyla karşımda darphaneden yeni çıkmış gıcır paralar gibi beklerken, Midas, Morgan ve Maecenar gibi adamların, yalnızca kendilerinin bildiği sırları bana açmaya hazırlandıklarını hissediyordum. Bunlardan başka kitaplar da okuyacaktım elbette. Üniversitedeyken edebiyata meraklıydım. *Yale News* adlı okul gazetesinde bir yıl boyunca ciddi ve nitelikli makaleler kaleme almıştım. Şimdi tüm bunları yeniden hayatıma katmaya hazırlanıyordum. Uzmanlık alanlarının en kısıtlısından, "çok yönlü entel"lerden olacaktım. Bu sadece bir taşlama değil. Tek bir pencereden bakıldığında hayat başarılı olmaya çok daha görünür.

Kuzey Amerika'nın en tuhaf insanlarının yaşadığı bir bölgede ev kiralamış olmam bütünüyle rastlantıydı. Evim, New York'un doğusuna uzanan, karmaşa içindeki şu ince ada üzerindeydi. Burada tuhaf doğa görünümlerinin yanı sıra, iki sıradışı karasal oluşum vardı. Şehir merkezinden otuz kilometre kadar uzakta birbirlerine özdeş ve yalnızca

narin bir koy ile ayrılan, Batı yarımküredeki en iyi terbiye edilmiş tuzlu su bölgesine, Long Island Boğazı'na uzanan bir çift kocaman yumurta. Tam olarak oval değildiler. Her ikisinin de karayla birleştikleri noktaları, Kolomb'un öyküsündeki yumurtalar gibi yassıydı. Üzerinde uçan martılar için bu koskoca yumurtaların bir şaşkınlık kaynağı olduğuna şüphe yok. Biz kanatsızlar içinse şekil ve boyutları dışındaki özelliklerinin birbirine benzemezliği aklı meşgul ediyor.

Ben West Egg'de yaşıyordum yani daha az moda olanında. Yine de aralarındaki tuhaf ve uğursuz zıtlığı ifade etmede bu tanım biraz hafif kalır bence. Evim yumurtanın en ucunda ve Boğaz'dan yalnızca elli metre uzaktaydı. Sezonluğuna on iki – on beş bin dolar kira istenen iki koca evin arasına sıkışıp kalmıştı. Sağdaki, standartları aşan muazzam bir yapıydı. Normandiya'da bulunan Hotel de Ville'in tıpkısıydı. Binanın yanında üzerini sarmaşıklar kaplamış bir kulesi, mermer yüzme havuzu, yirmi dönümlük yeşil alanı ve bahçesi vardı. Burası Gatsby'nin malikanesiydi. O zaman kendisini tanımıyor olduğuma göre, Gatsby adında bir beyefendi desem daha doğru. Benim göz zevkini bozan evimse fazla dikkat çekmiyordu. Ayda hepi topu seksen dolara bir milyonerin dibinde oturuyor, zengin komşumun bahçesinin ve boğazın ufak bir bölümüne tepeden bakabiliyordum.

•••

Aslında yazın öyküsü, narin koyun karşı kıyısındaki East Egg'in akşam güneşi altında ışıldayan deniz boyu uzanmış beyaz malikaneleri eşliğinde yemek için Tom Buchanan'lara gittiğimde başlamıştı. Eşi Daisy ikinci kuşaktan kuzenimdi. Tom'u ise üniversiteden tanırdım. Savaştan hemen sonra Chicago'daki evlerinde kalmıştım.

Daisy'nin kocası, pek çok atletik başarının yanı sıra, New Haven'da okul takımında futbol oynamış en iyi forvet oyuncularından biriydi. Adeta bir milli kahramandı. Daha yirmi bir yaşındayken öyle muhteşem başarılar kazanmıştı ki sonradan yaptıkları bunların gölgesinde kaldı. Ailesi son derece zengindi. Para konusunda sınırsız bir özgürlüğe sahip olması nedeniyle üniversite yıllarında eleştirilirdi. Ama artık Chicago'dan ayrılıp Doğuya gelmişti. Bunu öyle bir şekilde yapmıştı ki insanların adeta

nefesleri kesilmişti. Örneğin, gelirken yanında Lake Forest'tan çok sayıda polo atı getirmişti. Benim kuşağım için bunu yapabilecek zenginlikte olunabileceğini düşünmek bile güçtür.

Doğuya gelme nedenlerini bilmiyorum. Hiçbir sebep yokken Fransa'da bir yıl kalmış, zengin insanların polo oynadıkları yerleri dolaşıp durmuşlardı. Daisy telefonda bu kez temelli taşındıklarını söylemişti. Ben yine de inanmamıştım. Daisy'nin aklından neler geçtiğini biliyordum ama Tom'un futbolun verdiği heyecanı özleyerek sonsuza dek arayış içinde olacağını hissediyordum.

Şimdi ise ılık ve rüzgarlı bir akşamda pek de iyi tanımadığım iki eski dostumu görmek üzere East Egg'e doğru ilerliyordum. Evleri umduğumdan daha ince bir zevke sahipti. Georgian Kolonyal mimarisi ile inşa edilen, kırmızı-beyaz renklerdeki bu malikane koya hakim bir yükseklikteydi. Ön taraftaki yeşillik alan, deniz kıyısından başlayıp birkaç yüz metre ilerleyerek evin ana giriş kapısına kadar uzanıyordu. Arada tek tük güneş saatlerini, tuğla döşeli yürüyüş yollarını ve günışığında parlayan çiçek bahçelerini aşıyor, nihayet eve ulaştığı anda hızını alamamış gibi asmaların örttüğü duvara yaslanıyordu. Ön cepheyi ayıran Fransız tarzı pencerelerin camları güneş ışığında altın parıldıyor, açık camlardan içeri akşamüstünün ılık rüzgarı doluyordu. Tom Buchanan üzerinde binici kıyafetleriyle beni karşılamak üzere girişte bekliyordu.

New Haven'da son görüştüğümüzden bu yana epey değişmişti. Karşımda otuzlu yaşlarda, sapsarı saçlı, başkalarına tepeden bakan kibirli bir adam duruyordu. Parlayan küstah gözleri yüzüne bir hakimiyet duygusu yayıyor, duruşu bir şeylere öfkelendiği için öne doğru eğilmiş izlenimi veriyordu. Üzerindeki binici kıyafetinin kadınsı görünümü bile bedenindeki muazzam gücün dışavurulmasını engelleyemiyordu. Ayakları ayağındaki parlak çizmeleri öylesine dolduruyordu ki üstteki bağcıklar zorlukla bağlanabilmişti. İnce giysisinin altından omuzlarını hareket ettirdiğinde alttaki iri kas kütlesi hissediliyordu. Büyük bir kuvvetle dolu bir bedendi bu, aynı zamanda zalim.

Konuşurken çıkardığı tenor tonundaki boğuk sesi, hırçın görüntüsünü daha da güçlendiriyordu. Sesinde -sevdiği kişiler de buna dahildi- zorbaca bir küçümsemenin izleri vardı. New Haven'da ondan nefret eden bir sürü insan olduğu geldi aklıma.

Bu görünüşüyle; “sizden daha güçlü olduğum için her konuda fikirlerimin daha üstün olduğunu kabul etmenize gerek yok aslında” der gibiydi. Üniversite son sınıftayken aynı öğrenci kulübüne üyeydik. Pek samimi olmasak da o sert ve buyurgan tavrına karşın, sanki ondan hoşlanmamı önemsiyormuş gibi davranırdı.

Güneşli taraçada birkaç dakika sohbet ettik.

“Güzel bir yer yaptım burayı” dedi parıldayan gözlerini etrafta gezdirirken.

Bir taraftan kolumdan tutup beni yönlendirirken, diğer taraftan da geniş, yassı eliyle önümüzdeki manzara boyunca, çukurda kalmış İtalyan tarzı bahçeyi, yarım dönümlük alandaki güzel kokulu gülleri, kıyıdan biraz açıkta dalgaların üzerinde seken kalkık burunlu motoru gösteriyordu.

•••

“Bu arazi şu petrol zengini Demaine’e aitmiş” cümlesini söylemesiyle kolumdan tutarak çevirdi ve kibar bir tavırla “İçeri girelim” dedi.

Yüksek tavanlı, geniş bir holden ilerleyerek Fransız tarzı pencerelerinin olduğu gül renkli, aydınlık bir odaya vardık. Hafif aralık duran camların yansımaları taze çimenlerin üzerine düşüyordu. Perdeler odayı dolduran esinti ile soluk bayraklar gibi dalgalanıyor, bazen süslü bir düğün pastasına benzeyen tavana doğru yükseliyor, kıvrılıp bükülerek şarap rengi halının üzerinde denizi ürperten rüzgar gibi gölgeler oluşturuyorlardı.

Salondaki tek hareketsiz nesne iki genç kadının, üzerinde çapaya bağlı şamandıralar gibi kımıldanıp durduğu heybetli bir kanepeydi. İkisi de beyazlar içindeydi. İncecik giysileri evin içinde uçuştuktan sonra oldukları yere gelip konmuşlar gibi titreşiyorlardı. Bir süre perdelerin çıkardığı kırbaç seslerini ve duvardaki tablonun iniltisini dinlemek için orada öylece durmuş olmalıyım. Sonra Tom Buchanan arka pencereleri gürültüyle kapattı ve odayı dolduran esinti içeride sönüp gitti. Perdeler, halı ve iki genç kadının giysileri yavaşça hareketsizleştiler.

İki kadından, daha genç olanı tanımıyordum. Divanın bir ucuna uzanmış, hiç hareket etmeden duruyor, çenesini sanki bir şeyi dengede tutuyor gibi hafif yukarda tutuyordu. Bana göz ucuyla bakıyorsa bile anlaşılmıyordu. Neredeyse içeri girip onu rahatsız ettiğim için özür dileyecektim.

Öteki, yani Daisy kalkacakmış gibi hareketlendi –yüzünde özenli bir ifadeyle hafifçe eğildi- sonra tuhaf ama çekici bir kahkaha attı. Ben de güldüm ve ona doğru yürüdüm.

"Sevinçten olduğum yerde donakaldım" dedi. Sonra nükteli bir şey söylemişçesine yeniden güldü. Elimi tutarken, dünyada en çok görmek istediği kişi benmişim gibi yüzüme bakıyordu. O her zaman böyleydi. Biraz yaklaşıp, çenesinde bir şeyleri dengelemeye uğraşan kızın adının Baker olduğunu fısıldadı. (Daisy'nin fısıldama alışkanlığının insanların ona doğru eğilmelerini sağlamak için olduğunu duymuştum. Bu yersiz eleştiri onun çekiciliğini hiçbir zaman azaltmıyordu elbette.)

Nasıl olduysa, Bayan Baker'in dudakları kımıldamıştı. Belli belirsiz bir hareketle beni selamladıktan sonra başını geriye attı. Dengede tutmaya çalıştığı nesne biraz sarsılmış olmalı ki irkilivermişti. Ondan yine özür dileyecek oldum. Nedense kendine yeten böylesi insanlar her zaman için takdirimi toplamıştır.

O boğuk, titrek sesiyle sorular soran kuzenime döndüm tekrar. İnsanın kulak kesildiği, bir daha duyamayacağı bir melodiyi dinliyormuş gibi iniş çıkışlarını takip ettiği bir sesti bu. Yüzü sevimli ve hüzünlü, parıldayan gözleri ve şehvetli ıslak dudakları dikkat çekiciydi ama ona ilgi duyan erkeklerin unutamadığı asıl, insana heyecan veren sesiydi. Cezbeden bir şarkı, "dinle" diye fısıldayan, az önce coşkulu ve kışkırtıcı şeyler yaptığına, bir saat içinde yine coşkulu ve kışkırtıcı şeyler yapacağına dair bir vaatti.

Buraya gelirken bir günlüğüne Chicago'ya uğradığımı ve bir düzine insanın ona selamlarını ilettiğini söyledim.

"Beni özlemişler mi?" diye sordu heyecanla.

"Şehir perişan halde. Arabaların sol arka tekerlerini matem çelengi niyetine siyaha boyamışlar. Kuzey sahilinde de ağıtlar hiç dinmiyor."

"Harika! Hadi dönelim, Tom. Hemen yarın!" Sonra hiç yeri değilken "Bebeği görmelisin" deyiverdi.

"Çok isterim."

"Şimdi uyuyor. Üç yaşına girdi. Daha önce görmemiş miydin?"

"Hayır."

"Öyleyse mutlaka görmelisin. O-"

Odanın içinde huzursuz adımlarla dolanan Tom Buchanan yanıma gelip elini omzuma koydu.

“Ne işle uğraşıyorsun, Nick?”

“Borsacıyım”

“Kimin yanındasın?”

Ona söyledim.

“Adını hiç duymadım” dedi kesin bir ifadeyle.

Bu biraz canımı sıkmıştı.

“Duyarsın” diye yanıtladım kısaca. “tabii eğer Doğuda kalırsan.”

“Kalacağım merak etme” dedi önce Daisy’e, sonra bana bakarak. İtiraz gelmesini bekliyor gibiydi. “Başka bir yere gidecek kadar aptal değilim.”

Tam o anda Bayan Baker öyle çabuk “Kesinlikle!” diye bağırdı ki irkildim. Odaya girdiğimden beri ilk kez konuşuyordu. Onun da en az benim kadar şaşırdığı belliydi. Esnedi ve çevik bir hareketle yerinden kalktı.

“Her yanım tutulmuş” diye yakındı, “ne kadardır şu kanepede yattığımı hatırlamıyorum.”

“Hiç bana bakma” dedi Daisy, “sabahtan beri seni New York’a götürmeye uğraşıyorum. Bayan Baker mutfaktan getirilen dört kokteyl kadehine göz atıp, “Hayır istemem” dedi, “antrenman yapıyorum.”

Ev sahibi pek inanmamıştı,

“Sen mi!” dedi Tom kendi kadehini kafasına dikerken, “İşlerini nasıl hallettiğine aklım hiç ermiyor.”

Bayan Baker’a baktım, neyi “hallettiğini” merak etmiştim doğrusu. Ona bakmak hoşuma gidiyordu. Zayıftı, göğüsleri ufaktı. Askeri okul öğrencileri gibi omuzlarını geriye atarak dik yürüyordu. Solgun yüzünde, güneşten kamaşan gri gözlerinde kibar bir ifadeyle bana bakıyordu. Onu ya da fotoğrafını bir yerlerde gördüğümü düşündüm.

“West Egg’de oturuyormuşsunuz galiba” dedi küçümseyen bir ifadeyle. “Orada oturan birini tanıyorum.”

“Ben kimseyi ta—”

“Gatsby’i tanıdığınıza eminim.”

“Hangi Gatsby?” diye sordu Daisy. Komşum olduğu söylemeye fırsat bulamadan, akşam yemeğinin hazır olduğu duyuruldu. Tom Buchanan buyurgan bir tavırla gergin kolunu benim kolumun altına koydu ve satranç tahtasında bir piyonu başka bir kareye taşır gibi beni odadan çıkardı.

Ellerini kalçalarına dayayarak ağır ağır yürüyen iki genç, narin kadın önümüz sıra salınarak günbatımına bakan gül renkli taraçaya ilerliyordu. Hafifleyen rüzgar masada duran dört mumun alevini titretiyordu.

“Bu mumlar da nesi” diye söylendi Daisy kaşlarını çatarak. Sonra parmaklarını fitile bastırıp mumları söndürdü. “İki hafta sonra yılın en uzun günü olacak.” Neşe içinde bize baktı. “Sizin de en uzun günü bekleyip sonra kaçırdığınız oluyor mu? Ben hep bekler, hep de kaçırırım.”

“Birlikte bir şeyler yapabiliriz” dedi Bayan Baker esneyerek, sandalyesinde yatağında otururmuş gibi oturuyordu.

“Olur” dedi Daisy. “Peki ne yapalım?” Çaresiz bir ifadeyle bana döndü. “İnsanlar ne yapmak ister acaba?”

Ben tam yanıt verecekken bakışlarını küçük parmağına yöneltti.

“Şuraya bak!” diye yakındı; “parmağımı incittim.”

Hepimiz baktık. Boğumları morarmıştı.

“Bunu sen yaptın, Tom” dedi suçlayarak. “Belki isteyerek yapmadın ama yine de sen yaptın. Senin gibi azmanın biriyle, cüsseli hantalın tekiyle evlenirsen olacağı bu…”

“Azman sözünden hoşlanmıyorum” diyerek çıkıştı Tom, öfkelenmişti, “şaka bile olsa söyleme.”

“Azmansın ama” diye ısrar etti Daisy.

Arada o ve Bayan Baker aynı anda konuşup şakalar yapıyor, konudan konuya atlıyorlardı. Sohbetleri de üzerlerindeki beyaz giysiler ve baygın gözleri gibi sakindi. Tom ve benimle birlikte burada olmayı kabullenmiş, fazla bir çaba göstermeden hem eğleniyor, hem de eğlendiriyorlardı. Yemeğin yakında biteceğini, gecenin birazdan sona ereceğini ve her şeyin geride kalacağını biliyorlardı. Burası Batı’dan çok farklıydı. Orada akşamlar, durmadan hayal kırıklığı yaratan tahminler ya da anın kendisinin endişe verici dehşeti içinde kendi sonlarına doğru hızla ilerlerdi.

Mantar kokusu sinmiş ama kaliteli bir Bordo şarabından ikinci kadehi içerken, “Bende medenileşmediğim hissi uyandırıyorsun Daisy” diye itirafta bulundum, “bari hububatlardan filan konuş da tam olsun!”

Bunu belli bir amaçla söylememiştim ama hiç beklemediğim bir tepkiyle karşılaştım.

“Medeniyet yok oluyor” diye bağırdı Tom öfkeyle, “Ben artık bu konuda çok karamsarım. Şu Goddard denen adamın yazdığı *The Rise of the Colored*

Empires adlı kitabı okudun mu?”

“Hayır, okumadım” dedim, ses tonu beni şaşırtmıştı.

“Çok İyi bir kitap, herkes okumalı. Dikkatli olunmazsa beyaz ırkın – yanlış duymadınız beyaz ırkın- yok olacağını savunuyor. Epey bilimsel bir kitap, her söylediğinin kanıtını da sunuyor.”

“Tom derin mevzulara girmeye başladı” dedi Daisy umursamaz bir kederle, “İçinde uzun cümleler olan epey derin kitaplar okuyor. Ne deniyordu ona, şey...”

“Neyse ne! O kitaplar bütünüyle bilimsel” dedi Tom sabırsızlanarak, “Adam meseleyi iyi çözmüş. Her şey egemen ırk olan bizlere bağlı. Ya dikkatli oluruz ya da öteki ırkların hegemonyası altına gireriz “

“Onları yenmemiz gerek” diye fısıldayan Daisy, güneş ışınlarından doğru bakarak gözlerini kırpıyordu.

Bayan Baker, “Kaliforniya’da yaşamanız lazım” diye söze başlamıştı, ama Tom koltuğunda gürültüyle kımıldanarak lafını kesti, “Bu görüşe göre hepimiz Norman soyundanız. Ben, sen, sen ve...” bir an durup başını hafifçe eğerek karısını da araya katınca Daisy bana bir kez daha göz kırptı “...uygarlığı oluşturan her şeyi bizler yaratmışız. Bilimi, sanatı ve diğerlerini, anlıyor musunuz?”

Kendi böylesine kaptırmasında acıklı bir taraf vardı. Eskiden beri aşırıya kaçan kibri artık ona yetmez olmuş gibiydi. Tam o sırada telefonun çalmasıyla birlikte uşak içeriye girince Daisy bu fırsattan yararlanarak bana doğru eğildi.

“Sana bir aile sırrı vereyim” dedi alçak sesle, “Şu bizim uşağın burnu var ya, onun hikayesini duymak ister misin?”

“Buraya bunun için geldim zaten.”

New York’ta iki yüz daimi müşterisi olan bir şirkette gümüş parlatıcısıymış. Sabahtan akşama kadar gümüş parlatmak en sonunda burnuna zarar vermeye başlamış.

“Durumu da gittikçe kötüleşmiş” diye söze karıştı Bayan Baker.

“Evet. O kadar kötüleşmiş ki, sonunda işinden ayrılmak zorunda kalmış.”

Batan güneşin son ışınları bir an için parlayan yüzünü hafifçe okşadı. Ben nefesim kesilerek onu dinlerken güneş tümüyle battı ve ışıklar, karanlık basınca sokaktaki oyunlarını bitirmek zorunda kalan çocuklar gibi gönülsüzce yüzünü terk etti.

Geri gelen uşak eğilip Tom’un kulağına bir şeyler fısıldadı. Tom’un kaşları çatıldı. İskemlesini geriye ittiği gibi kalktı, tek kelime etmeden içeri girdi. O gidince Daisy canlanır oldu. Etkileyici sesiyle şarkı söyler gibi neşe içinde eğildi:

“Seni görmek çok hoşuma gidiyor Nick” dedi, “Bana gülleri anımsatıyorsun biliyor musun? Evet güle benziyorsun. Öyle değil mi?” Bayan Baker’a soruyor, onay bekliyordu, “Sence de benzemiyor mu?”

Elbette doğru değildi bu. Güllere uzaktan yakından benzemiyordum. Aklına estiği gibi konuşmuştu. Yine de içinden taşan bu sıcaklık karşısında, heyecanlı sözlerin ardında, gizli kalmış duyguların açığa çıktığı gibi duyguya kapılıyordunuz. Birden peçetesini masaya fırlatarak kalktı, özür dileyip içeri gitti.

Bayan Baker ile göz göze geldik. Ben konuşmaya hazırlanırken, doğruldu ve “Şışşt” diye uyardı beni. Arkamızdaki odada alçak sesle bir şeyler konuşuluyordu. Bayan Baker neler olup bittiğini daha iyi duymak için çekinmeden eğildi. Sesler bir an yükselir gibi oldu, sonra hafifledi. Bir an bağrışmalar, sonra yine sessizlik.

“Az önce bahsettiğiniz Bay Gatsby komşum olur...” diyerek söze başlamak istedim.

“Sus biraz! Neler oluyor duymak istiyorum.”

“Bir sorun mu var?” diye sordum saf saf.

“Yoksa bilmiyor musunuz?” diye sordu Bayan Baker, gerçekten şaşırmıştı “Herkesin bildiğini sanıyordum.”

“Ben bilmiyorum.”

“Şey” dedi biraz duraksayarak, “Tom’un New York’ta bir metresi var”

“Metresi mi?” diye yineledim safça.

Bayan Baker başıyla onayladı. “Yemek vakti telefon etmeyecek kadar nazik olması gerekir ama değil mi?”

Söylediklerini anlamama zaman kalmadan kumaş hışırtıları ve deri çizmelerin gıcırtısı duyuldu ve Tom ile Daisy masaya döndü.

Daisy neşeli görünmeye çabalıyordu ama sesi gergindi.

“Kusura bakmayın” dedi.

Yerine oturdu, soru dolu bakışlarla önce Bayan Baker’a sonra bana baktı. “Şöyle bir dışarı baktım da!” dedi, sonra, “Gerçekten de çok romantik bir manzara var. Çimlerin üzerinde bir kuş vardı. Cunard ya da White Star

şirketlerine ait gemilerden biriyle buraya kadar gelmiş bir bülbül sanırım. Nasıl da ötüyor” diye sürdürdü konuşmasını. Kendisi de adeta şakıyordu, “Ne romantik, değil mi Tom?”

“Ya, evet öyle” diyen Tom bıkkın bir tavırla bana dönerek, “Yemek bitince hava kararmamış olursa seni ahırlara götüreyim” dedi.

Telefon bir kez daha çalınca hepimiz birden irkildik. Daisy, Tom’a bakıp kesin bir ifadeyle başını sallayınca tüm sohbet konuları aniden kayboluverdi. Masadaki son beş dakikanın parçalarından, gerekmediği halde mumların yeniden yakılması kaldı aklımda ve herkesin çekinmeden bakmak istediğim halde bakışlarından kaçıyordum. Tom ve Daisy’in neler düşündüklerini bilemiyordum ama o umursamaz tavırlarına rağmen Bayan Baker’ın bile davet edilmeden gelen beşinci kişinin o keskin çınlamalarını görmezden gelmesi imkansızdı. Farklı yapıdaki insanlara bu durum merak uyandırıcı gelse de benim içimden derhal polisi aramak geçiyordu.

Atlar konusuna bir daha dönülmediğini söylememe gerek yok. Tom ve Bayan Baker baş ve ayakucundan tutup bir ölüyü taşıyormuş gibi aralarında akşamın alacasından bir iki metre bırakarak ağır ağır kütüphaneye doğru yürüdü. Ben ise hiçbir şey duymamışım gibi çevreyle ilgileniyor görünmeye çabaladım ve birbirine bağlı verandalar zinciri boyunca Daisy’i izleyerek taraçaya çıktım. Loş bahçede hasır bir kanepeye yan yana oturduk.

Daisy güzel hatlarını yoklar gibi yüzünü elleri arasına alarak bakışlarını kadife rengi alacakaranlığa çevirmişti. İçinde fırtınalar koptuğunu görebiliyordum. Sakinleşmesi için küçük kızı hakkında sorular sormaya başladım.

“Farkında mısın Nick, birbirimizi pek iyi tanımıyoruz” deyiverdi birden, “düğünüme de gelmemiştin.”

“Cepheden dönmemiştim.”

“Doğru” biraz durdu, “çok kötü günler geçirdim Nick. Her şeye şüpheyle bakar oldum.”

Bakmakta da haklıydı. Bekledim ama başka bir şey söylemedi. Ben de epey cılız bir sesle tekrar kızından bahsetmeye başladım. “Herhalde artık konuşuyordur, yemeğini yiyordur, her şeyi yapıyordur.”

“Ya, evet!” dalgın dalgın yüzüme baktı, “Dinle Nick, doğduğunda neler söylediğimi bilmek ister misin?”

“Hem de çok.”

“Olaylara nasıl baktığımı anlarsın belki böylece. Doğum yapalı bir saat bile olmamıştı. Tom’un nerede olduğunu Tanrı bilir. Narkozdan çıkınca yoğun bir terk edilmişlik hissi içimi kapladı ve hastabakıcıya kız mı oğlan mı diye sordum. Kız olduğunu öğrenince de, arkamı döndüm ve ağladım, ‘pekala’ dedim kendime ‘kız olduğuna sevindim. Umarım aptal olur. Çünkü bu dünyada bir kız için en iyisi aptal ve güzel olmak.”

“Her şeyin kötü yanından gördüğümü sen de anlamışsındır” diye devam etti kararlı bir sesle, “herkes de öyle düşünüyor. En eğitimli olanlar bile. Bense buna eminim. Her yere gittim, her şeyi gördüm, her istediğimi yaptım.” Gözleri dünyaya meydan okuyor tıpkı Tom gibi bakıyordu. Küçümseme dolu bir kahkaha attı, “Sofistike bir insanım ben. Tanrım, ne sofistikeyim ama”

İlgi ve inancımı üzerine çeken sesi sustuğu anda, söylediklerinin aslında ne kadar samimiyetsiz olduğunu anlamıştım. Bu beni epey rahatsız etmişti. Akşam olanların tümü bende ona yandaş duygular uyandırmak üzere çevrilen dolaplar gibi gelmişti. Sessizce bekledim. Birkaç dakika sonra sevimli yüzünde alaycı bir gülüş belirdi. Sanki o ve Tom çok önemli bir gizli örgütün üyesiymiş de kimse bunu bilmiyormuş gibi baktı bana.

İçerde, kırmızı oda ışıkla dolmuştu. Tom ve Bayan Baker uzun kanepenin iki ucuna oturmuşlar, genç kadın yüksek sesle *Saturday Evening Post* dergisini okuyordu. Tom birbirine eklenip sakinleştirici bir mırıltıya dönüşen sözcükleri dinliyordu. Tavandaki ışıklar çizmelerinde ışıldıyor, kızın sonbahar-yaprağı rengindeki saçlarında matlaşıyor, kol kaslarını oynatarak çevirdiği sayfalar üzerinde dolaşıyordu.

İçeri girdiğimizde konuşmadan yüzümüze baktı, eli havada bir süre bekledi.

“Arkası yarın” dedi dergiyi masaya fırlatırken. Sonra bacağını diğerinin üzerinden telaşla indirerek ayağa fırladı.

“Saat on olmuş” dedi, tavandaki bir saate bakarmış gibi, “İyi kızların yatma zamanı.”

“Jordan yarın Westchester’deki turnuvaya katılacak” dedi Daisy.

“Demek siz Jordan Baker’sınız.”

Yüzünün neden tanıdık geldiğini şimdi anlamıştım. Ashville, Hot Springs ve Palm Beach gibi yerlerdeki spor haberlerini okurken biraz kibirli duran,

bu güzel yüze çok rastlamıştım. Uzun zaman önce onunla ilgili pek de hoş olmayan bir hikaye de duymuştum ama o an pek hatırlamadım.

"İyi geceler" dedi alçak sesle, 'beni saat sekizde uyandırır mısın?"

"Eğer uyanacaksan niye olmasın."

"Uyanırım. İyi geceler Bay Carraway, yakında görüşürüz."

"Tabii ki görüşeceksiniz" dedi Daisy. "Bakarsın sizi evlendiririm. Bize sık sık uğra Nick. Ben de bu arada –hani- ikinizi bir araya toplarım. Belki çamaşır dolabına filan kilitlerim ya da sandala bindirip uzak denizlere açılırım. Bir şeyler yaparım işte."

"İyi geceler" dedi Bayan Baker merdivenlerden çıkarken, "bunları duymamış olayım."

"Tatlı bir kız" dedi Tom o gittikten sonra, "böyle ortalığa salıp durmasalar iyi olur."

"Kimler?" diye sordu Daisy soğuk bir sesle.

"Ailesi."

"Ailesi dediğin yüz yaşına gelmiş teyzesi. Hem artık Nick onunla ilgilenir, değil mi Nick? Jordan bu yaz pek çok hafta sonu burada olacak. Bu yuvanın havası ona çok iyi gelecek."

İkisi de susup birbirlerine baktı.

"New York'lu mu?" diye sordum.

"Louisville'li. Genç kızlığımızın masum yıllarını orada geçirdik. O masum..."

"Taraçada otururken Nick'e dert mi yandın yoksa?" diye sordu Tom birden.

"Öyle mi yaptım?" yüzüme baktı.

"Gerçi pek hatırlamıyorum ama Normanlardan bahsettik galiba. Evet, öyleydi eminim. Birden aklımıza geliverdi işte, sonra birde baktık ki..."

"Her duyduğuna inanma Nick" diye nasihat etti Tom.

Bir şey duymadığımı söyledim sessizce. Birkaç dakika sonra da gitmek üzere kalktım. Beni uğurlamak için kapıya kadar gelip üstlerine yağan ışıkta yan yana durdular. Arabama binip motoru çalıştırdığımda Daisy'den buyurgan bir, "Bekle!" sesi geldi.

"Sana önemli bir şey soracaktım, unutmuşum. Batı'dan bir kızla nişanlandığını duyduk.

"Doğru" dedi Tom destek vererek, "nişanlandığını duyduk."

“İftira atmışlar. Evlenecek kadar param yok.”

“Ama biz öyle duyduk” diye üsteledi Daisy. Durgun halinin geçip birden çiçek açmasına şaşırmıştım. “Ayrı ayrı üç kişiden duyduk, doğru olmalı.”

Neden bahsettiklerini anlamıştım elbette ama nişanlanmanın kıyısına bile yaklaşmamıştım aslında. Evlilik işlemlerini başlattığıma dair ortalıkta gezen dedikodular Doğu’ya geliş nedenlerinden biriydi zaten. Dedikodular yüzünden eski bir dostunuzla görüşmeyi bırakamazsınız ama sırf dedikodu oluyor diye de evlenecek değildim.

Tom ve Daisy’nin bu ilgisi beni çok etkilemiş ve aramızdaki, zenginliklerinden doğan mesafeyi biraz olsun azaltmıştı. Eve dönüş yolunda kafam biraz karışıktı ve öfkeliydim. Daisy’nin tek yapması gereken kızını kucakladığı gibi evi terk etmekti. Ama aklında böyle bir şey olmadığı belliydi. Tom içinse, ‘New York’ta bir metresi olması’ okuduğu bir kitap yüzünden bunalıma girmesinden daha az şaşırtıcıydı. Gösterişli beden gücü artık o buyurgan ruhunu beslemeye yetmiyor olacak ki, bayat bazı fikirlerin sağını solunu kemirmekle uğraşıyordu.

Yol kenarındaki lokantalar ve önlerinde ışıl ışıl kırmızı benzin pompaları duran tamirhanelerde yaz havası iyiden iyiye hissediliyordu. West Egg’deki *malikaneme* varınca arabayı garaja park edip bahçedeki terk edilmiş çim biçme makinesinin kenarına oturdum. Rüzgardan geriye ağaçlarda çırpılan kanatların, toprağın vargücüyle üflediği körüklerin yorulmak bilmez kurbağalardan çıkardığı ısrarlı org seslerinin duyulduğu gürültülü, parlak bir gece kalmıştı. Bir kedi ayışığı altında aniden sendeledi. Ona bakmak için başımı çevirince yalnız olmadığımı fark ettim. On beş metre ilerde, yandaki malikanenin gölgesinden ayırt edilen bir şekil, elleri cebinde, yıldızların gümüş serpintilerini izliyordu. Rahat tavırları ve çimenleri güvenle adımlayışı bana, onun etrafımızdaki cennetin ne kadarına sahip olduğunu hesaplamak üzere yürüyüşe çıkan Bay Gatsby olduğunu düşündürmüştü.

Seslenmeye karar verdim. Bayan Baker’ın yemekte ondan bahsetmesi de tanışmamız için bahane olacaktı. Ama vazgeçtim. Çünkü yalnızlıktan mutlu olduğunu ima eden ani bir hareket yapmıştı. Kollarını karanlık sulara doğru uzattı, epey uzak olduğum halde titrediğine yemin edebilirdim. Ben de ister istemez bakışlarımı deniz yönüne çevirdim. Ta uzaklarda bir başına parlayan ufak, yeşil bir ışıktan fazlasını göremedim. Bir rıhtımın en uç

kısmı filan olmalıydı. Tekrar Gatsby'nin olduğu tarafa döndüm. Gitmişti. Bense o gürültülü karanlık için yine yapayalnızdım.

BÖLÜM 2

West Egg ile New York yolunun hemen hemen yarısında karayolu, o ıssız bölgeden geçmemek için demiryolu ile kavuşur ve dört yüz metre kadar ikisi yan yana ilerler. Burası küller vadisidir. Küllerin dağ sırtlarında, tepelerde ve tuhaf bahçelerde buğday gibi bittiği acayip bir çiftliktir adeta. Öyle ki bu küller evlerin, bacaların ve bacalardan tüten dumanın; en nihayetinde de akıl almaz bir gayretle, tozlu havanın içinde zaten ufalanıp dağılacakmışçasına, belli belirsiz gezinen insanların biçimini alır. Ara sıra gri renkte bir dizi kamyon, görünmez bir yol boyunca ağır ağır ilerler ve korkunç bir fren sesiyle durur, derken ellerinde kurşuni küreklerle kül renginde insanlar beliriverir ve orada ne yapmakta olduklarını perdeleyen yoğun bir toz bulutunu kaldırırlar.

Yine de çok geçmeden, bu gri toprakların ve ortalıkta durmaksızın dalgalanan kasvetli toz bulutunun üzerinde, Doktor T. J. Eckleburg'un gözlerini fark edersiniz. Bu mavi gözler muazzam büyüklüktedir, göz bebeklerinin genişliği yarım metreyi geçer; ancak bir yüzün içinden değil de, var olmayan bir burnun üzerinde durduğu varsayılan, kocaman sarı bir gözlüğün ardından bakarlar. Muhtemelen bu tabelayı oraya, Queens kasabasındaki müşterilerini artırmak isteyen muzip bir göz doktoru asmış, sonra ya kendisi de ebedi körlüğe gömülmüş ya da onu burada unutarak çekip gitmişti. Güneşin ve yağmurun altında, boya görmeden geçirdiği onca zamanın ardından şimdi, bu gözler kararmış bakışlarla kasvetli bir mezbeleye bakıyordu.

Küller vadisinin bir tarafında küçük ve pis bir nehir uzanır, üzerindeki açılır köprü mavnaların geçmesine izin vermek için kaldırıldığında, bekleyen treninin içindeki yolcuların bu iç karartıcı manzaraya yarım saat

boyunca bakmak zorunda kaldığı olur. Her tren bir dakikalığına da olsa burada muhakkak durur; benim Tom Buchanan'ın metresiyle tanışmama da böyle bir an vesile olmuştu.

Bir metresi olduğu haberi zaten dillerdeydi. Ahbapları Tom'un, kadınla beraber gözde restoranlarda boy göstermesine, hatta onu masada bırakıp, sağda solda çene çalarak ortalıkta gezinmesine içten içe kızıyordu. Bu kadını merak etsem de onunla tanışmaya hiç de can atmıyordum; yine de bu olmuştu. Bir öğleden sonrası Tom'la beraber New York'a gidiyorken, kül yığınlarının yakınında durmuştuk ki, bir anda yerinden fırladı ve kolumdan tutuğu gibi beni vagondan adeta zorla indirdi.

"İnelim," diye tutturmuştu, "seni benim kızla tanıştıracağım." Muhtemelen yemekte içkiyi fazla kaçırdığından, ona eşlik etmem konusundaki ısrarı neredeyse zorbalığa dönüşmüştü. Bunun için oldukça kibirli bir gerekçesi de vardı; pazar öğleden sonrasında yapacak daha iyi bir işim olabilir miydi?

Peşinden demiryolunun beyaz badanalı alçak çitini aştım, yol boyunca Doktor Eckleburg'un sabit bakışları altında yüz metre kadar gerisin geri yürüdük. Görünürdeki tek yapı; mezbelenin hemen kenarındaki, bir ana caddedeymiş gibi birkaç bitişik binadan oluşsa da ötesinde hiçbir şey olmayan, sarı tuğlalı bir bloktu. Bu yapıdaki üç dükkandan ilki kiralıktı, ikincisi ancak küllü bir yoldan ulaşılabilen bir sabahçı lokantasıydı, sonuncusu ise bir otomobil garajıydı: Tamir işleri, GEORGE B; WILSON, *Otomobil alınır satılır.*

Tom'un peşinden girdim. İçersi gösterişsiz, hatta neredeyse tamtakırdı. Görünürdeki tek otomobil hurdaya dönmüş, üstü tozla kaplı bir Ford'du, o da gözlerden uzakta karanlık bir kuytuya sinmişti. Tam bu izbe tamirhanenin, arkada bir yerlerde dayalı döşeli, romantik aşk yuvalarını gizleyen bir paravan olduğunu düşünmeye başlamıştım ki, ellerini bir bezle temizlemekte olan garaj sahibi yazıhanenin kapısında beliriverdi. Sarışın adam solgun benizli ancak yakışıklı sayılırdı. Bizi görünce açık mavi gözleri umutla parladı.

"Merhaba Wilson, seni ihtiyar," dedi Tom, adamın omzuna neşeyle vurdu, "İşler nasıl gidiyor bakalım?"

"Bir yaramazlık yok" dedi Wilson çok da inandırıcı olmayan bir tavırla. "O arabayı bana ne zaman satıyorsun?"

“Önümüzdeki hafta. Adamım bu sıralar o işle ilgileniyor.”

“Acaba biraz ağırdan mı alıyor?”

“Kesinlikle hayır!” dedi Tom soğukça “şayet böyle düşünüyorsan, belki de arabayı başkasına satmalıyım.”

“Hayır, benim kastettiğim,” dedi Wilson telaşla “sadece - ”

Devamını getiremedi, sabırsızca etrafına bakındı. O esnada merdivenlerden ayak sesleri geldiğini işittim, derken ofisin kapısında duran bir kadının biraz irice olan vücuduyla, ışığı engellediğini fark ettim. Otuzlarının ortasındaydı, epeyce dolgun olsa da fazlalıklarını çok az kadının yapabileceği şekilde, fevkalade güzel taşıyordu. Lacivert benekli krepdöşinden elbisesinin üzerindeki yüzünün, olağandışı bir güzelliği yoktu, buna karşın bedeninden, daha ilk bakışta fark edilen, sanki vücudunda bulunan her sinir için için yanıyormuş gibi, müthiş bir canlılık yayılıyordu. Gülümsedi, kocası görünmezmiş gibi adamın yanından öylece geçip yaklaştı, Tom’un elini sıkarken gözlerine uzun uzun baktı. Dudaklarını ıslattı ve dönüp de bakmadan, kısık ancak kaba bir sesle kocasına seslendi: “Neden birkaç sandalye getirmiyorsun? Baksana, insanlar ayakta bekliyor!”

“Ah tabi, hemen,” dedi Wilson, telaşla küçük yazıhaneye girdikten sonra, beton rengi duvarlara karışıp yok oldu. Tom’a sokulmakta olan kadın dışında, çevrede bulunan her şeyi kaplayan külden toz bulutu, adamın koyu renkli takımını ve solgun saçlarını da örterek gözden kaybetmişti.

“Seni görmeliyim!” dedi Tom ısrarla. “Bir sonraki trene yetiş.”

“Olur.”

“Aşağıdaki gazete bayiinin önünde buluşalım.”

Kadın başını salladı ve George Wilson’un iki sandalye ile yazıhanenin kapısında görünmesiyle, Tom’dan uzaklaştı.

Yolun aşağı tarafında, gözlerden uzak bir köşede bekledik. 4 Temmuz’a birkaç gün vardı; kara kuru, sıska bir İtalyan çocuk, o esnada raylara çatapat diziyordu.

“Nasıl da korkunç bir yer, değil mi?” dedi Tom, Doktor Eckleburg’la karşılıklı bakışırken.

“Berbat!”

“Çıkmak ona da iyi gelecek.”

“Kocası itiraz etmez mi?”

“Wilson mu? Onun New York’taki kız kardeşini görmeye gittiğini sanıyor. Dünyadan haberi yok o budalanın!”

Böylelikle; Tom ve metresi ile birlikte New York’a doğru yola koyulduk; gerçi birlikte olduğumuz da pek söylenemezdi, çünkü Bayan Wilson başka bir kompartımanda yolculuk etmişti; Tom en azından trende rastlayabileceğimiz East Egg’lileri biraz olsun dikkate almıştı. Kadın bu esnada kıyafetini de değiştirmişti, Tom’un yardımıyla trenden inerken esneyerek geniş kalçalarını ortaya çıkarmış olan dar, kahverengi desenli, müslin bir elbise vardı üzerinde. İstasyondaki gazete bayisinden Kent Dedikoduları adlı bir dergi ile bir sinema magazini; eczaneden ise bir krem ile ufak bir şişe parfüm aldı. Üst kattaki gürültü ve karanlığın içinde, dört taksiyi geri çevirmesinin ardından nihayet gri döşemeli, eflatun renkli bir taksiyi beğendi. Sonunda istasyonun kalabalığından kurtulup gün ışığına çıkıyorduk ki, aniden dışarıyı izlediği pencereden yüzünü çevirdi, öne eğilerek camı tıklattı. “Şuradaki köpeklerden birini istiyorum,” dedi kararlı bir sesle, “dairede kalır; böyle bir köpek almak lazım oraya.”

Taksi, tuhaf derecede John Dr. Rockfeller’a benzeyen, beyaz saçlı bir ihtiyarın yanında durana kadar, geri geri gitti. Adamın boynunda asılı olan sepetin içinde, cinsi türü belirsiz bir düzine yeni doğmuş köpek sinmişti. Bayan Wilson arabanın penceresine yaklaşan ihtiyara “Cinsleri ne?” diye sordu.

“Her cins var. Siz ne arıyorsunuz?”

“Aslında şu polis köpeklerinden istiyorum. Ama o cins sende yoktur, değil mi?”

İhtiyarın gözleri sepette şüpheyle gezindi, çok geçmeden elini daldırıp birini ensesinden yakalayarak, kıpırdanıp duran yavruyu çıkardı.

“Bu bir polis köpeği değil,” dedi Tom.

“Evet, tam olarak değil” dedi adam, hayal kırıklığı sesine de yansımıştı, “Aslında bu bir Airedale teriyeri”, bir yandan hayvanın kahverengi tiftikli sırtını sıvazlarken konuşmayı sürdürdü, “Şu kürke bir bakın. Bu köpek hiçbir zaman hastalanıp da sizi üzmez.”

“Ne sevimli şey!” dedi Bayan Wilson heyecan içinde. “Kaça?”

“Bu mu?” Adam köpeğe hayranlıkla baktıktan sonra,” Size on dolara veririm,” dedi. Soyunda bir yerlerde Airedale teriyerliği olsa da, ayakları fazlaca beyaz olan minik Airedale sonunda el değiştirerek, hava geçirmez

kürkünü kendinden geçercesine okşamaya başlayan Bayan Wilson'un kucağına yerleşti.

"Dişi mi erkek mi bu?" diye sordu kadın nazikçe.

"Bu mu? Erkek."

"O bu bir dişi!" diyerek kestirip attı Tom. "Al paranı da hadi git! Bu parayla bunlardan on tane daha alırsın!"

Beşinci Caddeye yöneldik, o sıcak ve tatlı, hatta kırsal denilebilecek yaz gününde, neredeyse köşeden beyaz bir koyun sürüsü çıkıverse yadırgamayacaktım.

"Duralım," dedim, "Burada inmeliyim."

"Olmaz!" diye itiraz etti Tom. "Bize katılmazsan Myrtle çok gücenir, öyle değil mi Myrtle?"

"Hadi ama," diye ısrar etti kadın. "Kardeşim Catherine'i arayıp onu da çağırırım. Onu tanıyanlar çok güzel olduğunu söylerler."

"Çok isterim, ancak -"

İlerlemeye devam ederek Central Park'tan dönüp West Hundreds'a yöneldik. Taksi, uzun ve beyaz bir pastayı andıran 158'nci Cadde'deki binalardan birinin önünde durdu. Bayan Wilson evine dönüşü şerefine bakışlarını çevrede gezdirdikten sonra, köpeğini ve paketlerini toplayarak mağrurca içeriye girdi.

"Mc Kee'leri de davet edeceğim" diye bildirdi asansörle çıkarken, "Elbette kardeşimi de aramam gerekiyor."

Küçük bir oturma odası, küçük bir yemek odası, küçük bir yatak odası ve küçük bir de banyodan oluşan daire en üst kattaydı. Oturma odası, goblenle kaplı ve odaya göre fazla büyük olan mobilyalarla öylesine doluydu ki; Versay Sarayı'nın bahçesinde resmedilmiş neşeli hanımefendilerden bir kaçına tökezlemeden hareket etmek mümkün olmuyordu. Duvarda asılı tek resim, fazlasıyla büyütülmüş olan bir fotoğraftı. İlk bakışta belli belirsiz bir kayanın üzerine tünemiş bir tavuğa benzese de, biraz uzaktan tekrar bakıldığında tavuk bir boneye dönüşüyor ve gülümseyen yaşlı bir bayanın tombul yüzü tüm odayı dolduruyordu. Masada "Kent Dedikodularının" eski sayılarından birkaçı, Robert Keable'ın gözde romanı *Simon Called Peter* ve Broadway'in dedikodu dergilerinden bazıları duruyordu. Bayan Wilson öncelikle köpekle ilgilendi. Asansörcü çocuk, gönülsüz olduğu her halinden belli olsa da, içi samanla dolu bir kutu ile biraz süt getirmesi için gönderildi.

Çocuk dönerken siparişe kendisinin akıl etmiş olduğu kocaman bir kutu köpek bisküvisi eklemekten çekinmemişti, oysa bu bisküviler bütün öğleden sonra sütle dolu bir kasenin içinde öylece eriyecekti. Bu esnada Tom da kilitli bir dolaptan bir şişe viski çıkarmıştı.

Hayatımda yalnızca iki defa sarhoş olmuşumdur, işte bu ikincisi de o gün başıma gelmiştir. Bu yüzden, dairenin içini saat sekize kadar pırıl pırıl güneş ışınları doldurmuş olsa da, olup bitenler sanki loş ve buğulu bir sisle kaplıydı. Bayan Wilson, Tom'un kucağına oturup sağa sola telefon açtı. Derken sigaramızın bittiğini anladık; köşe başındaki tütüncüye kadar gitmek üzere evden ayrıldım. Geri döndüğümde ortada kimsecikler yoktu. Ben de oturma odasında, bir kenara oturup sessizce Simon Called Peter'den bir bölüm okudum; kitap mı çok berbattı, içtiğim viskiler mi kafamı bulandırmıştı bilmem, okuduğumdan pek bir şey anlayamadım.

Tom'la Mrytle (ilk kadehin ardından, Bayan Wilson ile senli benli olmuştuk) ortaya çıktıktan hemen sonra, misafirler de birer ikişer damlamaya başladı. Kız kardeş Catherine'in yağlı, gür ve kısa kızıl saçları vardı; pudrayı fazla kaçırdığından yüzü süt beyaz, ince yapılı, dünya zevklerinde fazlaca düşkün, otuz yaşlarında bir hanımdı. Tüm kaşları yolunmuş, yerine kalemle kavisi daha gösterişli olan yeni bir çift kaş çizilmişti, ancak tabiatın eski çizgiyi yeniden canlandırma gayreti, yüzündeki ifadeyi de donuklaştırmıştı. Takıp takıştırdığı bilezikleri her hareketinde birbirine çarpıyor, ortalığı bir şıngırtıdır götürüyordu. İçeriye ev sahibi havalarında girmiş, eşyaları öylesine sahiplenici bakışlarla süzmüştü ki, orada yaşadığını sanmıştım. Bunu kendisine sorduğumda, bir kahkaha patlatarak önce sorumu yüksek sesle tekrar etmiş, sonra da bir kız arkadaşıyla birlikte bir otelde kaldığını söylemişti.

Alt katta oturan BayMcKee, soluk benizli ve biraz da efemine bir adamdı. Elmacık kemiğinin üstünde kalmış olan beyaz köpük lekesinden, yeni tıraş olduğu anlaşılıyordu. Odada bulunanları büyük bir saygıyla selamladı. Bana 'sanat camiasından" olduğunu söylemişti; sonradan fotoğrafçı olduğunu ve duvarda bir ektoplazmik tezahürmüşçesine duran, Bayan Wilson'un annesinin fotoğrafını büyütenin de bizzat kendisi olduğunu öğrendim. Karısı cırtlak sesli, uyuşuk, hoş ve dehşet verici bir kadındı. Evlendiklerinden bu yana kocasının yüz yirmi yedi kez kendisinin fotoğrafını çekmiş olduğunu büyük bir kıvançla anlatmıştı.

Bayan Wilson bir süre önce kıyafetini değiştirmişti, üzerinde şimdi gösterişli, krem rengi şifondan, yürüdükçe odayı hışırtıyla dolduran bir kokteyl elbisesi vardı; elbisenin etkisiyle sanki kişiliği de değişmiş gibiydi. Tamirhanedeyken çevresine saçtığı o yoğun hayat enerjisi yerini muazzam bir kibre bırakmıştı. Her geçen an gülüşü, jestleri ve konuşması daha da yapmacık bir hal alıyor; o şişip kabardıkça odadaki alan daraldıkça daralıyordu. En nihayetindeyse kadın, duman altı odadaki bir eksen üzerinde gıcırdayarak dönüyormuş gibi görünür olmuştu.

“Hayatım,” diye seslendi kız kardeşine, yüksek ancak işveli bir sesle, “İnsanlar resmen dolandırıcı; dinleri imanları para olmuş. Geçen hafta buraya pedikür için bir kadın çağırmıştım; bana çıkardığı faturayı bir duysan, pedikür yapmamış da apandisitimi almış sanırsın.”

“Adı neydi bu kadının” diye sordu Bayan McKee.

“Bayan Ebenhardt. Evlere pediküre gidiyor.”

“Bu elbisene bayıldım doğrusu,” dedi Bayan McKee, “Bir harika!”

Bayan Wilson kaşlarını kaldırdı ve küçümsercesine iltifatı geri çevirdi, “Aman bu eski püskü şey mi? Özenmediğim zamanlarda üzerime öylece geçiriveriyorum canım.”

“Ama gerçekten üzerinde bir harika durmuş” diye ısrar etti Bayan McKee. “Chester senin şu pozunu yakalayabilse, nefis bir fotoğraf olur.”

Sessizlik içinde Bayan Wilson’a baktık; yüzüne düşmüş bir tutam saçı geriye savurarak tatlılıkla gülümsedi. Bay McKee başını yana eğerek kadını dikkatle inceledi, ardından göz hizasında tuttuğu elini ileri geri hareket ettirmeye başladı.

“Işığın değişmesi lazım” dedi bir an sonra, “yüz hatlarını öne çıkarmak isterim, arka plandaki saçların da görüntüye girmesi lazım.”

“Bana sorarsanız ışığın değişmesine hiç lüzum yok” diye haykırdı Bayan McKee, “hem zaten-”

Adam “Şşşt!” diyerek susturdu kadını, biz de dönüp yeniden modele baktık. O anda Tom Buchanan sesli biçimde esneyerek ayağa kalktı.

“Hadi ama McKee’ler, gelin birer kadeh bir şeyler içelim. Myrtle konuklarımız uykuya dalmadan biraz daha buz ve soda getirsene.”

“Çocuğa buz getirmesini söylemiştim zaten,” dedi Myrtle alt tabakadakilerin beceriksizliği karşısında duyduğu hayal kırıklığı ile

kaşlarını kaldırmıştı, “Ah bu insanlar! Bir an için gözünüzü üzerlerinden ayırmaya gelmiyor!”

Bana bakarak hiç yoktan bir kahkaha attı. Derken köpeğe doğru atılarak hayvanı sarıp sarmaladı, öpücüklere boğdu; hemen sonra ise, sanki onun emirleri için bir düzine aşçı bekliyormuşçasına, bir hışımla mutfağa gitti.

“Long Island’da çok güzel çalışmalarım olmuştu,” dedi Bay McKee, kendini savunurcasına.

Tom adamın yüzüne boş boş baktı.

“İki tanesini çerçevelettik, aşağıdalar.

“İki dediğin ne?” diye sordu Tom.

“İki çalışmam elbette ki: Birine *Montauk Burnu-Martılar*, diğerine ise *Montauk Burnu - Deniz* adını verdim.”

Kız kardeş Catherine kanepeye, yanıma oturdu.

“Siz de mi Long Island’da yaşıyorsunuz?” diye sordu.

“Hayır, West Egg’deyim.”

“Sahi mi? Yaklaşık bir ay önce, Gatsby adında bir adamın evindeki bir parti için gitmiştim oraya. Tanır mısınız?”

“Bitişik komşum olur.”

“Adamın Kaiser Wilhelm’in yeğeni ya da kuzeni olduğunu söyleniyor. Servetinin kaynağı da oymuş.”

“Öyle mi?”

Kız başını sallayarak devam etti.

“Korktum doğrusu. Hakkımda bir şey bilmesini istemem.”

Komşum hakkındaki bu ilginç bilgiler, Bayan McKee’nin müdahalesiyle kesildi, Catherine’i eliyle göstererek: “Baksana Chester, bu kızla güzel bir iş çıkarabilirsin,” diye bağırmıştı. Ancak Bay McKee bıkkın bir tavırla başını sallayarak onu geçiştirdi ve yeniden Tom’a döndü:

“Şayet giriş imkanım olsa, Long Island’da başka çalışmalar da yapmak isterim. Tek istediğim bana bir fırsat verilmesi.”

“Bunu Myrtle’a söyle” dedi Tom, ardından da kahkahayı bastı, tam o esnada Bayan Wilson elinde tepsiyle içeri girmişti, “senin için bir tavsiye mektubu yazsın söyle de, yazarsın değil mi Myrtle?”

“Ne yazacakmışım?” diye sordu kadın, irkilmişti.

“Kocana, diyorum, McKee için bir tanıtım mektubu yazsan, böylece onunla çalışabilir.” Sonra sessizce mırıldanarak bir başlık uydurdu, “*Benzin*

Pompasının Başındaki George B. Wilson, veya buna benzer bir şeyler işte." Catherine eğilip kulağıma fısıldadı, "İkisi de eşlerine katlanamıyor,"

"Yok canım!"

"Sahiden!" Önce Myrtle'a sonra da Tom'a baktı, "Madem katlanamıyorsunuz, ne diye hala sürdürüyorsunuz, değil mi? Onların yerinde olsam hiç beklemez boşanır, sonra da sevdiğim kişiyle evlenirdim."

"Mrytle, Wilson'u hiç sevmiyor mu?"

Sorumun yanıtı hiç beklemediğim bir şekilde geldi. Kulak misafiri olmuş olan Myrtle, soruma ağız dolusu bir küfürle yanıt vermişti.

"Görüyorsun ya!" diye haykırdı Catherine zafer kazanmışçasına. Sonra yeniden sesini alçalttı. "Aslında kavuşamamalarının nedeni Tom'un karısı. Katolik'miş, bilirsin onların boşanmaları yasaktır."

Daisy'nin Katolik olmadığını bildiğimden, bu büyük yalan karşısında biraz sarsılmıştım.

"Evlenir evlenmez," diye sürdürdü, "Batıya gidecek, ortalık duruluncaya kadar da orada yaşayacaklar."

"Avrupa'ya gitseler ya!"

"Demek siz de Avrupa'yı seviyorsunuz?" diye haykırdı heyecanla, "Ben de Monte Carlo'dan yeni döndüm."

"Ya, öyle mi?"

"Daha doğrusu geçen sene oradaydım. Bir kız arkadaşımla gitmiştik."

"Çok kaldınız mı?"

"Hayır, Monte Carlo'ya gitmemizle dönmemiz bir oldu diyebilirim. Marsilya üzerinden gitmiştik. Yola çıktığımızda üzerimizde bin iki yüz dolar vardı; ancak o özel odalara kanıp iki güç içinde beş parasız kaldık. Geri dönene kadar neler çektik anlatamam. Tanrım, oradan nefret ediyorum!"

Bir anlığına pencereden dışarı, canım Akdeniz mavisine çalan gökyüzüne dalmıştım ki Bayan McKee'nin cırtlak sesi beni kendime getirdi:

"Neredeyse ben de başımı yakacaktım" dedi heyecanla, "yıllarca peşimde koşmuş bir köpekle evlenmeme ramak kalmıştı, hem de hiç dengim olmamasına rağmen. Çevremdeki herkes, 'Lucille, bu adam sana layık değil' diye uyarıyordu. Şayet Chester'le karşılaşmasaydım, kesin beni ikna ederdi."

“Ama bak,” dedi Myrtle Wilson, başını sallayarak, “hiç olmazsa sen evlenmemişsin onunla.”

“Evet, neyse ki.”

“işte ben evlendim!” dedi sonra imalı, “aramızdaki fark da bu.” ,

“Fakat neden, Myrtle?” diye sordu Catherine, “Kimse seni zorlamamıştı ki!”

Myrtle biraz düşündü, “Aslında onunla, bir beyefendi olduğunu düşündüğüm için evlenmiştim. İyi terbiye görmüş biri olduğunu sanmıştım, oysa pabuçlarımı yalamaya bile layık değilmiş.

“Eskiden ona delicesine aşıktın,” dedi Catherine.

“Ben mi aşıktım?” diye haykırdı Myrtle. Duyduklarına inanamıyor gibiydi, “Bunu da nereden çıkardın? Şurada oturan adamı ne kadar seviyorsam onu da ancak o kadar seviyordum.”

Beni gösteriyor olması herkesin bir suçluymuşum gibi kınarcasına yüzüme bakmasına neden olmuştu, bense yüz ifademle, onun geçmişinde kesinlikle yerim olmadığımı göstermeye çalıştım.

“Benim delicesine davrandığım tek zaman, onunla evlendiğim o andı. Evlenir evlenmez de bunun çok büyük bir hata olduğunu fark etmiştim. Meğer kendi nikah töreni için bir ahbabının takım elbisesini ödünç almış, bana bu konuda tek bir şey olsun söylememişti. Derken bir gün, bizimki evde yokken bu adam çıkageldi, ‘Ya! Demek takım elbise sizin?” dedim, “Bunu şu an ilk sizden duyuyorum!’ Yine de adama takımı verdim, sonra da yatağa kapanıp akşama kadar hıçkıra hıçkıra ağladım.”

“O adamdan gerçekten de ayrılması lazım” diyerek hikayeye kaldığı yerden devam etti Catherine, “Tam on bir yıldır o tamirhanenin üst katında yaşıyorlar, zaten Tom da onun ilk aşığı.”

İkinci viski şişesi artık elden ele dolaşıyor, ‘içmeden de iyi hissettiğini’ söyleyen Catherine dışında herkes kadehlerini dolduruyordu. Tom kapıcıyı çağırıp, yakındaki büfeden tek başına bir öğün kadar doyurucu olmalarıyla ün kazanmış olan sandviçlerden getirmesini istedi. Akşam çökerken dışarı çıkıp, o tatlı serinlikte doğuya, parka doğru biraz yürümek istiyordum. Ancak ne zaman ayağa kalkmaya niyetlensem, her seferinde beni koltuğuma bir halat misali bağlayan hiddetli ve gürültülü bir tartışmaya bulaşıyor, sonunda da koltuğumda çakılıp kalıyordum. Karanlığın çökmekte olduğu sokaklardan tesadüfen geçmekte olan biriyle insan mahremiyetinin

paylaşılmasında, bu dairenin şehrin üzerindeki bir dizi sarı penceresinin de mutlaka payı vardı. O an aynı zamanda oradan rastgele geçen biriydim, adeta yukarıya bakıp orada neler olduğunu merak ediyordum. Hem içeride, hem de dışarıda olduğum fikriyle, yaşamın bu tükenmek bilmez çeşitliliği beni hem büyülemiş, hem de tiksindirmişti.

Myrtle sandalyesini bana yaklaştırdı, Tom ile ilk karşılaşmalarını anlatmaya başladığında sıcak nefesini yüzümde hissediyordum.

“Kompartımanlarda hep en son tercih edilen, tek kişilik koltuklarda karşılıklı oturuyorduk. Geceyi geçirmek üzere kız kardeşime, New York’a geliyordum. Tom’un üzerinde bir takım elbise, ayağında ise rugan deri ayakkabılar vardı; gözlerimi ondan alamıyor, ancak o bana baktığında gözüm tepesinde duran reklam panosuna takılmış gibi yapıyordum. Tren istasyona vardığında; hemen yanı başımdaydı, kolalı gömlek göğüslüğünü koluma dayamıştı. Polisi çağıracağıma söylesem de ciddi olmadığımı anlamıştı. Onunla taksiye bindiğimizde, Öylesine heyecanlanmıştım ki metroya değil de taksiye bindiğimizi dahi fark edememiştim. Aklımdan sürekli aynı sözler geçip duruyordu, ‘Hayata bir defa geliyorsun… Hayata bir defa geliyorsun...’”

Ardından Bayan McKee’ye dönüp yapmacık kahkaha attı. “Hayatım,” dedi seslendi, “Bu elbiseyle işim biter bitmez onu sana vereceğim, nasılsa yarın yeni bir tane alacağım. Bu arada yarınki işlerimin listesini çıkarsam da iyi olur; önce masaj, sonra kuaför randevum var, köpeğe bir de tasma almalı, sonra şu sevimli kül tablalarından almak istiyorum, hani yaylı olanlardan; bir de annemin mezarı için bütün yaz dayanacak, siyah ipek fiyonklu bir çelenk almalı. Unutmamak için iyisi mi gidip bir liste hazırlayayım.”

Saat dokuz olmuştu, az sonra saatime tekrar baktığımda on olduğunu gördüm. Bay McKee elleri kucağında, yumruklarını sıkmış bir halde uykuya dalmıştı; bu haliyle cevval bir adam fotoğrafı veriyordu. Mendilimi çıkarıp, bütün gün sinirime dokunmuş olan, elmacık kemiğinin üzerindeki kurumuş tıraş köpüğünü sildim.

Masanın üzerine sinmiş olan minik köpek, sigara dumanının içinden kör gözlerle bakınıyor, arada sıradaysa hafif iniltiler çıkartıyordu. İnsanlar bir belirip bir kayboluyor, bir yerlere gitmeyi planlıyor, derken birbirlerini kaybediyor, sonra birkaç adım ötede yeniden karşılaşıyorlardı. Gece

yarısına doğru, Myrtle'in Daisy'nin adını ağzına almaya hakkı olup olmadığını üzerine Tom Buchanan ve Bayan Wilson, hararetli bir tartışmaya tutuşmuştu.

"Daisy! Daisy! Daisy!" diye bağırdı Bayan Wilson, "Canım ne zaman isterse söylerim işte! Daisy! Dai-" Tom Buchanan bir anda yapıştırdığı tokatla kadının burnunu kırmıştı!

Sonrası tam bir karmaşaydı; banyonun orasına burasına saçılmış kanlı havlular, Tom'u paylayan kadın sesleri ve hepsini bastıran durmaksızın yükselen acı içindeki feryatlar. Bay McKee gürültüye uyandığında uyku sersemi yerinden fırlayıp kapıya yöneldi. Yarı yolda durup, şaşkınlık içinde manzaraya baktı. Karısı ile Catherine tıklım tıkış mobilyaların arasında ellerinde sargı bandaj oraya buraya çarparak koşuştururken, bir yandan Tom'u azarlıyor, diğer yandan da burnundan kanlar boşanırken Versay manzaralı koltuklarını korumak adına üzerlerine Kent Dedikoduları dergisini sermeye uğraşan zavallı Myrtle'i teselli etmeye çabalıyordu. Derken Bay McKee bu manzaraya ardını dönüp kapıdan çıktı, ben de hemen ardından asılı şapkamı alıp çıktım.

"Bir gün yemeğe gelin," dedi, beraber gıcırdayan asansörde aşağıya inerken.

"Nereye?" diye sordum.

"Nereye olursa."

"Elinizi maniveladan çekin" diye çıkıştı asansörcü çocuk.

"Özür dilerim" dedi Bay McKee ciddiyetle, "Dokunduğumu fark etmemiştim."

"Peki," diyerek önerisini kabul ettim, "memnun olurum."

...Yatağının yanında duruyordum, o ise elinde kocaman bir albümle çarşafların altında iç çamaşırlarıyla oturuyordu.

"Güzel ve çirkin, Yalnızlık, İhtiyar Sütçü Beygiri, Brook'n Köprüsü…"

•••

… Az sonra Pennsylvania İstasyonu'nun soğuk alt katında uzanmış, uyku ile uyanıklık arasında, Tribune sabah gazetesine gözlerimi dikmiş, saat dört trenini bekliyordum.

BÖLÜM 3

Yaz geceleri komşumun evinden müzik sesleri yükselirdi. Mavi bahçelerinde erkekler ve kızlar fısıldaşmalar, şampanya ve yıldızlar arasında pervaneler gibi bir o yana bir bu yana uçuşurlardı. Öğleden sonra, sular yükselince konukların açıkta bekleyen saldaki atlama kulesinden suya dalışlarını ya da malikanenin önündeki sıcak kumlarda insanlar güneşlenirken, Boğaz'da hızla suyu yararak giden iki motorbotun köpükleri üzerinde su kayağı yapanları izlerdim. Hafta sonları komşumun Rolls Royce'u sabah saat dokuzdan gecenin ilerleyen saatlerine kadar otobüs gibi kullanılır şehirden malikaneye ya da malikaneden şehre durmadan insan taşırdı. Bu arada steyşın tipi otomobili de gelen tüm trenleri karşılar kocaman, sarı bir böcek gibi istasyonla ev arasında gidip gelirdi. Pazartesi sabahı gelince, fazladan bir bahçıvan da dahil sekiz hizmetçi, ellerinde süpürge, bez, fırça, çekiç ve bahçe makaslarıyla gün boyu çalışıp önceki gece verilen hasarı onarır, ortalığı silip süpürürlerdi.

Her cuma New York'taki bir manavdan gelen beş sandık portakal ve limon her pazartesi arka kapıdan suyu sıkılmış yarım kabuklar piramidi olarak evi terk ederdi. Mutfakta, kahyanın başparmağını iki yüz kez basmasıyla iki yüz portakalın suyunu yarım saatte sıkabilen bir makine bulunuyordu.

En az on beş günde bir, ikram servisinde çalışan bir grup insan ellerinde metrelerce branda ve Gatsby'nin koskoca bahçesini Noel ağacına çevirmeye yetecek sayıda ampulle gelir, çalışırdı. Hazırlanan masaların üzeri çeşitli ordövrler, baharatlı soğuk et kalabalığına eşlik eden rengarenk salatalar, hayvan biçimli hamur işleri ve kızarmış domuz pastırması ve hindilerle donatılırdı. Ana salona kurulan pirinç parmaklıklı barda uzun zamandır üretilmeyen öyle içkiler bulunurdu ki bayan konukların çoğunun bu likör ve cinleri bilmeye yaşı tutmazdı.

Akşam yedi oldu mu müzisyenler yerlerini alırdı. Üç-beş kişilik cılız bir bando değil, obua, trombon, saksafon, keman, kornet, flüt ve irili ufaklı çok sayıda davuldan oluşan muazzam bir orkestraydı bu. Kalan son yüzücüler de plajdan dönüp üst katta giyiniyor olurdu. New York'tan arabasıyla gelenler park yerinde ilk beş sırayı doldururdu. Odalar, salonlar ve

verandalar rengarenk giysilerle dolar, tuhaf saç modelleri, Kastilya'dakilerden bile bol çeşitli şallar etrafta dolaşırdı. Bar tam faaliyette çalışmaya başlar, havada yüzen kokteyl kadehleri dışarıdaki bahçede geceye karışırdı. Konuşmalar, kahkahalar havayı canlandırır, gelişigüzel imalar ve tanışmalar anında unutulur ve birbirlerinin adını bile öğrenmeyen kadınlar arasında hararetli sohbetler başlardı.

Yerküre güneşten uzaklaştıkça ışıklar daha bir parlar; orkestra sarışın bir kokteyl müziği çalmaya başlayınca konuşmaların operası birkaç ton yükselirdi. Geçen her dakika ile kahkahalar daha cömertçe harcanır, ufak bir sözcük bile insanları neşelendirmeye yeterdi. Gruplar daha hızlı değişir, yeni gelenlerle büyüyüp şişer, bir anda dağılır ve bir nefeste toplanıverirdi. Arada dolananlar da olurdu. Bunlar daha tıknaz ve hareketsiz olanların arasında mekik dokur, keskin ve neşeli bir anda gruplardan birinin ilgi odağı olur, sonra kazandığı o zaferin heyecanıyla yüzler, sesler ve renklerden oluşan bir denizin içinden ve durmaksızın değişen ışıkların altından geçip giderlerdi.

Bazen bu çingenelerden biri parlak, opal rengi elbisesiyle dolaşırken, ansızın, tepside sunulan kokteyllerden birini kapıp cesaretini artırmak için bir dikişte içtikten sonra, el ve kollarıyla garip hareketler yaparak yere yayılmış brandanın üzerinde tek başına dans etmeye başlardı. Bir anlık sessizliğin ardından orkestra şefi müziği onun hareketlerine uydurur, konuklar arasında genç kadının Revü yıldızı Gilda Gray'in yedeği olduğuna dair yalan yanlış söylentiler dolaşmaya başlar ama doğru olmadığı çabucak anlaşılırdı. Parti işte o zaman başlardı.

Gatsby'nin evine ilk kez gittiğim o gece resmi davetli pek az kişiden biri olduğumu sanıyorum. İnsanlar davet beklemeden öylece katılırdı partiye. Onları Long Island'a taşıyan otomobillere biner ve kendilerini Gatsby'nin evinde bulurlardı. Vardıklarında ise Gatsby'i tanıyan biri onunla tanışmalarını sağlar, sonra eğlence parkındaki etkinliklere uygun hal ve tavırlara bürünerek ortalıkta dolanırdılar. Kalbinin tüm saflığıyla partiye gelmiş olması içeri giriş izinleri olurdu.

Bense gerçekten davet edilmiştim. Bir cumartesi sabahı erkenden, üzerinde ardıç yumurtası mavisi üniforma olan şoför aramızdaki yeşillik alandan gelerek patronundan fazla resmi bir davetiye getirmişti. O gece verilecek 'küçük partiye', deniyordu, katılmamdan büyük bir onur

duyacaktı. Beni pek çok kez görmüş ve ziyaret etmeyi düşünmüştü. Ama bir takım engeller yüzünden başaramamıştı. Davetiyenin alt köşesindeki gösterişli imzada Jay Gatsby adı okunuyordu.

Beyaz keten takımlarımı giydim ve yediyi biraz geçerken, bahçesine doğru yürüdüm. Kalabalıklar arasında huzursuzca dolandıktan sonra banliyö treninde ara sıra karşılaştığım birkaç tanıdık yüze de rastladım. Sağa sola serpiştirilmiş gibi duran İngilizlerin sayısının çokluğu da dikkatimden kaçmamıştı. Hepsi de iyi giyimliydi. Yüzlerinde acıkmış bir ifade vardı. Her biri alçak sesle ve ciddi bir tavırla iri yarı, zengin Amerikalılarla konuşuyorlardı. Bir şeyler satmaya çalıştıklarından neredeyse emindim. Hisse senedi, sigorta poliçesi ya da otomobiller. Etrafta dolanan kolay paranın kokusunu almışlar ve doğru kelimeleri kullanabilirlerse onu kazanabileceklerine inanmışlardı.

Varır varmaz davet sahibini bulmak istedim. Nerede olabileceğini sorduğum bir iki kişi yüzüme tuhaf bakınca ve yerini bilmediklerini hararetle anlatınca hemen uzaklaşıp içkilerin dağıtıldığı masaya sığındım. Burası yalnız bir adamın arkadaşsız ve amaçsız görünmeden bekleyebileceği tek yerdi.

Zil zurna sarhoş olma yolunda hızla ilerlerken, Jordan Baker içerden çıkarak mermer merdivenlerin başında göründü. Hafif geri çekilerek kibirli bir tavırla bahçeyi süzmeye koyuldu.

Gelip geçenlere kibar sözler sıralamaktansa, o an hoş karşılanayım ya da karşılanmayayım, tanıdık birine yanaşmak daha makul görünüyordu.

“Merhaba!” diye seslendim yanına doğru ilerlerken. Sesim elimde olmadan biraz fazla çıkmış, bahçeyi inletmişti.

“Burada olabileceğin aklıma gelmişti” dedi ben yukarı çıkarken “komşu olduğunuzu hatırladım”

İçtenlikten uzak bir tavırla elimi sıktı. Benimle bir dakika sonra ilgileneceğine söz verir gibiydi. Bir taraftan da merdivenlerin alt basamağında bekleyen birbirinin tıpkısı sarı elbiseler giymiş iki kızın söylediklerini duymaya çalışıyordu.

“Merhaba” diyordu kızlar, “kazanamadığınıza üzüldük!”

Önceki hafta yapılan golf turnuvasından bahsediyorlardı. Jordan finallerde elenmişti.

“Bizi hatırlamadınız galiba. Bir ay kadar önce burada tanışmıştık” dedi sarı elbiselilerden biri.

“Saçlarını boyamışsın ondandır” dedi Jordan. Ben irkilmiştim ama kızlar çoktan uzaklaştığından, söylediklerini zamanından önce doğan aydan başka duyan olmadı. Bu sahte ayın da yemekleri hazırlayan şirketin marifeti olduğuna şüphe yoktu. Jordan’ın narin, altın rengi kolu kolumda merdivenlerden inip bahçede yürümeye başladık. Alacakaranlıkta bir tepsi kokteyl önümüzden geçtikten sonra sarı elbiseli o iki kız ve üç erkekle birlikte bir masaya oturduk. Erkeklerin her biri de kendini Bay Mumble olarak tanıtmıştı.

“Bu partilere sık gelir misiniz?”diye sordu Jordan yanındaki kıza.

“En son sizinle tanıştığım partiye gelmiştim” diye yanıtladı kız, güven dolu bir sesle.

“Senin de öyle değil mi Lucille?” diye sordu.

Lucille için de öyleydi.

“Gelmek hoşuma gidiyor” diyordu Lucille, “yaptıklarımı hiç umursamam. O yüzden de iyi vakit geçiririm. Son gelişimde tuvaletim bir iskemleye takılıp yırtılmıştı. O zaman bana adımı ve adresimi sordu. Bir haftaya kalmadan eve Courier mağazasından, içinde yepyeni bir tuvalet olan paket geldi.”

“Peki kabul ettin mi?” diye sordu Jordan

“Elbette ettim. Bu gece giyecektim ama göğüs kısmı büyük geldi. Değiştirilmesi gerekecek. Gaz alevi renginde, üzeri de eflatun boncuklarla işli. Tamı tamına iki yüz altmış beş dolar.”

“Böyle şeyler yapan birinde bir gariplik olmalı” dedi öteki kız, içinden gelerek, “Anlaşılan kimseyle arası bozulsun istemiyor.”

“Kim istemiyor?” diye sordum.

“Gatsby. Biri bana demişti ki...”

İki kız ve Jordan öne eğilip birbirlerine sokuldular.

“Biri bana onun zamanında birini öldürdüğünü söylemişti.”

Hepimizi heyecan sarmıştı. Üç Bay Mumble da eğilip merakla dinlemeye koyuldu.

“O kadar ileri gittiğini sanmam” dedi Lucille şüphe içinde, “ama savaş sırasında Alman casusluğu yaptığı doğru olabilir.”

Adamlardan biri başını sallayarak onayladı.

“Gatsby’i çok iyi tanıyan birinden duydum. Çocukluk yılları birlikte Almanya’da geçmiş” diyerek bizi inandırmaya çalıştı.

“Yok canım!” dedi ilk konuşan kadın, “doğru değildir çünkü savaşta Amerikan ordusunda görevliymiş.”

İlgi ve bakışlarımız tekrar ona yönelince sırrını paylaşıyormuş gibi biraz daha eğildi, “Kimsenin bakmadığını düşündüğü zamanlarda ona dikkat edin. Birini öldürdüğüne bahse girerim.”

Gözlerini kıstı ve titredi, Lucille de titriyordu. Hepimiz etrafta Gatsby’i aramaya koyulduk.

Bu dünyada fısıldayacak konu bulmakta güçlük çekenler için Gatsby böyle romantik ve gizemli söylentilere ilham kaynağı oluyordu.

İlk yemek servisi -gece yarısından sonra bir tane daha vardı- başlamıştı. Jordan beni kendi grubuyla oturmaya davet etti. Bahçenin öteki yanındaki masalardan birine yayılmışlardı. Grupta evli üç çift ve Jordan’ın refakatçisi bulunuyordu. Bu sonuncusu ateşli konuşmalar yapmakta ısrarlı, genç bir üniversite öğrencisiydi. Her tavrı ile er ya da geç Jordan’ın vücudunu elde edeceğine dair inancını belli ediyordu. Gruptakiler sağda solda dolaşmak yerine birlikte kalmayı yeğlemiş ve bir bütün olarak ağırbaşlı banliyö sosyetesinin temsilcisi olmayı seçmişti. East Egg’liler lütfedip West Egg’lilere yakınlaşmışlardı ama buraların renkli ve hareketli havasına kapılmamaya da dikkat ediyorlardı.

“Haydi kalkalım” diye fısıldadı Jordan, epey sıkıcı geçen yarım saatin ardından, “burası bana fazla kibar.”

Masadan ayrılırken davetin sahibini bulmaya gittiğimizi açıkladı. Onu hiç tanımıyordu ve bundan rahatsızlık duyuyordu. Üniversiteli, alayla karışık hüzünlü bir halde başıyla onayladı.

Baktığımız ilk yer bar oldu. Kalabalıktı ama Gatsby orada değildi. Onu merdivenlerin başında ya da verandada da bulamadı. Şansımızı karşımıza çıkan ihtişamlı kapıda denemeye karar verdik. Kendimizi, oymalarla süslü, İngiliz meşesinden mobilyalarla Gotik tarzda döşenmiş –muhtemelen içindekiler savaş sırasında zarar gören Avrupa’daki bir binadan getirilmişti- bir kütüphanede bulduk.

Koca, kalın gözlükleriyle orta yaşlı, iri yapılı bir adam bir masanın kenarına oturmuş raflardaki kitaplara bakıyordu. Hafif sarhoştu. Girdiğimizi fark edince heyecanla arkasına dönerek Jordan’ı baştan aşağı süzdü.

“Ne düşünüyorsunuz?” diye sordu birden.

“Ne hakkında?”

Eliyle kitap dolu rafları gösterdi.

“Bunlar” dedi, “gerçi bir şey demenize gerek yok. Ben inceledim. Hepsi de hakiki.”

“Kitaplar mı?”

Başını salladı.

“Bütünüyle gerçek: Sayfaları, yazıları, her şeyleri var. Sadece dayanıklı, süslü karton ciltler olduklarını sanmıştım ama değillermiş. Hepsi hakiki. Durun size göstereyim.”

Kuşku duyduğumuzdan neredeyse emindi. Raflara doğru ilerledi *Stoddard Lectures* kitabın birinci cildi ile geri döndü.

“Görüyor musunuz!” diye bağırdı muzaffer bir edayla, “İşte hakiki bir kitap. Ne kadar yanılmışım. Bu adam tam bir Belasco![1] Bu büyük bir zafer. Ne zevkli, ne güzel bir seçim! Hem haddini bilip sayfaları da kesip azaltmamış. Daha ne istenir ki?”

1 David Belasco (1853 – 1931) Amerikalı Oyun yazarı. Devasa bir kütüphaneye sahipti. ÇN

Kitabı elimden kapıp yerine koyarken bir yandan da bir tuğla eksilirse tüm kitaplığın çökeceği gibilerden bir şeyler mırıldanıyordu.

“Sizi kim getirdi?’ diye sordu birden, “Yoksa öylece mi geldiniz? Mesela beni biri getirdi. Buradakilerin çoğu da öyle gelmiştir zaten.”

Jordan onu yüzünde gülümseme ile dinliyordu ama yanıt vermedi.

“Beni Bayan Roosevelt getirdi. Bayan Claud Roosevelt. Onu tanır mısınız? Dün gece tanıştık. Bir haftadır sarhoş dolaşıyorum da belki bir kütüphanede oturursam ayılırım diye düşündüm.”

“Ayıldınız mı peki?”

“Eh, biraz. Yine de pek emin değilim Yani henüz değilim. Çünkü buraya geleli bir saat oldu. Size bu kitaplardan söz ettim mi? Tümü de hakiki kitap. Üstelik-”

“Söylemiştiniz.”

Ciddiyet içinde elini sıktıktan sonra oradan çıktık.

Bahçede, branda bezinin üzerinde dans etme faslı başlamıştı. Yaşlı baylar kaba saba figürlerle genç kızları ileri geri çekiştirip daireler çizerken, uyumlu çiftler moda hareketlerle eğilip bükülüyor, bezin dışına çıkmamaya

çalışıyorlardı. Çok sayıda genç kadın yalnız dans ediyor ya da bazen orkestradakilerin banjo veya davullarını devralarak onların dinlenmesini sağlıyordu. Gece yarısına doğru eğlence doruktayken ünlü bir tenor İtalyanca bir konser verdi, kötü şöhretli bir kontralto ise caz parçaları söyledi. İki konser arasında neşeli, boş kahkahalar yaz gecesinde havada çınlarken bahçenin dört bir yanı marifetlerini sergilemek isteyenlerle doluydu. İkiz bebek kılığına girmiş iki kız -sonradan bizim sarı elbiseliler olduklarını anladım- kendi gösterilerini sundular. Kase büyüklüğündeki kadehlerde şampanyalar ikram ediliyordu. Ay iyice yükselmişti. Boğaz'da yüzen üçgen şekilli, gümüş pullar bahçede çalan banjonun sert, tenekemsi sesiyle titreşiyordu.

Hala Jordan Baker ile birlikteydim. Ben yaşlarda bir adam ve kabadayı tavırlı ufak tefek bir kızla aynı masadaydık. Kız her fırsatını bulduğunda delice kahkahalar atıyordu. Artık biraz eğlenmeye başlamıştım. İki kadeh şampanya içtiğimden gördüklerim anlamlı, gerekli ve derin geliyordu.

Eğlencenin durduğu bir anda bana birinin gülümsediğini gördüm.

"Yüzünüz hiç yabancı gelmiyor" dedi kibarca, "savaşta birinci tümende miydiniz?"

"Evet. Yirmi sekizinci piyade alayı."

"1918 Haziranı'na kadar on altıncı alaydaydım. Sizi daha önce gördüğümden emindim."

Kısa bir süre Fransa'nın gri, yağmurlu ve küçük köylerinden söz ettik. Buralarda oturduğunu anlamıştım. Çünkü bir deniz uçağı aldığını ve yarın sabah deneyeceğini söylemişti.

"Benimle gelmek ister misin ahbap? Boğazda bir gezinti yaparız."

"Kaçta?"

"Sana en uygun saatte."

Tam adını sormak üzereyken Jordan bana bakarak gülümsedi.

"Bakıyorum artık eğleniyorsun" dedi.

"Hem de çok. " Sonra yeni arkadaşıma döndüm. "Benim adıma sıradışı bir parti. Daha davet sahibini bile görmedim. Aslında evim de şurası" diyerek karanlıkta pek seçilmeyen az ötedeki çiti gösterdim.

"Gatsby denen adam şoförüyle bir davetiye göndermiş."

Bir an hiçbir şey anlamamış gibi yüzüme baktı, sonra birden, "Gatsby benim" dedi.

“Ne?” diye bağırdım, “çok özür dilerim.”

“Biliyorsun sanıyordum ahbap. Korkarım pek de iyi bir ev sahibi değilim.”

Dudaklarında anladığını belli eden samimi bir gülücük dolaştı. Aslında anlayışlı olmaktan öte bir gülüştü. Hayatta dört ya da beş kez görebileceğiniz ender gülüşlerden biri. Karşısındakini sonsuza dek rahatlatabilirdi. Bir an sonsuzlukla yüz yüze gelmiş ve tüm gördükleri içinde sizi seçip, size yönelmiş duygusu veriyordu insana. Sizi, istediğiniz ölçüde anlayan, size kendiniz kadar inanan ve karşınızdakine en iyi halinizle göründüğünüzü kabul eden bir gülüş! Ben bunları düşünürken gülümseme yok oldu. Otuzlu yaşlarda, şık giyimli, genç görünüşlü bir adam duruyordu karşımda. Konuşması fazla gösterişli hatta abartılıydı. Kendini tanıtmadan önce, sözcüklerini özenle seçtiği izlenimi bırakıyordu.

Bay Gatsby kendini tanıtırken kahyası telaşla yanına gelerek Chicago’dan arandığını söyledi. Hepimizi ufak bir baş hareketiyle tek tek selamlayarak yanımızdan ayrılırken, “Bir şey gerekirse hemen haber ver ahbap” diye tembihledi, “özür dilerim, az sonra yeniden size katılırım.”

O gider gitmez hemen Jordan’a döndüm. Ne denli şaşkın olduğumu açıklamam gerektiğini düşündüm. Bay Gatsby’nin orta yaşlı, kırmızı yüzlü, tıknaz biri olduğunu sanıyordum nedense.

“Kim bu adam? Sen tanıyor musun?” diye sordum.

“Gatsby diye biri işte.”

“Nereli olduğunu kastettim? Ve ne iş yapar?”

“Şimdi de sen kendini kaptırdın bakıyorum” dedi belli belirsiz bir gülümseyişle, “bir keresinde bana Oxford’da okuduğunu söylemişti.”

Arka planda bir şeyler şekillenmeye başlarken sonraki cümlesi hepsini siliniverdi. “Ama ben pek inanmadım.”

“Neden?”

“Bilmiyorum” dedi kararlı bir sesle, “orada okuduğuna inanmıyorum işte.”

Bunu söylerken ses tonundaki bir şey bana diğer kızın ‘birini öldürmüş’ deyişini hatırlatmıştı. Bu ise merakımı büsbütün artırmıştı. Hiç düşünmeden, Gatsby’nin Louisiana bataklıklarından ya da New York’un doğusundaki varoşlardan çıktığını söyleyebilirdim. Ama ne idüğü belirsiz bir genç aniden ortaya çıkıp Long Island Boğazı gibi bir yerde bir malikane

satın alamazdı. En azından benim gibi, insanları pek de iyi tanımayan, tecrübesiz bir taşralı için buna inanmak zordu.

“Neyse ne işte, böyle büyük partiler veren biri” dedi Jordan somutluktan hoşlanmayan medenilerin o gamsızlığıyla konuyu değiştirirken, “ben de o büyük partileri çok severim. Çok da samimi bulurum. Küçük davetlerde rahat olamazsın, herkesin gözü üzerindedir.”

Birden beş davulun birden çıkardığı gürültü duyuldu. Orkestra şefinin sesi bahçedeki sohbetleri aşarak ortalıkta çınladı. “Bayanlar baylar” diye bağırdı. “Bay Gatsby’nin isteği üzerine sizlere mayıs ayında Carnegie Hall’da büyük ilgi gören Bay Vladmir Tostoff’un en son eserini çalacağız. Yarattığı büyük heyecanı gazetelerden okumuşsunuzdur.” Hepimize biraz tepeden bakarak, “o ne coşkuydu, Tanrım!” diye ekleyince herkes güldü.

“Eser ‘Vladmir Tostoff’un, Dünya Caz Tarihi’ adını taşıyor” diye tamamladı tutkulu bir sesle.

Gözüm Gatsby’e takıldığından, Bay Tostoff’un kompozisyonuna kendimi pek veremedim. Mermer merdivenlerde durmuş bir gruptan diğerine beğeniyle bakmaktaydı. Bronzlaşmış teni, düzgün yüz hatlarını daha da belirginleştiriyordu. Kısa saçlarına her gün şekil verildiği belliydi. İnsanı hiç de korkutan bir tarafı yoktu. Onu konuklarından ayıran tek şey içki içmemesi olduğunu düşünmekten kendimi alamadım. Çünkü etraftaki şamata arttıkça Gatsby daha da ağırbaşlı görünüyordu. ‘Dünya Caz Tarihi’ konseri bitince kızlardan bazıları erkeklere kedi yavruları gibi sokulup neşe içinde başlarını omuzlarına yaslıyor, bazılarıysa nasılsa bir tutan olur diye kendilerini geriye bırakıp bayılma numarası yapıyordu. Ama kimse kendini Gatsby’nin kollarına bırakmıyor, Fransız buklelerini onun omzuna dokundurmuyor, hep bir ağızdan şarkılar söylenen gruplarda ise ona rastlanmıyordu.

“Afedersiniz”

Gatsby’nin hizmetçisi yanımızda bitivermişti.

“Bayan Baker siz misiniz?” diye sordu, “Rahatsız ettim ama Bay Gatsby sizinle yalnız görüşmek istiyor.”

“Benimle mi?” dedi kız şaşkın şaşkın.

“Evet madam.”

Jordan yavaşça kalkarken, kaşlarını şaşkınlıkla kaldırıp bana baktı, sonra kahyanın peşi sıra yürüdü. Giderken gece elbisesini de spor kıyafetleri gibi

taşıdığını fark ettim. Yürüyüşü ve tavırları sabahın serin, taze havasında golf sahasında dolaşıyormuş gibi rahattı.

Tek başıma kalmıştım. Saat sabahın ikisiydi. Bir süre taraçaya bakan çok pencereli, uzunca odadan gelen anlaşılmaz ama ilginç seslere kulak verdim. Jordan'ın, iki dansçı kızla obstetrik konular konuşan üniversitelisi beni de onlara katılmaya davet etti. Ama ben kaçıp içeri girdim.

Geniş salon insanlarla doluydu. Sarı elbiseli iki kızdan biri piyano çalıyor, yanındaki uzun boylu, kızıl saçlı genç kadın şarkı söylüyordu. Çokça şampanya içmişti ve söylediği şarkının ortasında, her şeyin onu çok üzdüğüne karar verdiğinden olacak, yerli yersiz ağlıyor, eseri iç çekmeler ve hıçkırıklarla dolduruyor, sonra soprano sesi titreyerek kaldığı yerden söylemeye devam ediyordu. Gözyaşları yanaklarında çizgiler oluşturuyor, hemen akıp gitmeden önce boncuklarla dolu kirpiklerinde mürekkep rengini alıyor, sonra ince siyah derecikler şeklinde yollarına devam ediyorlardı. Birileri muzipçe, yüzünde oluşan notalara bakarak söylemesini teklif ettiğinde kollarını kaldırıp en yakın koltuğa kendini bıraktı. Oracıkta sızdı. Derin bir uykuya dalmıştı. Yanı başımda beliren bir başka kız. "Az önce, kocası olduğunu söyleyen biriyle tartıştılar" diyerek beni bilgilendirdi.

Etrafıma baktım. Orada bulunan kadınların çoğu, kocaları olduğunu iddia eden adamlarla tartışıyordu. Jordan'ın grubunda bile –şu East Egg'liler dörtlüsü- münakaşa çıkmıştı. Adamlardan biri genç bir aktrisle hararetli bir sohbete dalmış, karısı durumu bir süre umursamadan, mağrur bir gülümsemeyle karşıladıktan sonra, saldırıya geçmişti. Öfkeli bir yılan gibi adama sokulup, durmadan "Söz vermiştin!" diyerek tıslıyordu.

Eve gitmedeki isteksizlik sadece sarhoş erkeklere mahsus değildi. Salon bir anda acınacak ölçüde ayık iki adam ve öfkeli eşleri tarafından işgal edilmişti. Kadınlar olanca sesleriyle birbirlerine acımakla meşguldü.

"Ne zaman eğlendiğimi görse bizimki eve gitmek ister."

"Ömrümde böyle bencilce bir şey duymadım."

"Her partiden ilk çıkan biz oluruz."

"Biz de öyle."

"Neyse ki bu gece en son biz çıkıyoruz" dedi adamlardan biri utangaççа, "orkestra gideli bile yarım saat oldu."

Böylesi bir kötülüğe dayanılamayacağı konusunda anlaşmalarına karşın, kadınların tartışması kısa süreli bir boğuşmayla son buldu. Kocaları ikisini

de yerden kaldırırken, gecenin karanlığına tekmeler savuruyorlardı.

Salonda uşağın şapkamı getirmesini beklerken kütüphanenin kapısı açıldı. Jordan Baker ile Gatsby birlikte çıktılar. Gatsby kıza son birkaç şey söylerken, veda etmek için yanlarına gelenler olunca tavırlarındaki yakındık aniden resmiyete dönüşüverdi.

Jordan’ın grubu girişte sabırsızlıkla onu çağırırken o biraz ağırdan alarak elimizi sıktı ve kulağıma, “İnanılmaz bir şey öğrendim” diye fısıldadı, “biz gireli ne kadar oldu?

“Bir saat kadar.”

“Gerçekten inanılmaz” diye yineledi dalgın dalgın, “ama söylemeyeceğime yemin ettim. Seni de boş yere umutlandırmış oldum işte.”

Yüzüme karşı nazikçe esnedi, “Lütfen beni ara…telefon rehberi… teyzemin adına kayıtlı. Bayan Sigourney Howard”

Konuşurken bir yandan da hızlı hızlı yürüyordu. Kapıda bekleyen arkadaşlarına karışırken bronzlaşmış eliyle gösterişli bir selam verdi.

İlk kez geldiğim bir evde bu kadar çok kaldığım için utanmıştım. Gatsby’nin çevresinde toplanmış son konuklara ben de katıldım. Partiye geldiğimde kendisini bulamadığımı söylemek ve bahçedeyken onu tanımadığım için özür dilemek istiyordum.

“Hiç önemi yok” dedi hemen, “kafanı bunlara yorma ahbap” sözleri de, omzumu sıvazlayan eli de samimi olmaktan öte sıradan bir nezaket gösterisi gibi gelmişti bana.

“Sabah dokuzdaki geziyi unutma.”

O sırada uşak geldi, “Philadelphia’dan arıyorlar efendim” dedi.

“Tamam. Bir dakika. Hemen geliyorum…İyi geceler”

“İyi geceler.”

“İyi geceler” diyerek gülümsedi. Birden oradan son ayrılanlardan biri olmamın kendisi için önem taşıdığını ve bunu istemiş olduğunu düşündüm, “İyi geceler ahbap... iyi geceler.”

Merdivenlerden inerken partinin henüz sona ermediğini anladım. Kapıdan birkaç metre ötede bir düzine otomobil farı kargaşa dolu ve tuhaf bir manzarayı aydınlatıyordu. Tekerleklerinden biri yolun yanındaki kanala girerek kırılmış yepyeni, spor bir araba sol tarafına yatmıştı. Gatsby’nin evinden iki dakika önce ayrılan davetlilerden biriydi bu. Tekerleğin fırlamasına duvarın sivri çıkıntısı neden olmuş, yarım düzine kadar meraklı

sürücü topluluğu durumu dikkatle incelemeye koyulmuştu. Hepsi arabalarını yolun ortasına bıraktığından arada kalanların kornalarından çıkan akortsuz, tiz sesler kulak tırmalıyor, karmaşayı iyiden iyiye artırıyordu. Enkazdan, üzerinde uzunca bir tozluk olan bir adam çıkıp yolun ortasında durdu. Hoşnut ama şaşkın bakan gözleri arabadan tekere tekerden izleyicilere dönüyordu.

"Görüyorsunuz ya" diye açıklıyordu, "kanala girdi."

Olaya çok şaşırdığı belliydi. Önce bu aşırı şaşkın tepkiyi sonra da adamı tanıdığımı fark ettim. Gatsby'nin kütüphanesinin geç saatteki müdavimiydi.

"Nasıl oldu bu?"

Omuzlarını silkti.

"Ben makinelerden hiç anlamam" diye kestirip attı.

"Peki kaza nasıl oldu? Duvara mı tosladınız?"

"Bana sormayın" dedi Baykuş gözlü durumdan sıyrılmaya çalışarak, "araba kullanmayı pek bilmem, hatta hiç bilmem. Bir kazadır oldu işte. Tüm bildiğim bu."

"Kötü bir sürücüyseniz, gece kullanmayı denemeyin."

"Ben kullanıyordum ki" dedi biraz kırgın, "kullanan ben değildim."

Çevredekilerin üzerine derin bir sessizlik çökmüştü,

"Canından olmak mı istiyorsun?"

"Şansın varmış ki yalnızca teker çıkmış! Hem kötü sürücü, hem de kullanmıyormuş"

"Anlamıyorsunuz" dedi suçlu suçlu, "arabayı kullanan ben değildim. İçerde biri daha var."

Bu itirafın neden olduğu şaşkınlık, "Aaa!" sesleriyle canlanırken spor arabanın kapısı yavaşça aralandı. Kalabalık -etrafımız iyice dolmuştu- gönülsüzce geri çekildi. Kapı açıldığında tuhaf bir durgunluk oldu. Soluk yüzlü, cılız bir adam, elinde tuttuğu koca bir dans ayakkabısıyla, sağa sola tutunarak enkazdan adeta parça parça çıktı.

Farlardan gözü kamaşan, aralıksız öten kornalardan şaşkına dönen hayalet kılıklı kişi, uzun tozluklu adamı fark etmeden önce olduğu yerde bir süre sallandı.

"Ne oldu" diye sordu sakince "benzin mi bitti?"

"Şuraya bak istersen"

Yarım düzine işaret parmağı kopmuş tekerleği gösteriyordu. Adam bir süre baktıktan sonra, yukarıdan düştüğünü sanmış olacak ki kafasını kaldırıp gökyüzüne baktı.

“Teker fırlamış” diye bir açıkladı biri.

Adama başını salladı.

“Durduğumuzu fark etmedim.”

Yeniden sessizlik. Adam derin bir nefes alarak omuzlarını dikleştirdikten sonra kararlı bir sesle, “Bana benzin istasyonunun yerini söyleyecek biri var mı?” dedi

Ondan biraz daha ayık, en az bir düzine insan, tekerlekle otomobil arasında artık fiziksel bir bağ olmadığını anlatmaya çalıştı. Aradan bir dakika geçti.

“Geri çekilin” dedi adam, “arabayı çevirip eski haline getirelim.”

“Ama tekeri yok”

Biraz durdu.

“Denemekten zarar gelmez.

Kornaların viyaklamaları dayanılmaz hale gelmişti. Oradan uzaklaşıp aradaki yeşil alanı geçerek evin yolunu tuttum. Varmadan, dönüp bir kez daha baktım. Gatsby’nin evi üzerinde parlayan ay geceyi daha da güzelleştiriyor, kahkaha ve seslerin dindiği, parlak bahçeye hala hayat veriyordu. Pencere ve görkemli kapılardan dışarı zamansız bir boşluk taşıyor, o boşluk terasta durup elini resmi bir veda için kaldıran sahibine büyük bir yalnızlık bahşediyordu.

Şimdiye dek yazdıklarıma bakınca, dikkatimin birkaç hafta arayla üç ayrı gecede toplandığını anlıyorum. Oysa bunlar hareketli bir yaz mevsiminin olağan etkinlikleriydi ve üzerinden çok zaman geçene kadar, kendi gönül işlerimden çok daha az meşgul ediyorlardı beni.

Zamanımın çoğunu çalışarak geçiriyordum. Sabahın erken saatlerinde güneş gölgemi batı yönünde uzatırken, New York’un aşağı mahallelerinin beyaz vadilerinden geçerek Probity Şirketi’ne doğru koşturuyordum. Şirketteki katiplerin ve senet satıcısı gençlerin hepsinin adını bilirdim. Birlikte loş ve kalabalık lokantalarda oturur sosis ve patates püresi yer kahve içerdik. Hatta muhasebe bölümünde çalışan Jersey City’de oturan bir kızla ufak bir gönül ilişkim bile olmuştu. Ağabeyinin bana manidar

baktığını fark edince, kızın temmuzda izin alıp tatile çıkmasını fırsat bilerek işin peşini sessiz sedasız bıraktım.

Aksam yemeğimi genellikle Yale Kulübü'nde yerdim. Nedense benim için günün en sıkıcı zamanları olurdu. Sonra üst kattaki kütüphaneye çıkar ve bir saat kadar yatırım ve hisse senetleri hakkında yazılanları okuyarak bilgi edinmeye çalışırdım. Kulüpte her zaman birkaç gürültücü geveze olurdu ama kütüphaneye çıkmazlardı. Bu yüzden rahat çalışmaya uygun bir yerdi. İşim bitince hava yumuşaksa, Madison Bulvarı'nda yürür, eski Murray Hill Otel'ini geçer, 33. Caddeden Pennsylvania İstasyonu'na varırdım.

New York'u sevmeye başlamıştım. Gecelerin o canlı, maceralı havası, kadın, erkek ve otomobillerin ışık-gölge oyunları etkiliyordu beni. 5. Caddede yürürken kalabalığın içinden romantik kadınları seçer birkaç dakika sonra hayatlarına gireceğimi hayal ederdim. Kimse haberdar olmaz ve karşı çıkmazdı. Bazen hayalimde gizli caddelerden birinin köşesindeki evlerinin kapısına kadar peşlerinden gider, tam içeri girecekken bana bakıp gülümsediklerini, sonra karanlıkta kaybolduklarını görürdüm. Bazen de metropolün günbatımında içimi tuhaf bir yalnızlık kapladığı olurdu. Bunu başkalarında da görürdüm. Vitrinlerin ününde oyalanarak, yalnız geçirecekleri yemek saatinin gelmesini bekleyen zavallı genç katipler, alacakaranlıkta gecenin ve yaşamın en güzel anlarını harcarlardı.

Akşam sekizde 40. Caddenin loş sokaklarında tiyatro semtlerine giden, beş şerit halinde dura kalka ilerleyen taksileri izlerkense içim daralırdı. Bekleyen arabalarda insanlar birbirine sokulup şarkılar söyler, duyamadığım fıkralara kahkahalar atar, yakılan sigaraların dumanı içerdeki görünmez bir sürü jesti çevrelerdi. Ben de eğlenceye gitmek için sabırsızlanıyormuşum gibi davranır, onların heyecanlarını paylaşır, aynı zamanda hepsinin mutlu olmasını dilerdim.

Bir süre Jordan Baker'ın izini kaybeder gibi oldum. Ama yaz ortalarına doğru yine karşılaştık. Başlarda onunla görünmekten bile gurur duyuyordum, çünkü ünlü bir golf şampiyonuydu ve tanınıyordu. Bu duygulara zamanla başkaları da eklendi. Aşık olmasam da ona sıcak bir yakınlık ve ilgi duyuyordum. Çevresine karşı bezgin tavırların ve biraz küstah yüz ifadesinin arkasında bir şeyler sakladığını -tüm yapmacık tavırlar başlangıçta bir şeyleri saklamaya yöneliktir- düşünüyordum. Bir

gün bunun ne olduğunu öğrendim. Warwick'teki bir ev partisinde, ödünç aldığı üstü açık arabayı yağmur altında bırakmış, bu konuda yalan söylemişti. Sonra birden, Daisy'nin evinde tanıştığımız gece aklıma gelmeyen o hikayeyi hatırladım. Katıldığı ilk büyük golf turnuvasında, gazetelere de yansıyan epey gürültü koparacak bir söylentiye göre, yarı-finalde topun yerini değiştirmişti. Olay skandal boyutuna ulaşmak üzereyken üstü kapanmıştı. Sopaları taşıyan görevli iddiasından vazgeçmiş, olaya şahit olduğunu söyleyen ikinci kişi de yanılmış olabileceğini kabul etmişti. Olay ve kahramanının adı aklımda kalmış olmalıydı.

Jordan Baker içgüdüsel olarak zeki ve kurnaz erkeklerden uzak dururdu. Artık bunun nedenini anlıyordum. Ahlak kurallarından uzaklaşmanın mümkün olmadığına inanılan ortamlarda kendini güvende hissediyordu. İflah olmaz bir sahtekardı o. Dezavantajlı bir duruma düşmeye katlanamadığından, buna razı olmayıp gençliğinde bile kaçamak yollara baş vurarak, dünyaya çevirdiği o soğukkanlı ve küstah gülümsemesi ile diri, gösterişli vücudunun isteklerini yerine getirmeyi adet edinmişti.

Benim açımdan fark eden bir şey yoktu. Yalanlarından dolayı bir kadını fazla suçlayamayız. Önce biraz üzülür gibi oldum ama sonra unuttum. O geceki partide de aramızda araba kullanmakla ilgili ilginç bir sohbet geçmişti. Jordan yol kenarındaki işçilerin o kadar yakınından geçmişti ki çamurluğumuz adamlardan birinin düğmesini kopardı.

"Berbat bir şoförsün!" diye bağırdım, "Ya daha dikkatli sür ya da araba kullanma."

"Dikkat ediyorum"

"Hayır etmiyorsun."

"Boş ver, öteki sürücüler dikkat eder nasılsa" dedi şakacı bir tavırla.

"Ne ilgisi var şimdi?"

"Yolumdan kaçarlar işte. Kaza iki kişiyle yapılır."

"Ya senin kadar dikkatsizine rastlarsan."

"Umarım böyle bir şey olmaz. Dikkatsiz kişilerden nefret ederim. Onun için senden hoşlanıyorum ya."

Güneşten yorulan, gri gözlerini yoldan hiç ayırmadan ilişkimizin yönünü saptırmayı iyi başarmıştı. Bir an ona aşık olduğumu düşündüm. Ama çok düşünüp geç karar veren biriydim. Ayrıca arzularımı frenleyen bir sürü kuralım da vardı. Bu yüzden ilk yapmam gerekenin buraya, yani New

York’a gelmeden kendimi kaptırdığım o eski akıntıdan kurtarmaktı. Haftada bir ona mektup yazıp altını ‘Sevgiler, Nick’ diye imzalıyordum. Tenis oynarken üst dudağında minik ter damlacıkları birikmesi de hala gözümün önünden gitmiyordu. Onunla aramızda adı konmamış bir anlaşma vardı. Kendimi özgür hissetmem için o anlaşmayı ustalıkla bozmam gerekiyordu.

Her insan kendinde en az bir büyük erdem olduğuna inanır. Benimki, tanıdıklarım arasında en dürüst kişi olmamdır.

BÖLÜM 4

Pazar sabahı kıyı boyunca köylerde çanlar çalarken, dünya ile gözdesi
Güneş, Gatsby’nin bahçesindeki çimenlerde neşeyle parıldıyordu.

Genç hanımlar “İçki kaçakçılığı yapıyormuş,” diyordu, ev sahibinin kokteylleri ile bahçesindeki çiçekler arasında gezinirken, “Zamanında Von Hindenburg’un yeğeni ve iblisin ikinci göbekten kuzeni olduğunu öğrenen birini öldürmüş. Şuradan bana bir gül koparsana şekerim, şu kristal kadehe de bir yudum bir şey koyuver.”

Bir defasında tren tarifesindeki boşluklara, o yaz Gatsby’nin evine gelip gidenlerin isimlerini yazmıştım. Başına ‘5.Temmuz.1922’de gerçekleşen program’ yazmış olduğum bu liste çok eskimiş, artık kat yerlerinden yırtılmaya başlamıştı. Yine de, solgun mürekkep hala okunabiliyordu ve muhtemelen Gatsby’nin konukseverliğini kabul edip de onu biraz olsun tanıma gayretini göstermemiş bu insanlar hakkındaki genellemelerimden çok daha fazlasını anlatıyordu.

East Egg’den Chester Baker ile eşi, Leech’ler, Yale’den benim de tanıdığım Bunsen, geçtiğimiz yaz Maine’de denizde boğulmuş olan Doktor Webster Civet, Hornbeam’ler ve Willie Voltaire ile eşi. Sonra bir köşede toplaşıp yanlarına kim gelirse burun kıvıran kalabalık Blackbuck ailesi vardı, Ismay’ler, Chrystie’ler (daha doğrusu Hubert Auerbach ile Bay

Chrystie'nin karısı) ve söylenildiğine göre bir kış günü bir anda saçları nedensiz beyazlaşmış olan Edgar Beaver.

Yanılmıyorsam, Clarence Endive de East Egg'dendi. Yalnızca bir kez gelmişti, üstünde beyaz bir golf pantolonu vardı ve bahçede Etty adındaki bir serseri ile kavgaya tutuşmuştu. Adanın daha uzak kesimlerinden gelenler de vardı; Cheadle'lar, O.R.P. Schraeder'ler, Georgia'lı Stonewall Jackson Abrams. Fıshguard'lar ve Ripley Snell çifti. Snell ise hapse atılmadan daha üç gün önce Gatsby'deydi: öylesine sarhoş olmuştu ki, çakıl taşlı yolda sızmış, Bayan Ulysses Swett ise otomobiliyle sağ elini ezmişti. Dancie'ler de sık sık gelenlerdendi, daha o zaman altmış yaşını geçmiş olan S. B. Whitebait, Maurice A. Flink ve Hammerhead'ler, tütün ithalatçısı Beluga ile kızları da vardı.

West Egg'den Pole'lar, Mulready'ler, Cecil Roebuck, Cecil Schoen, Senatör Gulick, Par Excellence Film'in başkanı Newton Orchid, Eckhaust, Clyde Cohen, Don S. Schvvartz (oğul) ve Arthur Mc Carthy; bunların hepsi de bir şekilde sinema işinde olan insanlardı. Catlip'ler, Bemberg'ler, daha sonra karısını boğarak öldürmüş olan Maldoon'ın kardeşi G. Earl Maldoon da gelenler arasındaydı. Reklamcı De Fontano, Ed Legros ve James B. (Rot-Got) Ferret, De Jong ile karısı ve Ernest Lilly ise kumar için gelirdi; Ferret'in oyunu bırakıp bahçede dolanması meteliksiz kaldığına ve Associated Traction hisselerinin değer kaybedeceğine işaret ederdi.

Bir de Klipspiringer vardı, öyle sık gelirdi ki ona pansiyoner lakabını takmışlardı, açıkçası kalacak başka yeri olduğundan da şüpheliyim. Tiyatro dünyasından Gus Waize, Horace O'Donovan, Lester Myer, George Duckweed ve Francis Bull da konuklar arasındaydı. Ayrıca¸ Chrome'lar, Corrigan'lar, Kelleher'ler, Dewar'lar, Scully'ler, S W. Belcher, Smirk'ler, şimdi boşanmış olan genç Quinn'ler ve daha sonraları Times Meydanı'nda metro vagonunun önüne atlayarak intihar etmiş olan Henry L Palmetto ise New York'tan gelirdi.

Benny McClenehan her zaman dört kızla beraber gelirdi. Gerçi kızlar her defasında farklı olurdu ancak o denli birbirlerine benzerlerdi ki, mutlaka daha önce gelenlerle karıştırırdınız. İsimlerini unuttum; belki Jaqueline'di… Consuela ya da Gloria; Judy veya June da olabilir; soyadlarını sorduğunuzdaysa ya kulağa ahenkli gelen çiçek ve ay isimleri

söylerler ya da sıkışınca kuzenleri olduklarını itiraf ettikleri ünlü Amerikalı kapitalistlerinden birinin aile isimlerini kullanırlardı.

Bu insanların yanı sıra, hiç değilse bir kez gelmiş olan Faustina O'Brein'ı, Baedeker'ın kızlarını, savaşta burnundan vurulmuş olan genç Brewer'ı, Bay Albrucksburger ile nişanlısı Bayan Haag'ı, Ardite Fitzpeters'i, bir zamanlar Amerikan Lejyonunun başındaki isim olduğu söylenen Bay P. Jewett'i, Bayan Claudiz Hipp ile ona eşlik eden şoförünü ve bizim Dük dediğimiz, ancak ismini tam olarak öğrenemeden unutmuş olduğum bir prensi de sayabilirim.

O yaz tüm bu insanlar Gatsby'nin evine gelmişti.

Temmuz sonlarına doğru, bir sabah saat dokuz sularında Gatsby'nin göz kamaştırıcı otomobili, üç notalı klaksonuyla sokağı çınlatarak ağır ağır yaklaştı ve evimin önündeki taşlı yolda durdu. Partilerinden ikisine katılmış, deniz uçağına binmiş ve ısrarları neticesinde özel plajından denize girmiş olsam da o; ilk kez benim evime geliyordu.

"Günaydın ahbap!" diye seslendi "Bugün öğle yemeğinde beraberiz ama öncesinde şöyle bir gezintiye çıksak ya?"

Gençliğimizde fazla yük taşımamış ya da öylece oturmak yerine kuralsız, heyecanlı ve düzensiz oyunlar oynamış olmamızın getirdiği Amerikalılara özgü alışılmadık bir marifetle, arabasının çamurluğu üzerinde dengede duruyordu. Bu özelliği hep, resmi tavırlarının ardından patlak veren bir huzursuzluk kisvesinde kendini gösterirdi. Yerinde duramaz; muhakkak ya bir ayağıyla bir yerlere vurup tempo tutar ya da ellerini sabırsızca kımıldatırdı.

Arabasına hayranlıkla baktığımı görünce, "Güzel araba değil mi?" diyerek daha iyi görebilmem için çamurluktan atladı, "Bunu görmemiş miydin yoksa?"

Görmemek mümkün mü, elbette görmüştüm. Şapka, kumanya ve alet kutuları ile orasında burasında yükselen rüzgar siperlerinden oluşan labirentleriyle muazzam uzunluktaki arabanın, açık krem rengindeki nikel kaplaması güneşin altında göz kamaştırıyordu. Çok katmanlı ön camının ardında, adeta yeşil deriden bir seranın içine gömülerek, kente doğru yola koyulduk.

Son bir ayda onunla belki de en az beş altı defa sohbet etmeye çalışmıştım; ancak her seferinde söyleyecek pek bir sözü olmadığını

düşünüp hayal kırıklığına uğramıştım. İlk tanıştığımızda üzerimde bıraktığı, gizemli biri olduğu yönündeki izlenim ağır ağır silinmiş; sonunda benim gözümde yalnızca bitişiğimdeki görkemli malikanenin sahibine dönüşmüştü.

Sıkıcı bir yolculuk olacak, diye düşünüyordum. Ancak West Egg'e daha varmadan, Gatsby o süslü cümleleri kullanmayı bırakmış, karamel rengi pantolonunun dizine kararsızca vurmaya başlamıştı. Derken bir anda bana döndü ve "Benim hakkımda ne düşünüyorsun, ahbap?" diye soruverdi. Afallamıştım, böylesi bir soruya uygun düşecek genellemelerle onu geçiştirmeyi denedim. "En iyisi sana hayatım hakkında birkaç hakikat anlatayım," diyerek sözümü kesti. "Hakkımda anlatılan zırvalıklara kapılıp beni yanlış tanımanı istemem."

Demek partilerini renklendiren, hakkındaki o ilginç dedikodulardan kendisi de haberdardı.

"Tanrı şahidimdir, sana anlatacaklarım harfiyen doğru," derken sağ elini de kaldırarak yeminini pekiştirdi.

Orta Batılı zengin bir ailenin oğluyum, şimdi hiçbiri hayatta değiller. Amerika'da büyüdüm ancak tüm atalarım gibi ben de Oxford'da gittim, bu bizde bir aile geleneğidir."

Yan gözle baktı; o anda neden Jordan Baker'ın onun yalan söylediğini düşündüğünü anlamıştım: "Oxford'a gittim" derken, bu onun canını sıkmıyormuşçasına, sözcükleri ağzında boğarak yutarcasına gevelemişti. Şüphem yüzünden, anlattıkları da anlamını yitiriyor, hayatında sahiden de, biraz olsun tekinsiz bir şeyler olup olmadığı konusunda meraklanıyordum.

Sırf sormak için, "Orta Batı'nın neresindensin?" diye sordum.

"San Francisco."

"Demek öyle."

"Ailemdeki herkesi kaybedince bana büyük bir miras kaldı."

Aniden tüm ailesini kaybetmiş oluşunun ona hala ıstırap verdiği sesindeki kederden de belli oluyordu. Hatta bir an, benimle kafa bulduğunu sanmış, ancak yüzüne baktığımda şaka yapmadığını anlamıştım.

"Sonra, Paris, Venedik, Roma ve Avrupa'nın bütün büyük kentlerinde, bir prens misali yaşadım; yakut başta olmak üzere değerli taşlar toplayarak, av partilerine katılarak ve yalnız kendim için de olsa, resim yaparak, uzun

zaman önce yaşadığım o elem verici olayı unutma arzusuyla oyalandım durdum.”

Gülmemek için kendimi zor zapt ediyordum. Anlattıkları öylesine bilindik hikayelerdi ki, ister istemez gözümün önüne, her tarafından bıçkı talaşı saçılarak Boulogne Ormanı’nda bir kaplanın izini sürmekte olan, kafası sarıklı bir tip geliyordu.

“Sonra savaş patlak verdi. Bu aslında benim için büyük bir teselliydi; ölmek için elimden geleni yaptım, ancak sanki yaşamım bir tılsımla korunuyordu. Savaş başladığında teğmendim. Argonne Ormanı’ndayken, iki makineli tüfek tugayını cephede öyle ilerletmiştim ki, arayı kapatamayan iki yanımızdaki piyade bölüklerine olan mesafemiz birer kilometreyi geçmişti. Tam yüz otuz asker ve on altı Lewis tüfeği ile iki gün iki gece bölgede kaldık; en nihayetinde piyadeler ulaştığında ceset yığınlarının arasında üç Alman tümeninin nişanını buldular. Binbaşılığa terfi edildim ve tüm müttefik ülkelerden, hatta şu Karadağ’dan bile onur nişanı aldım. Düşünsene, Adriyatik’teki o küçük Karadağ’dan!”

O küçük Karadağ’dan! Sözcükleri yüceltircesine, üzerlerine basa basa söylemişti, gülümsedi. Bu gülümsemeden, Karadağ’ın tarihindeki acılara ve halkının kahramanca mücadelesine yakınlık duyduğu anlaşılıyordu. Bu aynı zamanda onun, Karadağlıların sevgi dolu küçük gönüllerinden kopmuş olan bu nişanı, onların içinde bulunduğu koşulları dikkate alarak değerlendirdiğinin de bir göstergesiydi. Kuşkularım artık büyük bir merakın içinde dağılıyor, bu ise bana onlarca dergiyi aceleyle karıştırmak gibi bir his veriyordu.

Elini cebine attı, ucunda bir kurdele bağlı olan bir madeni avucumun içine bıraktı.

“İşte, Karadağ’ın verdiği nişan bu” dedi. Gördüğümün hakiki bir nişana benzemesi karşısında afallamıştım. Üzerinde daire biçiminde ‘Orderi di Danilo. Montenegro Nicolas Rex’ yazıyordu.

“Arkasına da baksana.”

‘Binbaşı Jay Gatsby’e – Gösterdiği Üstün Kahramanlık için’

“Bir de şu var,” diyerek bir fotoğraf çıkardı cebinden “bunu da Oxford günlerimin anısına hep yanımda taşırım, Trinity Avlusunda çekildi. Solumdaki genç şuan Doncaster Kontu’dur.”

Fotoğrafta, arka fonda bir dizi kulenin göründüğü kemerli bir geçitte, spor ceketleri içinde altı genç adam vardı. Elinde bir kriket sopasıyla Gatsby de fotoğraftaydı; şimdiki halinden nispeten daha genç olsa da pek değişmemiş görünüyordu.

Demek anlattıkları doğruydu. Bu defa gözlerimin önünde, Venedik'te Büyük Kanal'ın kıyısındaki kaplan postlarıyla bezenmiş sarayında, parıldayan bir yakut sandığının kızıl derinliklerine yüreğini kemiren ıstırabı gömmeye çalışan bir adam canlanmıştı.

Kıymetli hatıralarını gururla cebine koyarken, “Senden önemli bir ricam olacak,” dedi, “zaten bu yüzden beni biraz olsun tanıman gerektiğini düşündüm. Alelade bir insan olduğumu sanmanı istemem. Senin de anlayacağın üzere, aslında başıma gelen o acı olayı unutmak adına oradan oraya böyle dolaşıp durduğumdan, kendimi çoğunlukla tanımadığım yabancıların arasında buluyorum.” Duraksadı, çok geçmeden “Ricamı ise sana öğleden sonra ileteceğim,” dedi.

“Yemekte mi?”

“Hayır, yemekten sonra. Bu arada Bayan Baker'ı çaya davet ettiğini duymadığımı sanma.”

“Yoksa, Bayan Baker'a aşık olduğunu mu söylemeye çalışıyorsun?”

“Ah ahbap, kesinlikle hayır! Lakin Bayan Baker incelik göstererek bu mesele ile ilgili seninle konuşmayı kabul etti.”

‘Meselenin’ ne olduğu konusunda hiçbir bir fikrim olmasa da o an meraklanmaktan çok öfkelendiğimi söylemeliyim. Benim Jordan'ı davet etme maksadım Gatsby ile ilgili konuşmak değildi. Üstelik nedense Gatsby'nin ricasının oldukça tuhaf olacağından neredeyse emindim. Bir an için, onun o kalabalık bahçesine hiç adım atmamış olmayı diledim.

Başka bir şey söylemeden konuyu kapatmıştı. Şehre yaklaşırken sessizliği büsbütün ağırlaştı. Roosevelt Limanı'ndan geçerken okyanusta ilerleyen kırmızı kemerli gemiler bir anlığına göründü, sonra 1900'lerden kalma, yaldızları solmuş ancak terk edilmemiş olan karanlık barlarının sıralandığı, Arnavut kaldırımlı izbe kenar mahallelerin içinden hızla geçtik. İki yanımızda uzanan Küller Vadisi'nden geçerken, büyük bir azimle ve canlılıkla pompa ile boğuşmakta olan Bayan Wilson'ı şöyle bir görebildim.

Long Island yolunu, Otomobilin çamurlukları kanat misali açılmış, ışık saçarak uçarcasına yarıladık. Ancak yarı yolda, köprü yolunun sütunlu

virajlarını alırken, önce arkamızdan yaklaşmakta olan bir motosikletin o bilindik “pat-pat” sesleri duyuldu, sonra da öfkeden deliye dönmüş bir polis memuru yanımızda beliriverdi.

Gatsby “Tamam, anlaşıldı ahbap” diye seslendi, kenara çekti ve cüzdanından çıkardığı beyaz bir kartviziti adamın burnuna dayadı.

“Anlıyorum efendim,” dedi polis, şapkasına dokunup selam verdi, “Bir dahaki sefere sizi tanıyacağımdan kuşkunuz olmasın Bay Gatsby, affedersiniz.”

“O da neydi öyle? Oxford’dan bir resim mi gösterdin yoksa?” dedim.

“Emniyet müdürüne vaktiyle bir iyiliğim dokunmuştu, o da sağ olsun, her Noel’de bana tebrik kartı yollamayı ihmal etmez.”

Büyük köprünün kirişlerin arasından süzülen gün ışığı, üzerinde ilerleyen otomobillere vurup titreşirken, nehrin öte yakasında kesme şeker öbeklerine benzeyen beyaz binalarıyla şehir beliriverdi. Bu binaların hangi parayla yapıldığı meçhuldü, ne de olsa paranın kokusu yoktu[2].

2 Yazar metinde, “non-olfactory money (kokmayan para)” deyişini kullanarak Latince “para kokmaz” anlamına gelen kalıplaşmış “Pecunia non olet” deyişine gönderme yapıyor. Bu deyiş, paranın kendi değerini kaynağından bağımsız olarak koruduğunu vurgular. Bazen de şaibeli kazançlara gönderme yapar. ÇN

Queensboro Köprüsü’nden her geçişimde New York’a, sanki şehri ilk kez görüyormuşum gibi bakarım; manzarası adeta dünyanın bütün gizemleri ve güzelliklerinin orada sizi beklediğini vaat eder.

Yanımızdan çiçeklere bezenmiş bir cenaze aracı geçti, sonra perdeleri kapalı iki araba ve hemen ardından, diğerleri kadar yaslı görünmeyen taşıtlar. Yolcuları acıklı gözlerle ve Güneydoğu Avrupa’ya has dar üst dudaklarıyla dönüp bize baktı. Bu kederli sahneye, Gatsby’nin görkemli arabasının da dahil olmasına sevinmiştim. Blackwell Adası’nı geçerken yanımızdan, beyaz bir şoförün kullandığı ve arkada son moda kıyafetleriyle ikisi kadın, biri erkek, üç siyahinin oturduğu bir limuzin geçti. Bizimle yarışmak istercesine, kibirli bakışlarını bize çevirdiklerinde, yüksek sesle bir kahkaha patlattım.

“Şu köprüyü de uçarcasına geçmiştik ya,” diye düşündüm içimden, “artık her şey olabilirdi… Hem de her şey!” Gatsby gibi bir adam bile olabiliyordu, artık ne şaşırtırdı ki.

Gürültülü öğlen saatlerinde, Gatsby ile 42’nci Cadde’deki, havalandırması iyi olan bir lokantanın bodrum katında öğle yemeği için buluştuk. Aydınlık

caddeden içeri girdiğimde, gözlerimi kırpıştırarak etrafıma bakınırken onu hemen girişte gördüm, biriyle konuşmaktaydı.

“Bay Carraway, bu arkadaşım Bay Wolfshiem.”

Yassı ve küçük burunlu Yahudi, irice kafasını kaldırdığında, ilk dikkatimi çeken burun deliklerinden taşmakta olan kıl yumakları olmuş, o loş ışıkta ancak bir süre sonra gözlerini ayırt edebilmiştim.

“Ben de adama bir bakış attım,” dedi, bir yandan elimi kuvvetle sıkarken. “sonra ne yaptım dersin?”

“Ne yaptınız?” diye sordum nazikçe. Ancak o benimle konuşmadığını, elimi bırakıp da görkemli burnunu Gatsby’e çevirerek belli etmişti.

“Parayı Katspaugh’a verdikten sonra, ‘Tamam Katspaugh’ dedim, ‘o zaman adam ağzını sıkıca kapatmadan, sakın ola ona tek kuruş verme!’ O da, o anda, oracıkta sesini kesti.”

Bay Wolfsheim yeni bir cümleye başlamak üzereydi ki, Gatsby ikimizin de koluna girerek bizi lokantanın iç kısımlarına doğru yönlendirdi, bunun üzerine adam söyleyeceğini yuttu ve yüzü bir uyurgezerin dalgın ifadesine büründü.

Şef garson yaklaşıp, “Viski alır mısın?” diye sordu.

“Burası güzel bir mekan” dedi Bay Wolfsheim, tavandaki kadın resimlerine bakarak, “yine de ben caddenin karşısındaki yeri tercih ederim,’

Gatsby garsona. “Evet, viski” dedikten sonra Bay Wolfsheim’e döndü; “Orası çok sıcak olmuyor mu?”

“Haklısın, sıcak ve küçük” dedi adam, “ancak hatıralarla dolu.”

“Bu sözünü ettiğiniz yer neresi?” diye sordum.

“Eski Metropole” dedi Bay Wolfsheim kendi kendine, “Ayrılıklarla dolu… Sonsuzluğa uğurladığımız nice dostların hatıralarıyla… Rosy Rosenthal’ın vurulduğu geceyi hiç unutamam. Altı kişiydik. Rosenthal gece boyu yiyip içmişti, neredeyse sabah olurken, garson ona yaklaştı ve tuhaf bir yüz ifadesiyle, dışarıda kendisiyle görüşmek isteyen birinin beklemekte oluğunu söyledi. Rosenthal, ‘Peki,’ diyerek kalkmaya yeltendiğinde, koluna yapıştığım gibi onu yerine oturttum ve ‘O it herifler seni çok istiyorsa ayağına gelsin, benim hatırım için, sen bir yere çıkma!’ dedim. “Saat dördü geçmişti; perdeler açılsa belki neredeyse havanın aydınlandığını görecektik.”

“Peki Rosenthal çıktı mı?” diye sordum safça.

“Çıktı ya!” Bay Wolfsheim’ın burnu bir hışımla bana döndü. “Hatta kapıya yaklaştığında bize dönerek, ‘Kahveme sahip çıkın, garson geri götürmesin!’ demişti. Sonra dışarıya çıkıp kaldırımdan indi, işte o anda adamlar karnına üç kurşun sıkıp tüydüler.”

“Ama dördü de yakalanıp elektrikli sandalyede idam edildi” dedim, anımsayarak.

“Becker’i de sayarsak beş” dedi, burun deliklerini bana doğru çevirerek, “Anladığım kadarıyla bir takım iş bağlantıları kurmaya çalışıyormuşsunuz.”

Bu iki cümleyi birbirine bağlama tarzına doğrusu şaşırmıştım. Ancak bu soruyu benim yerime Gatsby yanıtladı, “Hayır, o bir başkası.”

“Öyle mi?” Hayal kırıklığına uğramışa benziyordu.

“Bu beyefendi benim bir dostum. O meseleyi daha sonra konuşacağımızı söylemiştim sana.”

“Affedersin, demek ben yanlış anlamışım.”

Leziz yemeklerin gelmesiyle Bay Wolfsheim eski Metropole’in duygusal anılarını unutmuş, aceleyle yemeye koyulmuştu; arada bakışlarını etrafta gezdirmeyi de ihmal etmiyordu; son olarak arkasında oturanlara da dönüp göz ucuyla bakarak keşfini tamamladı. Muhtemelen ben olmasam eğilip masanın altına da bakacaktı.

“Bu sabah arabada, ” dedi Gatsby bana doğru eğilerek, “seni kızdırmadım ya?”

Yine o gülümseme vardı yüzünde! Fakat bu defa direnmeye kararlıydım, “Açıkçası sırlardan hoşlanmam,” diye yanıtladım, “benden ne istediğini neden açıkça söylemediğini anlamış değilim, Bayan Baker’ı aracı olarak kullanmak neden?”

“Aman ha, bunun tekinsiz bir iş olduğunu düşünme sakın!” diyerek beni cesaretlendirmeye çalıştı. “Biliyorsun ki Baker büyük bir sporcudur, asla yanlış işlere kalkışmaz.”

Derken saatine baktı, sonra birden yerinden fırladı ve beni Bay Wolfsheim ile baş başa bırakarak çıkıp gitti.

“Birine telefon etmesi gerekiyor,” dedi Wolfsheim onu gözleriyle izlerken, “Nasıl da hoş biri, değil mi? Çok yakışıklı, üstelik de tam bir beyefendi.”

“Evet.”

“Hem de Ogsfordluymuş!”

“Ya?”

“Evet, İngiltere’deki Ogsford Koleji’nden mezunmuş. Siz bilir misiniz Ogsford’u?”

“Duymuştum.”

“Dünyanın en ünlü okullarından biridir.”

“Gatsby’i ne zamandır tanırsınız?” diye sordum.

“Uzun yıllardır,” dedi gururla, “kendisiyle savaştan hemen sonra tanışma şerefine nail oldum. Karşımdakinin bir asil olduğunu anlamam için bir saatlik sohbet yetmişti. Kendi kendime, ‘İşte bu evine davet ederek annen ve kız kardeşinle tanıştırabileceğin türden bir beyefendi’ demiştim.” Bir an duraksadıktan sonra, “Görüyorum ki kol düğmelerime bakıyorsunuz,” dedi.

Aslında bakmıyordum ancak bu sözün üzerine haliyle baktım, fildişine benziyorlardı ancak her nedense çok tanıdık gelmişlerdi.

“Bunlar insan dişlerinin mükemmel örnekleri,” diyerek beni bilgilendirdi.

“Çok ilginç,” diyerek daha yakından inceledim, “Fevkalade bir fikir.”

“Gerçekten de öyle!” dedi ve manşetlerini ceketinin içine doğru çekiştirdi. “Ne diyorduk, ha evet, Gatsby kadınlar konusunda son derece özenlidir, arkadaşlarının eşlerine göz ucuyla bile bakmaz.”

Bu büyük itimada ve övgüye layık görülmüş olan Gatsby masaya döner dönmez, Bay Wolfsheim kahvesini bir dikişte bitirip aceleyle ayağa kalktı.

“Yemek bir harikaydı. Fakat kalıp da konukseverliğinizi kötüye kullanmak istemem, vakitlice kalkıp siz iki delikanlıyı baş başa bıraksam iyi olacak.”

“Lüzum yoktu Meyer,” dedi Gatsby yarım ağızla, Bay Wolfsheim ise bizi kutsayamaya hazırlanıyormuşçasına elini kaldırarak,

“Çok zarifsiniz ancak malum, kuşak farkı,” dedi ciddi bir tavırla, “Siz gençlerin baş başa konuşacak çok şeyiniz vardır; yaptığınız sporlar, görüştüğünüz hanımlar, sonra…” elini bir kez daha kaldırıp sallayarak meçhul bir imada bulunduktan sonra, “bense ellisine merdiven dayamış bir adamım, bizden geçti artık… Daha fazla zamanınızı almayayım.”

Sonra ellerimizi sıktı, tam dönerken o tuhaf burnu titriyormuş gibi göründü gözüme; acaba kalbini kıracak bir şey mi söyledim, diye düşündüm.

“Zaman zaman böyle duygusallaşır işte,” diyerek durumu izah etti Gatsby, “bu da anlaşılan öyle günlerinden biri. New York’ta tanınır ancak, aslında

Broadway’dendir.”
“Ne iş yapıyor? Aktör mü yoksa?”
“Ah, hayır.”
“Dişçi?”
“Meyer mi? Daha neler! Kumarbazdır,” dedi ve bir anlık tereddüdün ardından serinkanlılıkla ekledi, “1919 Beysbol Turnuvası’na şike karıştıran odur.”
“Turnuvaya şike mi karıştırdı?” diye tekrarladım.
Duyduğum karşısında şaşkındım. Elbette 1919 Turnuvası’ndaki şikeden haberdardım, ancak muhtemelen uzun bir zincirin halkası olduğunu sandığımdan, sadece oluvermiş, diyerek geçiştirmiş, çok da üstünde durmamıştım. Bu işin tek kişinin başının altından çıktığını, onun da bir kasa hırsızının dakikliği ve ustalığıyla, elli milyon insanı oyuna getirebileceği aklımın ucundan geçmezdi.
Biraz sonra, “Nasıl yapmış?” diye sordum.
“Sadece fırsatı görüp, değerlendirmiş.”
“Peki neden içeride değil?”
“Kanıtlayamıyorlar ki ahbap. Ne cin adamdır o!”
Hesap için ısrar ettim; garsonun paramın üstünü getirdiği esnada, kalabalık lokantanın diğer ucunda oturan Tom Buchanan’ı gördüm.
“Bana eşlik eder misin?” dedim Gatsby’e, “Birine selam vermem gerek.”
O esnada Tom bizi gördü ve yanımıza gelmek için birkaç adım attı.
“Nerelerdesin sen?” diye çıkıştı, “Daisy uğramıyor oluşuna çok kızıyor, haberin olsun.”
“Bu Bay Gatsby, bu da Bay Buchanan,” diyerek tanıştırdım.
Onlar el sıkışırken; Gatsby’nin yüzünde, daha önce hiç görmediğim bir utanç ifadesi fark etmiştim.
“Nasılsın bakalım?” diye sordu Tom, “Bunca yolu sırf yemek için gelmedin ya?”
“Bay Gatsby ile birlikteyim” diyerek döndüm, ancak Gatsby ortadan kaybolmuştu.

•••

“1917 yılı, bir ekim sabahıydı – (diye başlamıştı söze Jordan Baker, aynı günün öğleden sonrasında, Plaza Otel’in çay bahçesindeki dik sandalyelerden birinde dimdik otururken) – biraz kaldırımın, biraz çimenlerin üzerinden yürüyerek bir yerlere gidiyordum. Doğrusu ayağımdaki İngiliz ayakkabıların kauçuk tabanlarının yumuşak toprağa gömülüşünden hoşlandığımdan, daha çok çimenlerden yürüyordum. Pilili eteğim ne zaman rüzgarda havalanacak gibi olsa, evlerin ön cephesine asılmış olan kırmızılı, mavili, beyazlı bayraklar da yükseliyor, benimle dalga geçercesine pat-pat- pat sesleriyle dalgalanıyordu.

“Hem bayrakların hem de bahçelerin en büyüğü, Daisy Fay’in evinine aitti. Benden iki yaş büyüktür, yani o zaman on sekizindeydi. Louisville’in en gözde kızıydı. Daima beyazlar içindeydi, hatta bir de beyaz, üstü açık arabası vardı. Her gün, durmaksızın evlerindeki telefon çalar, kent civarındaki kampta eğitimde olan genç subaylar, ondan bir randevu koparmak için birbirleriyle yarışırdı; aslında bir saatliğine buluşmaya bile razıydılar.

“O sabah evinin önünden geçerken, beyaz arabasının kaldırımın yanında park halinde olduğunu gördüm. Daisy de içinde, ilk kez o gün gördüğüm bir teğmenle beraber oturuyordu. Birbirine öyle dalıp gitmişlerdi ki, aramızda iki adım kalana kadar Daisy yaklaştığımı farkına varmamıştı.

“Birden, ‘Ah, Merhaba Jordan’ diye seslendiğini duydum, açıkçası bunu hiç beklemiyordum, ‘Gelsene!’

“Benimle konuşmak istemesi, beni onurlandırmıştı; zaten benden büyük olan kızlardan en çok ona hayrandım. ‘Kızıl Haç’a, sargı bezi paketlemeye mi gidiyorsun,’ diye sordu. Onayladım. O gün kendisinin gelemeyeceğini iletmemi istemişti. O benimle konuşurken, yanındaki teğmen onun yüzüne öyle bir hayranlıkla bakıyordu ki, her genç kız hiç yoktan ara sıra kendisine böyle bakılmasını isterdi. Bakışları öylesine romantikti ki, o sahneyi hiç unutmadım. O teğmenin adı Jay Gatsby idi. Sonraki dört yıl, onu bir daha hiç görmedim. Hatta dört yılın sonunda, Long Island’da tanıştırıldığımızda onun o teğmen olduğunu bile anlayamadım.

“Bu anlattığım 1917’de olmuştu. Bir yıl sonrasında artık benim de peşim-de birkaç hayranım vardı. Bu arada golf turnuvalarında oynamaya başlamıştım, bu nedenle Daisy’i pek az görür oldum. İnsan içine çıkarsa da, ancak bizden yaşça büyük arkadaşlarıyla beraber olurdu. Onu pek görmesek

de, sürekli olarak hakkındaki çılgın dedikoduları işitirdik. Mesela söylenilenlere göre bir kış gecesi, deniz aşırı göreve gidecek olan bir subayla vedalaşmak için, New York'a gitmek üzere valizini hazırlarken annesine yakalanmıştı. Elbette gitmesine mani olunmuştu. Bunun üzerine Daisy'nin ailesine küsüp haftalarca konuşmadığı anlatılırdı. Hatta dedikoduya göre Daisy, o zamandan sonra bir daha hiçbir askerle görüşmemiş; yalnızca düztaban ya da miyop olduklarından askere alınmamış olan gençlerle çıkmıştı.

"Sonbaharda eski neşesine kavuşmuştu. Barışın imzalanmasının ardından, onuruna bir balo verilerek resmen sosyeteye tanıtıldı. Şubat ayında New Orleans'dan biriyle nişanlanmış olduğunu işittik. Haziran'da ise Louisville'de, eşi benzeri görülmemiş, görkemli bir törenle Chicago'lu Tom Buchanan ile evlendi. Damat yanında yüz kişi ile birlikte, dört özel araçla geldi, Muhlbach Oteli'nin bir katını tamamen kapattı; törenden bir gece önce de, Daisy'e üç yüz elli bin dolarlık, inci bir gerdanlık taktı.

"Gelinin nedimelerindendim. Düğün yemeğinden yarım saat önce odasına çıktığımda, onu Haziran güneşi kadar alımlı göründüğü çiçekli elbisesinin içinde, yatağına uzanmış bir vaziyette buldum. Dut gibi sarhoştu; bir elinde bir Sauterne şişesi, diğer elinde ise bir mektup vardı.

'Beni tebrik etmeyecek misin' dedi dili dolanarak, 'Bugüne kadar hiç içmemiştim, meğer ne güzel şeymiş.'

'Daisy, neyin var?'

"Çok korktuğumu itiraf etmeliyim, o ana kadar bir kızı hiç o halde görmemiştim. 'Gel canım,' diyerek beni yanına çağırdı, sonra yatağının üzerinde duran sepeti el yordamıyla bulup içinden inci gerdanlığı çıkardı, 'Al şunu götür, sahibine iade et, ona da fikrimi değiştirdiğimi söyle, 'Daisy evlenmeyecekmiş de!'

"Hıçkırıklara boğuldu; ağladı da ağladı. Dışarı fırladım, annesinin oda hizmetçisini buldum, sonra kapıyı kilitleyip Daisy'i soğuk duşun altına soktuk. Ancak elindeki mektubu bırakmaya ikna olmamış, banyoya da onunla girmişti. Ancak avucunda sıkıştırdığı ıslak mektup top haline gelip, parça parça dökülmeye başlayınca, o topağı elinden alıp sabunluğa koymama müsaade etmişti.

"Ardından tek kelime olsun konuşmadı. Ona amonyak koklattık, başına buz torbası koyduk, sonra da elbisesini giydirdik. Yarım saat sonra,

boynunda inci gerdanlığıyla odasından beraber çıktık, mevzu kapanmıştı. Ertesi gün akşamüstü, saat beşte, sesi dahi titremeden Tom Buchanan'la evlendi. Ardından kocasıyla Güney Pasifik'e, üç ay sürecek balayı tatiline çıktı.

"Dönüşlerinin ardından, Santa Barbara'da görüştüğümüz vakit, kocasını bu denli seven başka bir kız olamayacağını düşünmüştüm. Tom bir dakikalığına olsun odadan çıksa huzursuzlanır, sağına soluna bakınarak Tom'u aramaya başlar, yüzündeki o ifade ise adam yeniden odaya dönene kadar silinmezdi. Kumsalda, Daisy Tom'u dizine yatırır, saatlerce adamın göz kapaklarında parmaklarını gezdirir, dokunurken de sonsuz bir aşkla onun yüzünü izlerdi. Onları beraber gördüğünüzde etkilenirdiniz. Gerçi biraz gülünç gelirdi ancak yine de halleri büyülerdi insanı. Bu anlattıklarım Ağustos ayında oluyordu. Santa Barbara'dan ayrıldıktan bir süre sonra Tom'un, Ventura yolunda bir araba kazası geçirdiğini okudum. Arabasının ön tekerleği fırlamıştı; gazeteler haliyle yanındaki, kolu kırılmış olan kızdan da bahsediyordu – bu kız kaldıkları otelin kat hizmetlilerinden biriydi.

"Nisanda Daisy dünyaya bir kız çocuğu getirdi ve ailece bir yıllığına Fransa'ya gittiler. Onlarla bir bahar günü Cannes'ta, daha sonra ise Deauville'de karşılaştım. Sonra aile Chicago'ya döndü ve oraya yerleşti. Sen de bilirsin, Daisy orada çok sevilirdi. Çevresinde hep, zengin, genç, hızlı yaşayan ve çılgın tipler vardı. Yine de ismi, belki de içki içmediğindendir, hiçbir skandala karışmadı. Çok içen insanların yanında ayık kalmak her zaman faydalıdır. Her şeyden önce dilinizi bağlar, fazla gevezelik etmezsiniz. Daha da güzeli insanın kendi kusur ve yanlışlarını örtebilmesidir, nasılsa kimsenin sizi görecek hali olmaz. Zira görseler de umursamazlar. Daisy belki de bir aşk macerasına hiç karışmamıştı. (Bunu söylerken sesinde bir şeyler vardı sanki)

"Uzatmayalım, altı hafta kadar önce yıllardan sonra ilk kez Gatsby adını işitti. Hani sana West Egg'den Gatsby'i tanıyıp tanımadığını sormuştum, hatırladın mı? İşte o gün sen ayrıldıktan sonra Daisy odama geldi, beni uyandırarak "Hangi Gatsby?" diye sordu. Uyku sersemi adamı tarif ettiğimde, esrarengiz bir tavırla onun eski bir tanıdığı olabileceğini söyledi. İşte ancak o zaman, Gatsby ile onun beyaz arabasında görmüş olduğum teğmeni ilişkilendirebilmiştim!"

“Jordan Baker hikayesini bitirdiğinde Plaza’dan ayrılalı yarım saat olmuş; faytonla Central Park’tan geçiyorduk. Güneş, sinema yıldızlarının yaşadığı West Fifties’in yüksek binaların ardından batmaktaydı. Çimenlerde ağustos böcekleri gibi çoktan toplaşmış olan kızların neşeli cıvıltıları, o sıcak alacakaranlıkta yükseliyordu.

•••

Ben Arap Şeyhiyim
Kalbin artık benim
Sen uyurken geceleyin
Çadırına geleceğim...

“Tuhaf rastlantı,” dedim.

“Aslında rastlantı değil!”

“Nasıl yani?”

“Gatsby zaten o malikaneyi, koyun diğer yakasındaki Daisy’nin evinin tam karşısına rastladığı için bilerek almış.”

“Demek o Haziran gecesinde karanlıkta uzanmaya çalıştığı sadece yıldızlar değildi.” Birden Gatsby, o amaçsız ihtişamın içinden sıyrılarak, yaşam bulmuş gibi göründü gözüme.

“Senden ricasına gelince,” diye devam etti Jordan, “tek istediği bir gün Daisy’i evine davet etmen ve tabi kendisini de kabul etmen.”

Ricasındaki tevazu beni hayrete düşürmüştü: Beş yıl boyunca beklemiş, ardından yıldızlar misali parıldayan ışığıyla gece pervanelerini başına üşüştürecek olan o ihtişamlı malikaneyi almıştı. Bütün bunlar sırf onunla, bir yabancının bahçesinde bir öğle vaktini geçirmek için miydi?

“Böylesi küçük bir isteği yanıtlamak için, tüm bunları öğrenmeme ne gerek vardı?”

“Korkuyor. Öyle çok beklemiş ki. Senin güceneceğinden çekiniyor. Sonuçta tüm o davranışlarının ardında, nihayetinde o da bir delikanlı.”

Aklıma bir şey takılmıştı.

“Neden bu buluşmayı senin ayarlamanı istemedi ki?”

“Çünkü Daisy’nin, evini görmesini istiyor,” diye izah etti, “senin evin de onunkine bitişik.”

“Ah, anladım!”

“Muhtemelen vermiş olduğu partilerden birine, Daisy’nin kendiliğinden çıkıp gelmesini umuyordu,” diye devam etti Jordan, ‘ Fakat bu hiç olmadı. Sonra hislerini gizlemeye çalışarak etrafa onu tanıyıp tanımadığını sormaya başladı. Bulduğu ilk kişi de bendim. O gün seninle rastlaştığımız partide, benimle özel olarak görüşmek istediğini anımsarsın. Halini görmeliydin, lafa girmek için geveleyip durdu. Durumu anladığımda, New York’ta bir öğle yemeği ayarlamayı önerdim, ancak küplere bindi. ‘Onunla o kadar uzakta, kuytu köşelerde buluşmak istemiyorum,’ diye çıkışmıştı, ‘onunla bitişiğimdeki, hemen yanı başımdaki evde görüşmek istiyorum.’

“Senin Tom’un ahbabı olduğunu öğrendiğinde, planından cayar gibi oldu. Her ne kadar Daisy ile ilgili bir haber vardır umuduyla yıllardır Chicago’nun tüm gazetelerini okuyor olsa da; Tom’u pek tanımıyor.”

Hava artık kararmıştı, küçük bir köprünün altından geçerken, kolumu altın rengi omzuna dolayıp onu kendime doğru çektim ve beraber yemeğe gitmeyi önerdim. Birden Daisy de, Gatsby de uçup gitmişti aklımdan; o an tek düşünebildiğim, kolumun altında bana fütursuzca sokulmuş olan bu temiz, zorlu, kontrollü ve biraz da şüpheci kızdı. Kafamın içinde, baş döndürücü bir heyecanla şu sözler dönüp duruyordu, “Yalnızca kaçanlar ve kovalayanlar, meşguller ve bitkinler vardır.”

“Daisy’nin hayatının biraz olsun renklenmesi lazım” dedi Jordan.

“Gatsby’le görüşmek istiyor mu?”

“Onun bu buluşmadan haberi yok ki, Gatsby bilmesini istemiyor. Sana düşen sadece onu çaya davet etmek.”

Karanlık bir koruluğu aştığımızda, ön cephesinden dökülen solgun ışık huzmeleri parka kadar ulaşan, 59’uncu Cadde’yi görebiliyorduk. Gatsby’nin ya da Tom Buchanan’ınki gibi, yüzünün hayali karanlık pervazlarda ya da ışıldayan tabelalarda uçuşan bir sevgilim olmadığından, ben de yanımdaki kızı kendime çekerek onu sıkıca sardım. O solgun ve alaycı dudaklarında bir gülümseme belirince, bu defa yüzünü yüzüme yaklaştırarak, ona daha da sokuldum.

BÖLÜM 5

O gece West Egg’e gelirken bir an için evimin yandığından korkmuştum. Gecenin ikisiydi ve yarımadanın bu köşesi çalılara ve yol kenarındaki elektrik tellerine eğreti bir dokunuşla düşen upuzun ışıklarla pırıl pırıl parlıyordu. Köşeyi dönünce Gatsby malikanesinin kulesinden mahzenine kadar ışığa bürünmüş olduğunu gördüm. Önce evin her köşesini ‘saklambaç’ ya da ‘sardalyeler kutuda’ gibi oyunlara açan, her zamanki çılgın partilerden birini veriyor sandım. Ama hiç ses yoktu. Yalnızca ağaçların arasında dolanan rüzgar duyuluyordu. Direklerdeki telleri sallıyor, ışıkları yakıp söndürüyordu. Ev gecenin içinde göz kırpıyormuş gibi görünüyordu. Geldiğim taksi uzaklaşırken Gatsby’nin kendi bahçesinden benimkine doğru yürüdüğünü gördüm.

“Evin panayır yerine dönmüş” dedim.

“Öyle mi?” dedi dalgın gözlerle eve bakarken, “Odaların bazılarına göz atıyordum. Haydi Coney lsland’a gidelim ahbap. Benim arabayla.”

“Çok geç oldu.”

“Peki, havuzda yüzmeye ne dersin? Bütün yaz ayağımı bile sokmadım.”

“Hemen yatmam gerek.”

“Pekala.”

Heyecanını bastırmaya çalışarak yüzüme baktı. Biraz bekledi.

“Bayan Baker’la konuştum” dedim bir süre sustuktan sonra, “Yarın Daisy’i arayıp buraya çaya çağıracağım.”

“Çok önemli değildi aslında” dedi hafife alıyormuş gibi görünmeye çalışarak “başını ağrıtmak istemem.”

“Senin için hangi gün uygun?”

“Asıl senin için hangi gün uygun?” diye düzeltti. “Zahmet vermek istemediğimi biliyorsun.”

“Öbür gün nasıl?”

Bir an düşündükten sonra, gönülsüzce. “Bu çimlerin kesilmesi gerek” dedi.

İkimiz birden bahçeye baktık. Benim bakımsız çimlerimin hemen ardında onun koyu yeşil, bakımlı çimleri başlıyordu. Benimkileri kastettiğinden şüphelendim.

“Ufak bir nokta daha var” dedi.

“İstersen birkaç gün sonra olsun.”

“Yok, konu o değil”, nasıl söze başlayacağını bilemiyormuş gibiydi, “Düşündüm de...şey, yanlış anlama ahbap, ama kazancın pek de iyi değil sanırım.”

“Pek fazla sayılmaz.”

Bu, kendine olan güvenini yerine getirmişti. Artık daha kesin konuşuyordu, “Ben de öyle düşünmüştüm. Kusura bakmazsan eğer...biliyor musun ufak sayılabilecek bir işle daha uğraşıyorum. İkinci bir uğraş yani, anlıyor musun? Madem kazancın az, ben...tahvil ve bono satıyordun değil mi ahbap?”

“Evet, satmaya çalışıyorum.”

“O zaman böyle bir iş ilgini çeker belki. Fazla zamanını almaz. Kazancı da iyidir. Yalnız biraz gizlilik ister.”

Şimdi düşündüğümde, başka şartlar altında o geceki konuşmanın hayatımın dönüm noktası olabileceğini anlıyorum. Ama önerisinin, yapacağım hizmetin karşılığı olduğunu öylesine beceriksizce belli etmişti ki sözünü derhal kesmekten başka yapacak şeyim yoktu.

“Çok yoğunum” dedim, “teşekkür ederim ama başka bir işle uğraşacak vaktim yok.”

“Wolfsheim’la çalışırsan bir işle uğraşmak zorunda kalmazsın.”

Sanırım o gün öğle yemeğinde konusu geçen bağlantıdan çekindiğimi düşünmüştü. Öyle olmadığı konusunda onu temin ettim. Yeni bir sohbet konusu açmam için biraz daha bekledi ama kafam öyle meşguldü ki konuşacak mecalim yoktu. Bunun üzerine gönülsüzce evinin yolunu tuttu.

Akşam olanlar nedeniyle mutluydum. Hani neredeyse kapıdan içeri girer girmez derin bir uykuya daldım. O yüzden Gatsby, Coney Island’a gitti mi yoksa kalıp evinin tüm ışıklarını açarak ‘odaların bazılarını’ kontrole devam mı etti, bilemiyorum. Ertesi gün bürodan Daisy’i arayıp evimde çaya davet ettim.

“Tom’u getirme!” diye de uyardım.

“Ne?”

“Tom’u getirme!”

“Tom da kim?” dedi masum bir sesle.

Kararlaştırılan gün bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Saat on birde yağmurluk giymiş, ardı sıra çim biçme makinesi çekiştiren adam ön kapıyı çaldı. Bay Gatsby'nin çimleri kesmek için kendisini gönderdiğini söyleyince birden o gün Finli hizmetçimi çağırmayı unuttuğum aklıma geldi. Vakit kaybetmeden West Egg köyüne giderek beyaza boyalı evlerin dizili olduğu ıslak, dar sokaklarda ona bakındım. Sonra birkaç fincan, limon ve birkaç demet çiçek alıp eve döndüm.

Saat iki gibi Gatsby'nin yolladığı, bir serayı dolduracak çeşitte bitki ve onları koymak için her boyda vazo kapıya gelince, çiçekleri boş yere aldığımı anladım. Bir saat sonra da beyaz flanel takımı, gümüş rengi gömleği ve altın sarısı kravatıyla eşikte kendisi belirdi. Telaşlıydı, renginin solgunluğu ve gözlerinin altındaki mor halkalar gecesinin uykusuz geçtiğini kanıtlıyordu.

"Her şey yolunda mı?" diye sordu girer girmez.

"Onu soruyorsan, çimler harika oldu"

"Ne çimi?" diye sordu şaşkın şaşkın, "Ha, şu ön bahçedeki çimler." görmek için pencereye yanaşıp baktı ama bir şey görmediği yüzünden belliydi.

"Çok iyi görünüyor" dedi belli belirsiz, "gazetelerden birinde yağmurun saat dört gibi kesileceği yazıyordu. Sanırım Journal'de gördüm. Çay için eksik bir şey kaldı mı?"

Onu alıp mutfağa götürdüm. Gatsby Finli kadına soğuk bir bakış attıktan sonra birlikte pastacıdan aldığım on iki, limonlu keki inceledik.

"Eksik var mıymış?" diye sordum.

"Tamamdır, hepsi çok iyi" dedikten sonra utangaç bir sesle, "ahbap" diye de ekledi.

Saat üç buçuk gibi yağmur yerini ıslak bir pusa bırakmıştı. Arada bir de olsa çiğ tanelerine benzer küçük damlaların düştüğü oluyordu. Gatsby boş bakışlarını Clay'in Ekonomi kitabında gezdirmekle meşguldü. Finli kadının mutfağı sarsan adımlarını her duyduğunda yerinden sıçrıyor, bazen de sanki dışarıda gözle görülmeyen endişe verici birtakım şeyler oluyormuş gibi camdan bakıyordu. Sonunda ayağa kalktı ve pek de emin olmayan bir sesle evine gideceğini söyledi.

"Neden peki?"

“Kimsenin çaya falan geleceği yok. Vakit geç oldu!” Sanki başka bir yerde acele işi varmış gibi konuşuyordu, “Bütün gün burada bekleyecek değilim!” dedi.

“Saçmalama daha dörde iki dakika var.”

Onu göğsünden iterek zorla tutmuşum gibi mutsuz bir tavırla tekrar yerine oturdu. Tam o sırada kapıya yaklaşan bir motor sesi duyduk. Yerimizden fırladık. Ben de gerilmiştim. Bahçeye doğru yürüdüm.

Üstü açık bir otomobil, sular damlayan leylak ağaçlarının altından geçerek kapıya yaklaşıyordu. Merdivenlerin yakınında durdu. Üç köşeli eflatun bir şapkanın altından başını eğerek bana bakan Daisy’nin ışıltılı gülüşü göründü.

“Sen burada mı oturuyorsun cancağızım?” sesinin iç gıcıklayıcı titreşimleri yağmura karışıyordu. Bir an bu sesi dinlemekten başka bir şey yapmadan bekledim. Sesi alçalıp yükseliyor, yanağına yapışmış bir tutam saç, mavi bir fırça darbesini gibi duruyor, arabadan inmesine yardım etmek için tuttuğum ıslak eli parıltılar saçıyordu.

“Yoksa bana aşık mısın?” diye fısıldadı kulağıma eğilerek, “Neden yalnız gelmemi istedin’’[1]’

“Bu Rackrent Şatosu’nun sırrı. Şoförüne buradan uzaklaşıp bir saat oyalanmasını söyle.”

“Bir saat sonra gel Ferdie” dedikten sonra yavaşça, “adı Ferdie’dir” diye de açıkladı.

“Burnu benzinden etkileniyor mu?”

“Sanmıyorum” dedi safça, “Neden sordun?”

İçeri girdiğimizde büyük bir şaşkınlıkla oturma odasının boş olduğunu gördüm.

“İşte bu çok komik” diye bağırdım.

“Neymiş komik olan?”

Kapının nazikçe vurulduğunu duyan Daisy başını çevirdi. Gidip kapıyı açtım. Yüzü bir ölü gibi bembeyaz olan Gatsby karşımda elleri ceplerinde, gözlerinde trajik bir öfkeyle ıslak zeminin üzerinde durmuş bana bakıyordu.

Yanımdan hızla geçerek salona daldı oradan da ipteki bir cambaz gibi keskin bir manevra ile oturma odasına girip gözden kayboldu. Olanlar hiç de komik değildi. Kendi kalbimin de hızla çarptığını duyar gibi oluyordum. Hızını artıran yağmuru dışarıda bırakarak kapıyı kapadım.

Yarım dakika kadar süren derin bir sessizlik oldu. Bir ara oturma odamdan bir takım tuhaf mırıltılar ve kısa süreli bir kahkaha yükseldi. Sonra Daisy'nin son derece yapmacık bir tonla, "Seni tekrar gördüğüme ne kadar sevindim bilsen" dediğini duydum.

Bir sonraki sessizlik ise korkutucuydu ve hayli uzun sürdü. Salonda yapacak bir şey olmadığından içeri girdim.

Ellerini halen cebinde tutan Gatsby, sözümona rahat, zoraki bir tavırla şömineye dayanmış duruyor, biraz da sıkılmış gibi rol yapıyordu. Geriye o kadar eğilmişti ki başı, rafta duran bozuk saate dayanmıştı. Bu garip pozisyonu bozmadan delici bakışlarını, biraz ürkmüş olsa da zarafetini koruyarak sert bir sandalyenin ucuna oturan Daisy'e dikmişti.

"Biz önceden tanışıyoruz" diye mırıldandı Gatsby bir an bakışlarını bana çevirerek.

Gülümsemeye çalışıyor ama beceremiyordu. Tam o sırada başını dayadığı saat devrilip de, düşme tehlikesi geçirince hızla döndü, titreyen parmaklarıyla onu tutup yerine koydu. Sonra dirseğini kanepenin koluna dayadı, elini de çenesine koyarak oturdu.

"Saat için üzgünüm" dedi.

Bu arada benim yüzüm tropikal güneş altında kalmış gibi kızarıp yanmaya başlamıştı. Kafamdan geçen binlerce cümleden birini bile seçip söyleyemiyordum.

"Zaten eskiydi" dedim sonunda biraz ahmakça.

Saat yere düşmüş de parçalara ayrılmış gibi davranıyorduk.

"Yıllardır görüşmemiştik" dedi Daisy sesini olabildiğince gerçeğine yakın tutmaya çalışarak.

"Kasımda beş yıl olacak."

Gatsby'nin fazla düşünmeden verdiği bu yanıt hepimizin en az bir dakika daha susmasına neden oldu. Çayı hazırlamaya mutfağa gelmeleri için yaptığım çaresiz öneri üzerine ikisi birden ayağa fırlamıştı ki, Finli çılgın yardımcım elinde tepsiyle içeri daldı.

Fincan ve kekleri dağıtırken hepimizi saran telaş yerini nezakete bırakmıştı. Kuytuya çekilen Gatsby, ben Daisy ile konuşurken yüzünde gergin, mutsuz bakışlarını birimizden ötekine dolaştırıp duruyordu. Bu durgun havanın çözüm getirmeyeceğini tahmin ettiğimden, fırsatını bulur bulmaz dışarı çıkmak için izin istedim.

“Nereye gidiyorsun?” diye sordu Gatsby, birden paniğe kapılmıştı.

“Hemen döneceğim.”

“Gitmeden seninle bir şey konuşmak istiyorum.”

Peşimden, delirmiş gibi mutfağa gelip kapıyı kapattı.

“Of, Tanrım” diye fısıldadı acı içinde.

“Ne var, ne oldu?”

“Bu büyük bir hata” dedi başını iki yana sallayarak, “hem de çok büyük!”

“Biraz çekindin hepsi bu” dedim, neyse ki, “Daisy de çekiniyor görmüyor musun?” diye de ekledim.

“Demek o da çekiniyor?” diye tekrarladı, inanamıyordu.

“Elbette. Senin kadar o da çekiniyor.”

“Bağırarak konuşma.”

“Çocuk gibi davranıyorsun” dedim, sabrım tükenerek, “sadece bu da değil. Onu içerde yalnız bırakarak kabalık ediyorsun.”

Daha fazla söylenmemem için elini kaldırdı. Yüzüme sitemle baktı ve kapıyı dikkatle açıp odaya döndü.

Arka kapıdan çıkıp, ön tarafa dolandım. Yarım saat önce Gatsby de aynı şeyi yapıp yağmurda koşarak yarım daire çizmişti. Ön bahçedeki, kara gövdesi yumrularla dolu, koca yaprakları yağmur damlalarına direnen ağacın altına sığındım. Yağmur hızını artırmış, Gatsby’nin bahçıvanının kısacık kestiği çimlerle örtülü bakımsız bahçemde minik göl ve bataklıklar oluşmuştu. Ağacın altından görebildiğim tek yer Gatsby’nin ihtişamlı malikanesiydi. Kilisenin çan kulesine bakan Kant gibi, yarım saat boyunca gözümü oraya diktim. Binayı on yıl önce bir bira imalatçısı ‘dönemin’ modasına uygun şekilde yaptırmıştı. Hakkındaki bir söylentiye göre, çevredeki kulübelerin sahipleri damlarını samanla kaplamayı kabul ederlerse bir yıl süreyle hepsinin vergilerini üstleneceğine söz vermişti. Mahalle halkının, bu aile olma planına pek sıcak bakmaması kalbini kırmış olmalı ki aniden sağlığı bozulmuş, çocukları da kapıya asılan siyah çelengin indirilmesini bile beklemeden malikaneyi satmışlardı. Amerikalıların ara sıra toprak kölesi olmayı istedikleri olur, ama köylü sınıfından olmaya karşı hep direnmişlerdir.

Yarım saat sonra güneş çıkınca, hizmetçilerin akşam yemeklerini -Gatsby’nin bunlardan bir kaşık bile yemediğinden eminim- taşıyan bakkalın arabası malikanenin arka bahçesinde belirdi. Hizmetçi kadın üst kattaki

camları açtı. Her pencerede bir an görünüp sonra kayboluyordu. Ortadaki büyük pencereye geldiğinde başını çıkarıp bahçeye tükürdü.

Geri dönme vakti gelmişti. Yağmur yağarken evdeki, heyecan arttıkça ara-da bir yükselip alçalan mırıldanmaları duyar gibi oluyordum. Ama o yeni sessizlik evi de içine almış gibiydi.

Mutfaktaki fırını yere atmak dışında her türlü gürültüyü yapmaya özen göstererek içeri girdim. Ama ses filan duymadıklarına emindim. Kanepenin iki ucuna oturmuş, biri soru sormuş da diğeri yanıtını bekliyormuş ya da soru havada dolaşıyormuş gibi birbirlerinin yüzüne bakıyorlardı. Başlangıçtaki çekingenlik gitmişti. Daisy'nin yanaklarında gözyaşlarının izi duruyordu. Ben girince yerinden fırlayıp ayna karşısında onları silmeye başladı. Gatsby'de gördüğüm değişikliğe ise inanamadım. Kımıldamadan, konuşmadan öylece dururken bile kelimenin tam anlamıyla parlıyor, ondan fışkıran aydınlık ve mutluluk küçük odayı dolduruyordu.

"Vay, merhaba ahbap" dedi sanki yıllardır görüşmemişiz gibi. Bir an elimi bile sıkacağını düşündüm.

"Yağmur dindi" dedim.

"Öyle mi?" Neden bahsettiğimi anlayıp, odaya sızan güneşi de görünce, bir meteoroloji uzmanı ya da giren ışınların coşku dolu efendisiymiş gibi gülümseyerek haberi Daisy'e iletti. "Ne dersin buna? Yağmur dinmiş"

"Buna çok sevindim Jay" derken kederli güzellikteki sesi beklenmedik bir mutluluğun izleriyle doluydu.

"Sen ve Daisy'nin bana gelmenizi istiyorum. Ona evimi göstereceğim" dedi Gatsby.

"Gelmemi istediğinden emin misin?"

"Elbette ahbap."

Daisy yüzünü yıkamak için üst kata çıkmıştı. Bir an havlularımın durumunu düşünüp utandım ama artık çok geçti. Gatsby ile bahçede beklemeye koyulduk.

"Evim güzel görünüyor, değil mi?" diye sordu, "Ön tarafı ne güzel güneş alıyor bak. Muhteşem olduğunu onayladım.

"Evet" dedi gözlerini evin kemerli kapılarında ve köşeli kulelerinde dolaştırırken, "onu almak için gerekli parayı yalnızca üç yılda kazandım."

"Sana miras kaldığını sanıyordum."

“Evet doğru ahbap” dedi hiç duraksamadan, “ama büyük panik sırasında önemli bir bölümünü kaybettim o paranın. Savaş öncesindeki panikten bahsediyorum.”

Sanırım söylediklerinin pek farkında değildi, çünkü ne iş yaptığını sorduğumda, “O benim bileceğim şey” dedi. Yersiz bir cevap verdiğini düşünmemişti.

“Pek çok iş yaptığım söylenebilir” diyerek hatasını düzeltmeye çalıştı. “Önce ilaç işindeydim, sonra petrole girdim. Şu sıralar ikisini de bırakmış bulunuyorum.” Yüzüme dikkatle baktı.

“Geçen akşamki önerimi düşündüğünü mü söylemeye çalışıyorsun yoksa?”

Yanıt vermeme vakit kalmadan Daisy çıkageldi. Elbisesindeki iki sıra pirinç düğme güneşte parlıyordu.

“Şu koca binadan mı bahsediyorsun?” diye bağırdı eliyle malikaneyi göstererek.

“Beğendin mi?”

“Bayıldım! Ama orada tek başına nasıl yaşadığını pek anlamadım.”

“İçini sabah akşam bir sürü ilginç insanla dolduruyorum. İlginç işler yapan ilginç insanlar, ünlü yüzler.”

Boğaz boyunca uzanan kestirme yoldan gideceğimiz yerde, ana yola inerek malikanenin büyük ön kapısından girdik. Daisy o büyüleyici sesiyle evin sağını solunu ya da göğe yükselen feodal siluetini övüyordu. Bahçelere, fulyaların keskin, alıç ve erik çiçeklerinin köpüksü ve hanımelinin soluk sarı kokusuna hayran kalmıştı. Mermer merdivenlere vardığımızda rengarenk elbiseler içindeki kadınları içeri girip çıkarken görmemek ve ağaçlardaki kuşların sesinden başka ses duymamak tuhafıma gitmişti.

İçerde, Marie Antoinette tarzı döşenmiş müzik odalarını ve 17 ve 18’inci yüzyıldan kalma antikalarla bezenmiş salonları gezerken de her koltuk ya da masanın arkasında gizlenen konuklar olduğu ve biz oradan uzaklaşıncaya kadar sessizce bekledikleri duygusuna kapılmıştım. Gatsby, ‘Merton Üniversite Kütüphanesi’nin kapısını kapatırken de baykuş gözlünün hayaletinin arkamızdan bir kahkaha patlattığını duyar gibi oldum.

Üst kata çıktık. Çeşitli dönem tarzlarında döşenmiş, gül ve leylak rengi ipeklerle kaplı, taze çiçeklerle süslenmiş yatak odalarından ve soyunma

odalarından, bilardo salonlarından, gömme küvetli banyolardan geçtik. Odalardan birine girdiğimizde saçı sakalı karışmış pijamalı bir adam jimnastik hareketleri yapıyordu. ‘Pansiyoner’ olduğu söylenen Bay Klipspringer’dı bu. Sabah, yüzünde açlığını belli eden bir ifadeyle plajda dolanırken görmüştüm onu. Nihayet Gatsby’nin özel dairesine vardık. İçinde yatak odası, klasik İskoç tarzı döşenmiş bir banyo, James ve Robert Adam stili bir çalışma odası vardı. Orada oturup duvardaki bir dolaptan çıkardığı Chartreuse’den birer kadeh içtik.

Gatsby bir an için bile gözlerini Daisy’den ayırmamıştı. Evindeki her şeyi onun güzel gözlerinde gördüğü tepkiye bakarak yeniden değerlendiriyor olmalıydı. Bazen evdeki eşyalara, Daisy’nin etkileyici varlığının yanında hiçbiri gerçek değilmiş gibi bakıyordu. Merdivenlerden inerken bir kez de tökezlemişti. Az kaldı yuvarlanıyordu.

En yalın döşenmiş yer, yatak odasıydı. Tuvalet masasının üzerindeki takımlar dışında her şey matlaştırılmış saf altındandı. Daisy oradan bir fırça alıp saçlarını düzeltmeye kalkınca Gatsby bir iskemleye oturup elini gözlerine siper ederek gülmeye başladı.

“Bu gördüğüm en komik şey, ahbap” dedi peş peşe kahkahalar atarken, “istesem de engel olamıyorum...”

O gün gözle görülür iki aşamayı geçmiş, artık üçüncüye girmek üzereydi. Çekingenlikle başlayıp nedensiz bir neşeye geçmişti. Şimdi ise Daisy’nin oradaki varlığına duyduğu hayret içinde bocalıyordu. Yıllardır bunu yapma isteğiyle yanıp tutuşmuş, her şeyi en ince ayrıntısına kadar hayal etmiş, inanılmaz bir arzu ve sabırla beklemiş olduğundan, fazla kurulmaktan zembereği boşalan bir saate dönmüştü.

Bir süre sonra kendini toparladı ve iki gardırobun cilalanmış kapaklarını ardına kadar açarak içlerini tıka basa dolduran takım elbise, robdöşambr ve kravatları, özenle katlanarak tuğla gibi üst üste dizilmiş gömlekleri göstermeye koyuldu.

“Giysilerimi İngiltere’deki bir adamım alıyor. İlk ve sonbaharın başlarında giysileri seçip bana gönderir.”

Gömlek yığınlarından birine uzandı. Önümüze teker teker fırlattığı keten, kalın ipek ve ince flanel gömleklerin yere düşerken kat yerleri bozuluyordu. Masanın üzeri çok geçmeden rengarenk bir çiçek bahçesine dönmüştü. Daisy ve ben hayranlık içinde bakakalırken, o diğer yığınları da

kurcalamaya başladı. Masanın üzerinde oluşan yumuşak tepe gittikçe yükselmekteydi. Hepsinin üzerine mavi iplikle adının baş harfleri işlenmiş çizgili, ekoseli, mercan rengi, elma yeşili, eflatun, turuncu gömleklere bakarken birden bir hıçkırık sesi duydum. Daisy gömleklerin üzerine kapanmış ağlıyordu.

“Bunlar çok güzel” derken gömleklere gömülü sesi de boğuk çıkıyordu. “Aniden içimi bir hüzün kapladı, çünkü hiç bu kadar güzel gömlekler görmedim.”

Evi gezdikten sonra bahçeleri, yüzme havuzunu, deniz uçağını ve yaz çiçeklerini görmek için dışarı çıkacaktık ama Gatsby’nin odasındaki pencereden yağmurun tekrar başladığını görünce üçümüz birden camın önüne geçip Boğaz’ın üzerine düşen damlalarla buruşan suyunu izlemeye koyulduk.

“Hava puslu olmasaydı koyun karşısındaki evini görebilirdik” dedi Gatsby. “rıhtımınızın ucunda sabaha kadar yanan yeşil bir fener var.”

Daisy onun koluna girdi, ama Gatsby az önce söylediği şeye dalmıştı. Belki de o ışığa verdiği büyük önemin sonsuza dek kaybolduğunu düşünüyordu. Onu Daisy’den ayıran büyük mesafeyle kıyaslandığında o ışık kadına çok daha yakın görünmüştü, dokunacak kadar yakın. En az yıldızların aya yakınlığı kadar yakın. Artık sadece rıhtımın ucundaki herhangi bir ışık olacaktı o. Aralarındaki büyüleyici bağlardan biri eksilmişti.

Odanın içinde yürümeye başladım. Yarı karanlıkta rastgele elime geçen nesneleri inceliyordum. Kaptan kıyafeti giymiş yaşlı bir adamın çalışma masasının karşısındaki duvarda asılı büyükçe fotoğrafı ilgimi çekmişti.

“Kim bu?”

“O mu? Bay Dan Cody, ahbap.”

İsim tanıdık gelmişti.

“Artık hayatta değil. Yıllar önce en iyi dostumdu.”

Çalışma masasının üzerinde Gatsby’nin de kaptan kıyafetiyle on sekiz yaşlarında çekilmiş küçük bir fotoğrafı duruyordu. Başını dünyaya meydan okurcasına geriye atarak poz vermişti.

“Buna bayıldım” diye bağırdı Daisy. “Saçlar pompadour[3]! Böyle taradığını hiç söylememiştin, yatın olduğunu da tabii.”

3 Jeanne-Antoinette Poisson, Pompadour markizi. Saçların arkaya taranmasıyla yapılan pompadour saç stili ona ithaf edilmiştir.

“Bak şunlara” dedi Gatsby, “gazete ve dergilerdeki benimle ilgili yazılar.”

Yan yana durmuş yazılara bakıyorlardı. Ben tam şu ünlü yakut koleksiyonunu sormak üzereyken telefon çaldı. Gatsby ahizeyi kaldırdı.

“Evet. Şimdi konuşamam...şimdi konuşamam dedim ahbap... küçük bir kasaba demiştim... kasabanın ne demek olduğunu biliyordur herhalde...eğer Detroit’in küçük bir kasaba olduğunu sanıyorsa bize zaten yaramaz o...”

Telefonu kapattı.

“Buraya gelin çabuk!” diye seslendi pencerenin önünde dikilen Daisy..

Yağış devam ediyordu, ama hava batı yönünden açmaya başlamış, denizin üzerindeki bulutlar pembe ve altın sarısı köpük yığınlarına dönüşmüştü.

“Şuraya bakar mısın” dedi fısıltıyla Daisy, “O pembe bulutlardan birini yakalayıp seni içine koymak ve gezdirmek isterdim” diye devam etti, bir dakika sonra.

Gitmek istediğimi söyleyince ikisi birden duymak bile istemediklerini söyledi. Yanlarındaki varlığım onları rahatlatıyordu belki de.

“Şimdi ne yapacağımızı biliyorum” dedi Gatsby. “Klipsinger’ı buraya çağırıp bize piyano çalmasını isteyeceğim.”

“Ewing!” diye seslenerek odadan çıktı. Birkaç dakika sonra yanında utangaç, hafif giyimli, kemik gözlükleri olan, seyrek saçlı, sarışın, genç bir adamla döndü. Adamın az önceki perişan hali gitmişti. Üzerinde spor bir gömlek, lastik ayakkabılar ve yelken bezinden soluk renkli bir pantolon vardı.

“Jimnastik yapmanıza engel mi olduk yoksa?” diye sordu Daisy nazikçe.

“Uyuyordum” diye yanıt verdi Bay Klipsinger çekinerek, “yani içim geçmiş ama sonra kalktım ve...”

“Klipsinger çok güzel piyano çalar” dedi Gatsby araya girerek, “öyle değil mi Ewing, ahbap?”

“Pek güzel çalmıyorum. Uzun zamandır çalmadım. Pek çalışmadım...”

“Haydi aşağıya inelim” diyerek yine adamın sözünü kesti. Düğmeye dokunmasıyla karanlık pencereler kayboldu ve her taraf ışığa büründü.

Müzik odasına girince Gatsby piyanonun yanında duran lambayı açtı. Daisy’nin sigarasını yaktıktan sonra ikisi birlikte, odanın loş bir köşesindeki

kanepeye oturdu. Bulundukları yeri aydınlatan tek şey koridordan gelen ışıkla parlayan cilalı zemindi.

Klipsinger ‘Aşk Yuvası’ adlı parçayı çalmayı bitirince, taburenin üzerinde yarım daire çizerek hüzünlü gözleriyle karanlıkta Gatsby’i arandı.

“Parmaklarım hazır değil, siz de gördünüz. İyi çalamadığımı söylemiştim, düzenli çalış...”

“Fazla konuşma da çal ahbap!” diye buyurdu Gatsby.

‘Sabahları
Akşamları
Çok güzel eğlenmedik mi...’

Dışarıda sert bir rüzgar esiyor, uzaklardaki denizin üzerinde çakan şimşeklerin gürültüsü duyuluyordu. Hava kararmış, West Egg’de ışıklar yanmaya başlamıştı. New York’tan gelen insan yüklü trenler yağmurun içinden geçerek herkesi evine bırakıyordu. Günün en hareketli saatiydi. Ortalığı büyük bir heyecan ve telaş kaplamıştı.

‘Kesin olan bir şey var, hiçbir şeyin olmadığı kadar,
Zenginler para, Fakirler çocuk yapar
Bu aralarda,
Zaman aralarında...’

Veda için yanlarına gittiğimde Gatsby’nin yüzüne ilk karşılaştıklarındaki şaşkınlığın yeniden gelip yerleştiğini fark ettim. O anki mutluluğu konusunda kafasında az da olsa bazı kuşkular uyanmış gibiydi. Ne de olsa aradan beş uzun yıl geçmişti! O gün bile Daisy’de hayalinde yaşattığı kişiye uymayan bir şeyler görmüş olmalıydı. Bu durum, kızın bir şeyleri hatalı yaptığı anlamına gelmiyordu elbette. Asıl neden, Gatsby’nin yıllar içinde onu kafasında fazla büyütmesiydi. Hayal gücü, Daisy de dahil her şeyin ötesine geçmişti. Çünkü tutkusunun yaratıcılığıyla kendini hayal dünyasına bırakmış, durmadan yeni imgeler katmış, önüne çıkan her parlak tüyle onu biraz daha süslemişti. Yalnız bir insanın hayalinde biriktirdiklerini hiçbir taze tutku, hiçbir yeni ateş yok edemez.

Durmuş ona bakarken, Gatsby duruşunu değiştirdi. Daisy’nin elini avuçlarının içine alınca, kadın kulağına bir şeyler fısıldadı. Gatsby heyecanla ona döndü. Onu en çok da sesi etkiliyor olmalıydı. O dalgalanıp duran, yakıcı sıcaklıktaki ses hayallerle de yüceltilemezdi. Ölümsüz bir ezgiydi o.

Her ikisi de beni unutmuştu. Daisy başını kaldırıp elini uzattı ama Gatsby sanki beni tanımıyormuş gibiydi. Onlara bir kez daha baktım, onlar da bana. Çok uzaklara gitmişler, yoğun duygular yaşıyorlardı. Sonra odadan çıktım, mermer merdivenlerden inerek yağmur altında evime doğru yürüdüm.

BÖLÜM 6

Ogünlerde; bir sabah New Yorklu hırslı bir genç muhabir Gatsby'nin kapısını çalarak, söyleyecek bir sözü olup olmadığını sordu.

Gatsby "Ne hakkında?" diye nezaketle sordu.

"Bilmem, söylemek istedikleriniz olabilir."

Böyle tuhaf biçimde devam eden, beş uzun dakikanın ardından mesele anlaşılmıştı. Genç gazeteci büroda, o an açıklamaktan kaçındığı ya da belki de zaten tam olarak kavrayamadığı bir bağlantıyla ilgili Gatsby'nin isminin geçtiğini duymuştu. O günün izin günü olmasını fırsat bilip, övgüye değer bir teşebbüsle, soluğu Gatsby'nin evinde almıştı.

Aslında bir dayanağı yoktu ancak yine de içgüdüleri haklı çıkmıştı. Sırf konukseverliğinden faydalandıklarından, onun geçmişi üzerinde de söz sahibi olduklarını sanan yüzlerce kişinin dilindeki dedikodular yaz boyunca öylesine dallanıp budaklanmıştı ki, Gatsby neredeyse gazetelere düşecekti. İsmi, Kanada'ya kadar uzandığı söylenen bir yeraltı boru [4]hattı gibi şehir efsaneleriyle birlikte anılıyordu. Bir başka söylentiye göre de; güya bir evde değil de, ev biçiminde yaptırdığı lüks bir gemide yaşıyor, Long Island kıyılarında kimseciklere sezdirmeden bir aşağı bir yukarı geziniyordu. Böylesi dedikoduların Kuzey Dakota'lı James Gatz için nasıl bir tatmin kaynağı olduğunu anlamaksa kolay değildi.

4 Amerika'da alkol üretimi ve satışı yasaklandığında, alkolün ülkeye sokulması için üretilmiş olan pek çok fantastik yöntemden biri ÇN

James Gatz, en azından gerçek adı, daha doğrusu yasal ismi buydu. On yedi yaşında, daha hayata yeni atıldığı yaşlarda, Superior Gölü kıyısına demir atmış olan Cody'nin yatını gördüğü an ismini de değiştirmeye karar vermişti. O gün öğleden sonra, gölün kıyısında yırtık yeşil süveteri ve çadır bezinden pantolonuyla yürüyen James Gatz'di. Hemen bir kayık ayarlayıp *Tuolomee'ye* kadar kürek çekmiş, ardından yatın güvertesine tırmanarak

Cody’i fırtınanın yaklaştığı ve yarım saat içinde ayrılmazsa yatının paramparça olabileceği konusunda uyarmıştı.

Muhtemelen bu ismi daha önce seçmişti. Çiftçi olan fakir ailesini hep hor görmüş, onları annesi ve babası olarak benimsememişti. Aslında; Long Island, West Egg’de yaşayan Jay Gatsby, kendisi hakkında platonik bir hayalden doğmuştu. Bir başkasının değil, Tanrı’nın oğluydu – bu kavram her ne ifade ediyorsa, anlamı da oydu. Bir oğul olarak, engin, hoyrat ve gösterişli bir güzelliğe hizmet ederek, babasına karşı yükümlülüğünü yerine getirmeliydi. Bu yüzdendir ki, ancak on yedi yaşında bir gencin yaratabileceği bir Jay Gatsby yaratmış fakat bu hayale sonuna dek sadık kalmıştı.

Bir yıldan uzun zamandır Superior Gölü’nün güney kıyılarında midye çıkarıp somon avlıyor, başını sokabilecek bir yer bulmak için orda burada karın tokluğuna çalışıyordu. Güneş altında kararmış olan kaslı bedenini kah zorlayıp, kah tembelliğe terk ederek, hareketli yaşamını doğa ile iç içe geçiriyordu. Erken yaşta tanımış olduğu kadınların eksik olmayan ilgisi ile şımartıldığından onları küçümser olmuştu; genç bakireleri cehaletlerinden, diğerleriniyse, sadece kendisiyle ilgilenen doğası gereği burun kıvırdıkları karşısında, o kadınların kendilerini kaybediyor olmalarından ötürü hor görürdü.

Ancak yüreğine, hiç dinmeyen çalkantılı bir kargaşa hakimdi. Gece çöktüğünde, yatağına en olmadık; en akıl almaz düşünceler üşüşüyordu. Ayın ıslak ışığı, lavabonun üzerindeki saatin odayı dolduran tik-taklarının arasında ve sağa sola atmış olduğu giysilerin üzerinde gezinirken, zihninde tarifsiz şatafatlıkta bir evren yükseliyordu.

Her gece, o renkli sahnelerin üzerine kapanarak onları unutturacak olan uyku gelene dek, bu düşlere bir yenisi eklenerek, bu evreni daha da genişletiyordu. Bir süreliğine onun yaratma gücü için bir çıkış noktası olan bu düşler, gerçeğin gerçekdışlılığına dair tatmin edici bir işaret sunarak, ona dünyanın temelinin bir peri kızının kanatlan üzerine atılmış olduğunu anlatıyordu. Birkaç ay öncesinde, geleceğindeki şan ve şöhretin habercisi sayılabilecek bir içgüdüyle, Güney Minnesota’daki St. Olaf Lüteriyen Koleji’ne kaydını yaptırmıştı. Ancak sadece iki hafta devam ettiği bu okulu; kaderin davul seslerine ve hatta kaderin kendisine duyulan kayıtsızlık yüzünden, ayrıca okul masraflarını karşılamak için yaptığı kapıcılık işinden

nefret ettiği için hayal kırıklığı içinde bırakmıştı. Yeniden Superior Gölü'ne dönmüş, o günden sonra, Dan Cody'nin yatını sığ sulara demir atmış halde görene dek iş aramıştı.

O zaman ellilerinde olan Cody, Nevada'nın gümüş madenlerinden, Yukon bölgesinden gelmişti. 1875'ten bu yana her türlü madenin izini sürmüş gibiydi. Montana bakırlarından milyonlar kaldırmıştı. Fiziksel sağlığı ve görünümü yerinde olsa da ruh sağlığı için aynı şey söylenemezdi. Bunu sezmiş olan sayısız kadın ise adamın servetine konmak uğruna büyük gayret sarf etmişti. Gazeteci Ella Kaye ile yaşadığı olaylı aşk macerasında da aynısı olmuştu. Cody'nin zaaflarını keşfeden Kaye'nin Madame de Maintenon tavırlarına girmesinin ardından adamcağızın paçasını kurtarmak adına yatıyla açılması, hadisenin gerçekleştiği 1902 yılında, magazin basınına da iyi malzeme vermişti. Little Girl Koyunda, James Gatz'ın kaderini değiştirecek o karşılaşma gerçekleşene dek Cody, tam beş yıl boyunca o koy senin bu koy benim dolaşıp durmuştu.

Bu yat, kürekleri bırakarak parmaklıkla çevrilmiş güvertesine bakmakta olan Gatz için dünyadaki bütün güzelliklerin ve şatafatın da simgesiydi; istediğini alması için başını kaldırıp da adama gülümsemesi yetmiş olmalıydı –gülümseyişinin insanları etkilediğini zaten uzun zaman önce keşfetmişti. Cody ona bazı sorular yöneltmiş, bu sorulardan birine verdiği yanıt ise o günden sonra kullanacağı yeni ismi olmuştu. Cody çocuktaki zekayı ve hırsı hemen fark etmişti. Birkaç gün sonra, Gatz'i Duluth'a götürüp ona mavi bir ceket, altı adet beyaz pantolon ve bir de yatçı şapkası aldı. Çok geçmeden *Tuolomee*, Batı Hint Adalarına, Barbary Sahillerine doğru yola koyulduğunda, güvertesinde Gatsby de vardı.

Yatta tam olarak ne yaptığının ayırtına varmak güçtü; kimi zaman kamarot, kimi zaman yardımcı kaptan oluyor, bazense katiplik, hatta gardiyanlık yapıyordu. Zira ayık Dan Cody, sarhoş olduğunda neler yapabileceğini çok iyi biliyordu, bu yüzden de olası rezillikleri önlemesi konusunda gün geçtikçe Gatsby'e daha çok güveniyordu. Beş yıl boyunca bu şekilde yaşayıp gittiler; bu süre zarfında ise yat Avrupa kıyılarını üç defa dolandı. Bu yaşantı, Boston'a demir attıkları o gün Ella Kaye çıkıp gelmeseydi ve Dan Cody daha bir hafta geçmeden hiç de misafirperver olmayan bir davranış sergileyerek ölüvermeseydi, muhtemelen daha da sürerdi.

Kır saçlı, sert fakat ifadesiz yüzlü ve al yanaklı bu gösterişli adamın Gatsby'nin yatak odasında asılı olan o portresi hala gözümün önündedir. O, zevk düşkünlüğüyle nam salmış; Amerikan yaşantısının bir döneminde, vahşi sınır bölgelerinin genelev ve batakhanelerin zorbalıklarını doğu kıyılarındaki balara yeniden getirmiş olan uslanmaz bir hovardaydı. İçkiyle arasının iyi olmayışına da, dolaylı olarak Cody vesile olmuştu. Bazen o çılgın partilerde, kadınlar saçlarına şampanya boca ettiğinden, Gatsby sonraları içkiden uzak durmayı tercih etmişti.

Meşhur mirasa gelince, Cody'den Gatsby'e altı üstü yirmi beş bin dolarlık kalmış ancak o, bu parayı bile alamamıştı. Avukatların nasıl bir dolap çevirerek mirasa dokunmasını önlediklerini hiç öğrenememişti. Cody'nin milyonları, Gatsby onlara elini dahi süremeden, olduğu gibi Ella Kaye'e devredilmişti. Onun payına ise görüp geçirdikleri kalmış, bu süre zarfında ise silik dış hatları sağlamlık ve kuvvetle dolarak, ortaya bir erkek çıkmıştı.

Tüm bunları bana çok sonra anlatmıştı, yine de ataları hakkındaki gerçeklerle yakından uzaktan ilgisi olmayan dedikoduları çürütmek adına bunları anlatmayı uygun buldum. Üstelik bunları anlattığı o zamanlarda, kafam allak bullak olmuş, neye inanacağımı şaşıracak noktaya gelmiştim. Bu nedenle, yanlış anlamaları düzeltmek için, Gatsby'nin bir anlığına soluklandığı bu duraksamadan faydalanayım istedim.

Aslında, aramızdaki ilişkide de bir duraksama olmuştu. Onu birkaç hafta süreyle ne görmüş, ne de onunla telefonla konuşmuştum. O zamanı çoğunlukla Jordan'ın peşi sıra New York'a giderek ve bunak teyzesinin gözüne girmeye çalışmakla geçiriyordum. Nihayet bir pazar günü öğleden sonra onu evinde ziyaret ettim, gireli daha iki dakika bile olmamıştı ki, birkaç kişi damladı. Tom Buchanan da bir şeyler içmek maksadıyla bu konukların peşine takılmıştı. Haliyle rahatsız olmuştum; bir yandan da bunun daha önce gerçekleşmemiş oluşuna şaşırmaktan kendimi alamıyordum.

Tom, Sloan adında biri ve üzerinde kahverengi binici kıyafeti olan alımlı bir kadından oluşan bu üç kişilik bu grup; atla gezinti yaparlarken uğramıştı. Kadının buraya daha önce de gelmişliği vardı.

"Uğramanıza çok memnun oldum," dedi Gatsby, verandasında onların karşılarken, "ne hoş sürpriz, iyi ki geldiniz."

Sanki umurlarındaydı!

“Lütfen buyurun, lütfen. Sigara mı puro mu alırsınız?” Odada gezinirken hizmetkarların ziline birkaç kez basmayı da ihmal etmedi, “Viskileri hemen hazırlatırım.”

Tom’un gelişi karşısında aslında sarsılmıştı, yine de onlara ikramda bulunmazsa rahat edemeyecekti. Emin olmasa da, oraya sırf içki için geldiklerini tahmin edebiliyordu. Yine de Bay Sloane bir şey almadı. “Limonata?”

“Hayır, teşekkürler.”

“Biraz şampanya alın hiç değilse?”

“Çok teşekkür ederim, almayayım.”

“Gezinti nasıldı?”

“Bu taraftaki yollar çok iyi.”

“Ben otomobil tercih ediyorum - ”

“Anlıyorum.”

Sonunda Gatsby, bir yabancıymış gibi kendisiyle tanıştırılmış olan ve sessizce oturan Tom’a dönüp kendini zorlayarak:

“Yanılmıyorsam,” diyebildi, “sizinle daha önce tanışmıştık Bay Buchanan.”

“Ah, tabi” dedi Tom, nazik lakin huzursuz bir tavırla; anımsamadığı açıktı, “Evet ya, haklısınız, çok iyi hatırlıyorum.”

“İki hafta kadar önceydi.”

“Tamam, bizim Nick’le beraberdiniz.”

“Eşinizi de tanırım” deyiverdi Gatsby bir anda, meydan okurcasına.

“Sahi mi?”

Tom bana dönüp, “Civarda mı oturuyorsun Nick?” diye sordu,

“Hemen bitişikte.”

“Ya, öyle mi?”

Küstahça bir koltuğa kurulmuş olan Bay Sloane sohbete katılmıyordu. Kadın da pek bir şey söylemiyordu. Ancak ikinci kadehinden sonra samimileşiverdi.

“Bir sonraki partinize hep birlikte gelelim diyorum Bay Gatsby. Siz ne dersiniz?”

“Buyurun elbette, çok memnun olurum.”

“Çok naziksiniz, ne iyi olur,” dedi Bay Sloane, ancak pek de minnettar görünmüyordu, “Eh, artık kalksak ya?”

“Rica ederim, bu ne acele?” diye ısrar etti Gatsby; kendimi biraz olsun toplamış, artık Tom’u daha iyi tanımak istiyordu, “Neden akşam yemeğine kalmıyorsunuz? New York’tan başka konuklar da gelecektir muhakkak.”

“Siz benimle yemeğe gelseniz ya? Her ikiniz de,” dedi hanımefendi büyük bir içtenlikle, beni de kastederek. O esnada Bay Sloane ayağa kalktı, “Artık gidelim” dedi kadına.

“Gelmenizi çok isterim,” diye ısrar etti kadın, “ciddi söylüyorum, masada çok yerimiz var.”

Gatsby soran bakışlarla bana baktı; davete gitmek istediği belliydi ancak Bay Sloane’nın bundan hiç memnun olmayacağını anlamamıştı.

“Korkarım ben size katılamayacağım,” dedim.

“Bari siz gelin” diye Gatsby’e dönerek ısrarını yineledi kadın.

Bay Sloane kulağına eğilip bir şeyler homurdandıktan sonra kadın yüksek sesle yanıtladı: “Hemen çıkarsak yetişiriz!”

‘Benim atım yok” dedi Gatsby, “Ordudayken binmişliğim vardır ancak hiç at almadım. Yine de peşinizden otomobille gelebilirim. Bana bir dakika verin lütfen,” diyerek salondan ayrıldı.

Biz de verandaya çıktık; Sloane ila kadın bir kenara çekilip hararetli bir konuşmaya daldılar.

O esnada Tom; “Adamın sahiden geldiğine inanamıyorum,” dedi, “kadının istemediğini anlamıyor mu?”

“İyi de kadın kendi ağzıyla söyledi istediğini.”

“Bu geceki büyük bir ziyafet; konukların hiçbirini tanımaz ki,” ardından kaşlarını çatarak devam etti, “Daisy ile nerede tanışmış ki bu? Geri kafalı diyebilirsin ama bana kalırsa, günümüzde kadınlar ortalıkta fazla dolaşıyor. Sonra sağda solda böyle zıpçıktılarla tanışıyorlar.”

Derken kadınla Bay Sloane merdivenleri inip atlarına atladılar. Sloane “Hadi, acele et!” diye seslendi Tom’a, “Çok geciktik, artık çıkmalıyız.” Sonra bana döndü ve “Kendisine acelemiz olduğunu, bekleyemediğimizi iletin lütfen, olur mu?” dedi.

Tom’la el sıkışarak, diğerleriyle ise soğuk bir jestle vedalaştık. Konuklar atlarını araba yolundan aşağıya hızla sürerek, ağaçların arasında henüz gözden kaybolmuştu ki Gatsby elinde şapka ve pardösüsüyle kapıda belirdi.

Tom, Daisy’nin tek başına gezip tozmasından işkillenmiş olacaktı ki, Gatsby’nin cumartesi gecesi verdiği partiye birlikte geldiler, O gece

ortamdaki fark edilen o tuhaf gerginliğin sebebi muhtemelen Tom'du. Gatsby'nin o yaz vermiş olduğu onca partiden, bu sözünü ettiğim gerginlikten olsa gerek, aklımda bir tek bu kalmıştır. Her zamanki insanlar gelmişti – ya da daha doğrusu gelenler bilindik tipteki kişilerdi – yine şampanyamız bol, yine partiye renkli ve gürültülü bir kargaşa hakimdi; ancak ortamda daha öncekilerde hissetmediğim tatsız bir hava, bir türlü serbest kalmayan bir gerilim hakimdi. Belki de kendine has ölçütleri ve tipleriyle, kendi dışındakileri önemsemediklerinden dış dünyaya rahatlıkla meydan okuyabilen West Egg'i, kendi içinde bir dünya olarak görmeye başlayarak bu partilere alışmıştım. O gece partideki herkese ve her şeye Daisy'nin gözünden bakıyordum. Kendi değer yargılarımıza aykırı bulduğumuz şeyleri, yeni bir bakış açısından görmek insanı her zaman üzüyordu.

Daisy ve Tom geldiğinde güneş batmak üzereydi. O renkli kalabalığın arasında hep birlikte dolaşırken, Daisy harika sesiyle cıvıldayarak bir şeyler anlatıyordu.

"Böylesi yerler beni öylesine heyecanlandırıyor ki" diye fısıldadı, "gecenin bir vakti beni öpmek istersen söylemekten çekinme Nick, bir çaresini buluruz. İsmimi söylemen kafi veya şu yeşil kartı göster…"

"Etrafına baksana şöyle bir," dedi Gatsby Tom'a.

"Bakıyorum zaten, çok da eğleniyorum."

"Tanıdığın birçok ünlü göreceksin" "

Kendini beğenmiş bakışlarını çevresinde şöyle bir gezdirdikten sonra, "Geceleri çok çıkmayız ki" dedi, "itiraf etmeliyim ki, sen sorduğunda ben de bir kişiyi bile tanımadığımı düşünüyordum."

"Şu hanımı tanırsın muhakkak," dedi Gatsby, çiçek açmış bir erik ağacının altında, insandan çok bir orkideyi anımsatarak ihtişamla oturan, son derece alımlı bir kadını göstermişti. Ancak filmlerde görebildikleri bir yıldızı, karşılarında kanlı canlı görmek, herkes gibi Tom ile Daisy'i de heyecanlandırmıştı.

"Çok güzel bir kadın," dedi Daisy

"Yanında, ona doğru eğilmiş olan adam da yönetmenidir,"

Daha sonra bir merasim havasında, onları o grup senin bu grup benim, dolaştırmaya başladı.

“Bayan Buchanan, bu Bay Buchanan” dedikten sonra biraz duraksadı, “Bay Buchanan meşhur bir polo oyuncusudur.”

Tom itiraz ederek araya girdi “Şaka yapıyor, değilim.”.

Gatsby bu takdim biçiminden hoşlanmış olmalıydı ki, o gece Tom herkese, ‘meşhur polo oyuncusu’ olarak tanıştırılmıştı.

“Bu kadar çok ünlüyü hiç bir arada görmemiştim’ diye bağırdı Daisy heyecanla, “Şuradaki adamı pek beğendim - adı neydi ki? Hani şu mavimsi burunlu...”

Gatsby adamın kimliğini açıkladıktan sonra, küçük çapta bir yapımcı olduğunu da ekledi.

“Her neyse, adamı beğendim işte.”

Tom gülerek araya girdi, “Ben de meşhur bir polo oyuncusu olmayı artık bıraksam iyi olacak,” dedi. “Tüm bu ünlülerle karşı daha kayıtsız olmayı tercih ederim.”

Daisy ile Gatsby dans ettiler. Gatsby’nin Fokstrot esnasında yaptığı o zarif, ancak gösterişsiz figürler beni hayrete düşürmüştü; daha önce onu hiç dans ederken görmemiştim.

Derken bahçeden süzülerek benim evimin bahçesine geçtiler ve kapının önündeki merdivenlerde yarım saat kadar oturdular. Ben de Daisy’nin ricası üzerine bahçede gözcülük yaptım; “Ne bileyim işte, sel gelir, yangın çıkar…” diye izah etmişti Daisy ricasının gerekçesini “Dünyanın bin bir türlü hali var, öyle değil mi?”

Tom’un kayıtsızlığı geçmiş gibiydi, diğer konuklarla yemeğe otururken “Ben şuradaki grupla yesem gücenmezsiniz değil mi?” diye sordu, “İçlerinde biri var, adamda ne komik öyküler var bir duysanız!”

Daisy, “Tabi git sen,” dedi güler yüzle, “birinin adresini alacak olursun, dur sana küçük altın dolma kalemimi de vereyim.”

Kocası uzaklaşınca bana dönerek “kız biraz bayağı olsa da güzel” deyiverdi. Gatsby ile baş başa geçirdiği o yarım saatin dışında pek eğlenmediğini anlamıştım.

Bizim masadaki herkes çakırkeyifti, bunun sorumlusu da bendim zira o masaya gitmek benim önerimdi. Gatsby bir ara telefona çağrıldı, bense daha iki hafta önce beraber eğlendiğim bu kişilere bakıp; o zaman hoşuma giden şeylerin şimdi nasıl da canımı sıktığını düşünüyordum.

“Sağlığınız kötü değil ya Bayan Baedeker?”

Bu sorunun muhatabı olan kız, başını epeydir omzuma yaslanmaya çalışıyordu. İsmini duyunca başını kaldırıp gözlerini açmıştı, “Ne?”

Daisy’e sonraki gün şehir kulübünde golf oynamaları üzerine ısrar eden, iri yapılı hımbıl bir kadın Bayan Baedeker adına yanıtladı, “Meraklanmayın, birazdan kendine gelir. Ne zaman beş altı kokteyl devirse, böyle oluyor. Oysa kendisine içkiyi bırakmasını kaç defa tembihledim.”

“Ben artık içmiyorum ki,” diye kendisini savunacak oldu kız.

“Tabi canım, feryatlarını duyunca durumu Doktor Civet’e bile bildirdim,”

“Size müteşekkir olduğundan eminim ancak,” diye araya girdi başka biri, “yine de keşke başını havuza daldırmasaydınız, kızcağızın canım elbisesi sırılsıklam olmuş.”

“Gerçekten nefret ettiğim bir şey varsa, o da kafamın havuza batırılmasıdır!” diye homurdandı Bayan Baedeker, “Bir defasında New Jersey’de beni az daha boğuyorlardı.”

“O zaman siz de kati suretle bırakacaksınız alkolü” demeye yeltendi Doktor.

“Sen asıl kendine bak!” diye çıkıştı Bayan Baedeker. “Senin ellerin titriyor be adam! Ameliyat olmam gerekse hayatta senin yapmana razı gelmezdim.”

Tantana böyle sürüp gitti. Son anımsadığım, Daisy ile yan yana, sinema yönetmeniyle meşhur yıldızını izliyor oluşumuz. Hala o erik ağacının altındaydılar, yüzleri artık birbirlerine o denli yaklaşmıştı ki, cılız ay ışığı aralarından ancak sızabiliyordu. Muhtemelen adam bu duruma gelebilmek için gece boyunca ağır ağır kadına sokuldu, diye düşünmekten kendimizi alamamıştık. Biz öylece dikilmiş onları izlerken yönetmen bir milimetre daha yaklaşmış ve nihayet kadını yanağından öpüvermişti.

“Çok beğeniyorum bu kadını” dedi Daisy, “Şahane!”

Ancak bu kadın haricindeki her şey sinirine dokunmuştu, rahatsızlığını davranışlarından ziyade duygularına yansıtıyor olması, bunu tartışmayı da olanaksızlaştırıyordu. Broadway’in, Long Island’ın bu balıkçı kasabasından türetmiş olduğu West Egg’den, bu eşine rastlanmaz ‘yerden’ tiksinmişti. O eski edebi kelamların ardındaki çiğ canlılık ve tüm bu insanları bir hiçlikten diğer bir hiçliğe en kısa yoldan sürükleyen bu yılışık kader karşısında dehşete düşmüştü. Bu basitliğin ardında, ne olduğunu kavramakta zorlandığı, korkunç bir şeyler görüyordu.

Arabalarını beklerken onlarla beraber merdivenlerin dibine oturmuştum: Karanlıktı, açık sokak kapısından saçılan parlak ışık sabahın tatlı alacakaranlığında yalnızca birkaç metrekarelik alanı aydınlatmıştı. Ara sıra, giyinme odasının kapalı perdesine bir gölge vuruyor, sonra yerini, görünmez bir aynada pudrasını ve rujunu tazeleyen bir başka gölgeye bırakıyordu.

"Bu Gatsby denilen adam kimin nesi?" diye sordu Tom aniden, "İçki kaçakçısı mı?"

"Bunu da nerden duydun?" diye sordum.

"Kimseden duymadım, ama besbelli. Bu yeni zenginlerin çoğunun içki kaçakçısı olduğunu sen de bilirsin,"

"Gatsby değil" dedim kısaca.

Cevap vermedi, yola döşenmiş çakıllar ayaklarının altında çatırdıyordu.

"Öyle de, bu yabani hayvan sürüsünü toplamak için çok uğraşmış olmalı."

Rüzgar yakasındaki gri kürkü hafifçe dalgalandırırken Daisy; "En azından bizim çevremizdekilerden daha ilginç tipler" dedi, kendini zorlayarak.

"Ama çok da ilgili görünmüyordun."

"Yo, ilgimi çektiler."

Tom gülerek bana döndü, "O kız Daisy'den kendisini soğuk duşun altına sokmasını istediği zaman Daisy'nin suratındaki ifadeyi gördün mü?"

Daisy, kısık ve ritmik bir fısıltıyla, her sözcüğüne o zamana kadar taşımadığı, bir daha da taşımayacağı, yeni anlamlar kazandırarak, bir şarkı mırıldanmaya başlamıştı. Melodi yükseldiğinde sesi bozuluyor, sonra kontralto seslere özgü bir tarzda devam ederek, her değişen notayı, ruhunun sıcacık büyüsünü de ekleyerek, usulce bırakıveriyordu.

"İnsanların çoğu davetsiz geliyor," dedi birden, "o kız da onlardandı. Çat kapı geliveriyorlar, o da nezaketinden hiçbirini geri çevirmiyor."

"Kim olduğunu ve ne iş yaptığını gerçekten merak ettim," diye ısrar etti Tom "ve sanırım bunu bir şekilde öğreneceğim."

"Hemen aydınlatayım seni," diye yanıt verdi Daisy, "İlaç işinde, daha doğrusu ilaç-marketler zinciri var. Hepsini tek başına yapmış."

Geciken otomobil sonunda ağır ağır yaklaştı.

"İyi geceler" dedi Daisy. Bakışlarını benden çevirip yılın sevilen şarkılarından olan 'Sabahın Tam Üçü" isimli güzel ve kısa valsın melodilerinin geldiği, ardımızdaki açık kapıya baktı. Her şeye rağmen,

Gatsby’nin bu gelişigüzel partilerinde, Daisy’nin dünyasında olmayan romantik olasılıklar da vardı. Şarkıda onu geri çağıran neydi? Bu karanlık, hesap edilemez saatlerde neler olacaktı? Belki de, gencecik, göz kamaştırıcı ve hatta baş döndürücü güzellikte bir kadın çıkagelecek ve canlı bakışlarını Gatsby’e çevirecekti ve; anın büyüsüne kapıldıklarında ise, kim bilir belki de beş yıldır hiç eksilmemiş olan sadakati ve bağımlılığı bir anda uçup gidecekti.

O gece geç saatlere kadar kaldım. Gatsby misafirleri el ayak çekene kadar beklememi istemişti. Ben de karanlık plajdaki kaçınılmaz yüzme partisinin, konukların donmuş bir vaziyette eve koşmalarıyla sonlanıncaya ve tüm misafir odalarının ışıkları sönünceye dek bahçede oyalandım. Sonunda yanıma geldiğinde yüzünün güneş yanığı teni alışılmadık biçimde gerilmiş, ışıltılı gözleri ise yorgundu. Derken:

“Hoşuna gitmedi,” dedi.

“Tabii ki hoşlandı.”

“Hayır, hiç beğenmedi,” diye ısrar etti, “zaten eğlenmedi de.”

Sonra sustu, içini kaplamış olan hüznü hissedebiliyordum.

“Ondan çok uzak hissediyorum kendimi” dedi, “ona anlatabilmek zor.”

“Dansı mı kastediyorsun?”

“Dans mı?” Parmağını şaklatıp dans ilgili her şeyi kafasından attı, “Hayır ahbap, dans hiç mühim değil,”

Daisy’nin Tom’un karşısına çıkıp “Seni aslında hiç sevmedim” demesinden daha azına razı değildi. Bu cümlesiyle onunla geçen dört yılı sildikten sonra daha elverişli çözümlerden birinde karar kılacaklardı. Mesela, Daisy özgürlüğüne kavuştuktan sonra Louisville’e gidip orada evlenebilirlerdi; tıpkı beş yıl önce planladıkları gibi, Daisy kendi evinden evlenip çıkabilirdi.

“Ama o bunları anlayamıyor” dedi, “eskiden böyle değildi, saatlerce oturup-”

Devamını getiremedi, meyve kabuklarının atılmış olduğu, ezilmiş çiçeklerle kirlenmiş yolda bir ileri bir geri gidip gelmeye başladı.

“Yerinde olsam çok fazla beklentiye girmezdim” dedim cesaretimi toplayarak, “geçmiş, geçmişte kalmıştır, geri getiremezsin.”

“Geri getiremez miyiz!” diye çıkıştı kuşkuyla, “Hayır, tabii ki yapabiliriz.”

Sanki o geçmiş evinin karanlık bir kuytusunda gizlenmiş de uzansa dokunacakmış gibi, çevresini çılgın bakışlarla süzdü, “Bunu yapacağım, her şeyi eski haline döndüreceğim,” dedi, inançla başını sallayarak, “Bunu o da görecek!”

Sonra, uzun süre geçmişten konuştu; sanki kendisiyle, Daisy’e aşıkken gitmesiyle ilgili bir şeyleri onarmaya çalışmak istiyordu. Sonraki hayatı düzensiz ve karmakarışıktı; Ancak geçmişte belirli bir zamana kadar geri dönüp, sonra tüm o günlerin üzerinden yavaş yavaş, yeniden ilerlerse aradığını bulacağından ümitliydi.

Beş yıl önce, yaprakların döküldüğü bir sonbahar gecesinde, sokaklarda gezinirken ağaçsız bir caddeye gelip, ay ışığının aydınlattığı bir kaldırımda durmuşlardı. Dönüp birbirlerinin yüzüne bakmışlardı. Yılda İki kez, ancak mevsimler dönerken karşılaşılan, o gizemli coşku serin geceye hakim olmuştu. Evlerin pencerelerindeki cılız ışıklar gecenin karanlığına süzülürken, yıldızlar sanki telaş içinde, durmaksızın kıpırdanıyordu; Gatsby gözünün ucuyla baktığında, gerçekten de kaldırım taşlarından oluşan bir merdivenin, ağaçların tepesindeki gizli bir diyara doğru tırmandığını görmüştü. Oraya bir tırmanabilseydi, zirvede onu bekleyen yaşamın özünü içine çekip, mucizelerin eşsiz sütünden de yudumlayabilirdi.

Daisy’nin aydınlık yüzü kendisininkine yaklaşırken, kalbi delicesine çarpıyordu. Onu öpüp de o tarifsiz düşlerini onun fani nefesine teslim ettikten sonra, zihnindekiler bir daha asla, Tanrı’nın zihnindekiler gibi coşup oynamayacaktı, Bir diyapazonun bir yıldıza vuran sesini dinleyerek bu düşüncelerle bir an bekledi. Sonra onu öptü. Dudakları kavuştuğu anda, kız onun için bir çiçek gibi açmış ve yaradılış tamamlanmıştı.

Ürkütücü duygusallığına rağmen, o bunları anlatırken bir şeyleri anımsamıştım; kim bilir ne vakit duymuş olduğum, çıkaramadığım bir melodi ile kayıp birkaç sözcük… Bir an ağzımın içinde bir sözcük biçimlenecek oldu. Sanki dilimin ucunda, ona dokunan bir tutam havadan fazlası varmışçasına, bir dilsiz misali beyhude kıpırdandı dudaklarım. Hayal meyal anımsadığım o sözcükler, söylenemeden kalakaldı.

BÖLÜM 7

Ona duyulan ilgi ve merakın doruğa çıktığı zamanlarda bir cumartesi gecesi evinin ışıklarının yanmadığını gördüm. Gatsby bir Trimalchio[5] olarak nasıl gizemli bir biçimde aniden ortaya çıktıysa, öyle de kaybolmuştu. Eğlenmek için malikanenin yolunu tutan otomobillerin birkaç dakika sonra homurdanarak geri döndüklerinin sonradan fark ettim. Hasta olabileceğini düşünerek, evine gittim. Kapıyı daha önce görmediğim hain suratlı bir uşak açtı ve gözlerini kısarak beni kuşkuyla süzdü.

5 *Trimalchio*. Petronius tarafından Roma döneminde yazılan Satyricon adlı romandaki bir karakter. Verdiği mürif akşam yemekleri ile ünlüydü. ÇN

"Bay Gatsby rahatsız mı?"

"Yo, hayır" dedikten sonra biraz zorla da olsa, "efendim" sözcüğünü ekledi.

"Epeydir görünmedi de, merak ettim. Bay Carraway'in geldiğini söylersin."

"Kim?" diye sordu kaba bir tavırla.

"Carraway"

"Carraway. Tamam, peki söylerim."

Kapıyı sertçe yüzüme kapattı.

Benim Finli, Gatsby'nin bir hafta evvel evde çalışan tüm hizmetlilere yol verdiğini, yerlerine aldığı altı kişinin West Egg esnafından rüşvet almamak için köye inmeyip telefonla makul miktarda yiyecek ve içecek ısmarladıklarını söyledi. Bakkalın çırağından mutfağın ahıra döndüğünü duyduğunu, ayrıca çevrede, yeni gelenlerin pek de hizmetçiye benzemediği fikrinin hakim olduğunu da eklemişti.

Ertesi gün Gatsby beni aradı.

"Bir yere mi gidiyorsun?" diye sordum.

"Hayır ahbap."

"Hizmetçilerini işten çıkardığını duydum."

"Dedikodu yapmayacak kişiler istedim. Daisy öğleden sonraları, sık sık geliyor malum."

Daisy'nin gözlerinde gördüğü hoşnutsuzluk yüzünden o koca kervansaray iskambil kağıdından yapılma evler gibi yıkılmıştı demek!

“Yeni gelenler, Wolfsheim’in yardım etmek istediği bir aile aslında. Hepsi kardeş. Eskiden küçük bir otel işletiyorlarmış.”

“Anladım.”

Beni aramasını Daisy’nin rica ettiğini söyledi. Yarın Buchanan’lardaki öğle yemeğine gelir miydim? Bayan Baker da orada olacaktı. Yarım saat sonra Daisy de aradı. Geleceğimi duyunca çok sevindi. Bir şeyler dönüyordu. Ama olay çıkartmak için o günü beklediklerini, hele Gatsby’nin o gece bahçede açıkladığı o garip planı uygulayacaklarını hiç sanmıyordum.

Ertesi gün hava öyle sıcaktı ki her yer kavruluyordu. Yazın kesinlikle en sıcak, belki de son sıcak günüydü. Bindiğim banliyö treni tünelden geçip aydınlığa çıktığında, öğlen güneşinin dayanılmaz sıcaklığını yaran tek şey Ulusal Bisküvi Şirketi‘nin fabrika bacasından çıkan keskin düdük sesiydi. Bulunduğum vagonun hasır oturakları sıcaktan ateş gibi yanıyordu. Yanımda oturan kadın beyaz bluzunun altında bir süre nazikçe terledikten sonra, parmaklarının arasındaki gazete sırılsıklam olunca umarsız bir çığlıkla aşırı sıcağa kendini teslim etti. Bu esnada da el çantasını yere düşürünce “Kahretsin!” diye bağırdı.

Yorgun ve halsizdim ama eğilip çantayı yerden aldım, kadına uzattım. Kötü bir niyetim olmadığını göstermek için parmaklarımın ucuyla, kendimden uzak tutmaya özen göstermiştim. Ama yakınımızdaki herkes, kadın da dahil, gözlerini kuşkuyla bana dikmişti.

“Sıcak!” diye söylendi kondüktör tanıdık yüzlere bakarak, “Ne hava ama!Sıcak!Sıcak!... Sıcak! Size de sıcak geliyor mu? Sıcak mı? Sıcak...”

Biletimi geri verdiğinde üzerine parmak izinin çıktığını gördüm. Bu sıcakta insan kimin dudaklarını öptüğünü ya da pijamasının göğüs cebine kimin başını yasladığını umursar mı sizce!

…Gatsby ile birlikte Buchanan’ların açık kapısı önünde beklerken salondan gelen hafif bir esinti, çalan telefonun zilinin sesini bize kadar getirdi.

“Beyefendinin vücudu mu dediniz?” diye bağırıyordu uşak ahizeye, “üzgünüm bayan ama bugün yapamayız, şu an öğle vakti ve sıcaktan hiçbir şeye dokunamıyoruz!”[6]

6 Yazar cümlede trendeki sıcakla ilgili düşüncelerinin devamını uşağa söyleterek, okuyucuyu bu hayaline ortak ediyor. Daha sonraki satırda ise uşağın telefondaki gerçek konuşmasını aktarıyor. ÇN

Gerçekte ise, “Evet...,evet...anlıyorum” diyordu. Ahizeyi yerine koyduktan sonra hasır şapkalarımızı almak üzere yanımıza geldiğinde yüzü ter içindeydi.

“Hanımefendi salonda bekliyor” dedi yersiz bir jestle yönümüzü gösterirken. Bu sıcakta fazladan yapılan her jest yaşam enerjisine bir hakaret gibiydi.

Panjurları sıkıca kapatılmış olan salon loş ve serindi. Daisy ve Jordan beyaz elbiseleriyle büyükçe bir kanepeye uzanmış, vantilatörlerin vızıldayan esintisine kendilerini bırakmışlardı. Gümüş heykellere benziyorlardı.

“Kımıldayamıyoruz” diye bağırdılar ikisi bir ağızdan.

Jordan terlememesi için pudraladığı bronz elini bir an için avucuma koydu.

“Ünlü atlet Bay Thomas Buchanan nerdeler?” diye sordum.

Aynı anda Tom’un içeride telefonla konuşan boğuk ve kısık sesini duyduk.

Gatsby kırmızı halının ortasında durmuş, büyülenmiş gibi etrafına bakınıyordu. Daisy ona bakıp o tatlı, heyecan veren kahkahalarından birini atarken, göğsünden yükselen ince bir pudra tozu havaya karıştı.

“Sürekli arayan kişinin Tom’un kız arkadaşı olduğu söyleniyor” diye fısıldadı Jordan kulağıma.

Hepimiz susmuş bekliyorduk. Holden gelen ses öfkeyle yükseldi.

“Tamam öyleyse, ben de o arabayı sana satmayacağım…bunu yapmak zorunda değilim... ayrıca bu konuda beni yemek vakti rahatsız etmene de katlanmayacağım!”

“Ahizenin ağzını kapatıyor” diyerek alay etti Daisy.

“Hayır yapmıyor” diye güvence verdim, “bu gerçek bir iş görüşmesi, benim de haberim var.”

Kapıyı hışımla açan Tom, kalın gövdesiyle bir an eşikte durduktan sonra hızla odaya daldı. “Bay Gatsby” diyerek iri, yassı elini uzattı. Ondan pek de hoşlanmadığını iyi gizliyordu, “sizi gördüğüme sevindim bayım... Nick, merhaba...”

“Bize içecek soğuk bir şeyler hazırlasana” diye seslendi Daisy.

Tom odadan çıkınca da ayağa kalkıp Gatsby’nin yanına gitti, yüzünü onunkine yaklaştırarak dudağından öptü.

“Seni sevdiğimi biliyorsun” diye mırıldandı.

“Burada bir kadın olduğunu unutuyorsun” dedi Jordan. Daisy iki yana kuşkuyla baktı.

“Sen de Nick’i öp o zaman” dedi.

“Ne bayağı, ne basit bir kız bu.”

“Umurumda değil” diye bağırdı Daisy, tuğla şöminenin önünde bir süre beklerken. Sonra havanın ne kadar sıcak olduğunu hatırlayıp yüzünde suçlu bir ifadeyle yeniden kanepeye oturduğu sırada ütülü üniformasıyla bir dadı yanında küçük bir kızla içeri girdi.

“Kıymetlim benim” diyerek kollarını açtı Daisy, “hadi seni seven annene gel.”

Dadısının elini bırakan çocuk koşarak annesine gitti, elbisesinin dibinde utanarak durdu.

“Kıymetlim benim, annen o sarı saçlarına pudra mı bulaştırmış? Hadi kalk ve ‘nasılsınız’ diye sor misafirlere.”

Gatsby ve ben eğilip küçük kızın gönülsüzce uzattığı minik eli sıktık. Gatsby gözlerini kızdan ayırmadan, şaşkın bakışlarla onu süzmekteydi. Sanırım o ana kadar onun varlığına gerçekten inanmamıştı.

“Yemek için üstümü değişirdim” dedi çocuk heyecanla annesine bakarak.

“Çünkü annen seni herkese göstermek istiyor” dedi kızın minik, beyaz boynundaki tek çizgiye yüzünü yaklaştırarak.

“Rüyalarımın meleğisin sen. Rüyamsın sen benim.”

“Evet” dedi çocuk sakin sesiyle, “Jordan teyzenin elbisesi de beyaz.”

“Annenin arkadaşlarını nasıl buldun bakalım?” Daisy küçüğü omuzlarından tutup yüzünü Gatsby’e çevirdi. “Beğendin mi?”

“Babam nerede?”

“Babasına hiç benzemiyor” diye açıkladı Daisy, “Tıpkı bana benziyor. Özellikle de saçlarını ve yüz biçimini benden almış.”

Daisy tekrar yerine oturunca dadı bir adım ilerleyerek elini uzattı.

“Gel Pammy.”

“Bay bay canım.”

Terbiyeli küçük kız, arkasına bir kez baktıktan sonra gönülsüzce dadısının elini tuttu. Kadın onu kapıya götürürken, Tom uşağın taşıdığı içi buz dolu dört uzun bardağın önü sıra içeri girdi.

Gatsby İçkisini aldı.

“Gerçekten soğuk görünüyor” dedi bariz bir tedirginlikle..

İri yudumlarla içkileri hızla içmeye başladık.

“Bir yerlerde güneşin her yıl biraz daha ısındığını okumuştum” dedi Tom kibar bir ev sahibi edasıyla, “dünya yakında güneşin içine düşecekmiş –dur bir dakika- galiba tam tersiydi. Yani güneş her yıl biraz daha soğuyormuş” dedi

“Dışarı gelin” diye öneride bulundu Gatsby’e “Etrafı görmenizi istiyorum.”

Ben de onlarla birlikte verandaya çıktım. Boğazın yeşil sularında, sıcağın altında bir yelkenli daha taze sulara doğru ağır ağır süzülüyordu. Onu bir süre gözleriyle izleyen Gatsby, elini uzatıp karşı kıyıyı gösterdi.

“Ben de tam karşınızda oturuyorum.”

“Evet öyleymiş.”

Gözlerimiz gül yatakları, güneşte kavrulan çimenler ve kıyı boyunca uzayıp giden yazın sıcak günlerinden kalma atıklarda dolaştı. Teknenin beyaz kanatları gökyüzü çizgisini bölerek uzaklaşıyordu. Daha ilerde ise çırpıntılı okyanus ve irili ufaklı bir sürü ada uzanıyordu.

“İşte size gerçek spor” dedi Tom, başıyla onaylayarak, “bir saat için bile olsa, orada o adamın yanında olmayı isterdim doğrusu.”

Öğle yemeğini salonda yedik. Serin kalması için perdeler sıkıca örtüldüğünde ortam loştu. Gergin bir neşe içinde biralarımızı yudumluyorduk.

“Öğleden sonra ne yapmak istersiniz?” diye bağırdı Daisy, “Ya da yarın veya öbür gün, hatta önümüzdeki otuz yıl boyunca.”

“Saçmalama” dedi Jordan, “sonbaharda havalar serinleyince hayat yeniden başlar nasıl olsa.”

“Ama öyle sıcak ki” diye ısrar elti Daisy, neredeyse ağlayacaktı, “ve her şey öyle karmaşık ki.

Hadi hep beraber şehre inelim!”

Sesi sıcağı zorlayarak içinden geçiyor, onu yeniden şekillendiriyordu.

“Ahırı bozdurup garaj yaptıranları duymuştum” diyordu Tom, Gatsby’e, “ama garajı bozdurup ahıra çevirten ilk kişi benim.”

“Kim şehre gitmek ister’” diyordu Daisy inatla. Gatsby’nin bakışları o yana kayınca da, “Çok iyi görünüyorsun” diye devam etti.

Gözleri kavuştu ve evrende yalnız ikisi varmış gibi birbirlerine uzun uzun baktılar. Sonra Daisy büyük bir gayretle gözlerini masaya çevirdi.

“Zaten her zaman iyi görünürsün” diyerek tekrarladı söylediğini.

Tam onu sevdiğini söylerken Tom Buchanan onları gördü. Şaşırmış, donakalmıştı! Ağzını açıp önce Gatsby’e sonra bir kez daha Daisy’e baktı. Çok eskiden tanıdığı birini yeniden görmüş gibiydi.

“Şu reklamdaki adama benziyorsun” diye devam etti Daisy masumca, “bilirsin işte, şu reklamlarda oynayan adam.”

“Tamam” diyerek araya girdi Tom aniden, “ben de şehre gitmek istiyorum. Hadi hep beraber gidiyoruz.”

Ayağa kalktı. Bakışları hala Daisy ile Gatsby arasında gidip geliyordu. Kimse yerinden kımıldamamıştı.

“Hadisenize!” bir an öfkesine yenik düşer gibi oldu, “Neyiniz var? Şehre gideceksek yola koyulalım.”

Sinirlerine hakim olmak için harcadığı çaba yüzünden titreyen eliyle bira bardağını dudaklarına götürdü. Daisy’nin sesi hepimizi yerimizden kaldırdı ve güneşten kavrulan çakıl döşeli yola adım attık.

“Hemen mi gidiyoruz?” diyerek karşı çıktı, “Bu şekilde mi yani? Bir sigara bile içemiyor muyuz?”

“Yemekte içen içti zaten.”

“Aman bırak da eğlenelim” diye ricada bulundu Daisy, “Hava huysuzluk etmek için fazla sıcak.”

Kocası yanıt vermedi.

“Nasıl istersen” dedi Daisy, “hadi gel Jordan”

Biz üç erkek orada dikilip ayakkabılarımızın burnuyla sıcak çakıl taşlarını itip dururken onlar hazırlanmak için yukarı çıktılar. Daha şimdiden ayın gümüş kıvrımı batıda görünür olmuştu.

Gatsby bir şey söylemek üzereyken fikrini değiştirip sustu ama Tom bir anda dönüp onu öyle görmüş ve beklentiye girmişti.

“Burada da ahırınız var mı?” diye sordu Gatsby kendini zorlayarak.

“Beş altı yüz metre kadar ilerde, yolun biraz aşağısında.”

“Ne güzel!”

Sessizlik.

“Ne halt etmeye şehre iniyoruz, bilmiyorum” dedi Tom birden hışımla, “Kadınlar hep böyle garip fikirler atar ortaya işte”

“İçecek bir şeyler alsak mı?” diye seslendi Daisy üst kat penceresinden.

“Ben bir viski alayım” diye yanıt verdi Tom ve içeri girdi.

Gatsby birden dönüp bana baktı.

“O adamın evindeyken bir şey söyleyemem ahbap.”

“Şu Daisy boşboğazın biri” dedim tereddüt içinde “Sesinde...”

“Sesinde para şıkırtısı var” diye cümlemi tamamladı birdenbire.

Evet bu çok doğruydu. Daha önce anlamamıştım. Konuşmasında para sesi vardı. İnişleri ve çıkışlarıyla insanı içine çeken o yıkıcı cazibe de buradan geliyordu. Sesteki o şıngırtıdan, zil sesini andıran tiz ezgisinden…Fildişi sarayında yaşayan bir kral kızıydı o. Altın kızdı!

Tom elindeki litrelik şişeyi havluya sararak evden çıkıyordu, Daisy ve Jordan ise başlarında pırıltılı, minik şapkalar, kollarında ince yazlık pelerinleriyle onun arkasından.

“Hepimiz benim arabaya binelim mi?” diye sordu Gatsby, ısınmış, yeşil deri koltuklara dokunurken. “Keşke gölgede bıraksaymışım.”

“Standart vites mi?” dedi Tom.

“Evet.”

“Sen benim spor arabayı al, ben de seninkini.”

Gatsby bu öneriden pek hoşlanmamıştı.

“Fazla benzini olmayabilir” diyerek karşı çıkmaya çalıştı.

“Bunda benzin çok” dedi Tom göstergeye göz atarak, “biterse senin eczanelerden birinden alırız nasıl olsa. Bugünlerde eczanelerde her şey satılıyor.”

Bu gereksiz bilgilendirmenin ardından derin bir sessizlik oldu. Daisy kaşlarını çatıp Tom’a baktı. Gatsby’nin yüzünden ise, aynı anda hem bildik hem de tanınmaz, sanki yalnızca kelimelerde anlatıldığını duyduğum tarifsiz bir ifade gelip geçti.

“Haydi gel Daisy” dedi Tom, karısını Gatsby’nin arabasına doğru iterek, “seni şu sirk arabasıyla ben götüreceğim,”

Arabanın kapısını açmış bekliyordu ama Daisy geri çekilerek kolundan kurtuldu.

“Sen Nick ile Jordan’ı al. Biz küçük arabayla arkadan gelelim.”

Gatsby’nin yanına sokulup ceketine dokundu. Jordan, Tom ve ben Gatsby’nin arabasının ön koltuğuna yerleştik. Tom bilmediği vitesi ileri

taktı ve onları gözden kaybedecek kadar geride bırakarak hızla bunaltıcı sıcağın içine daldık.

“Gördünüz değil mi?” dedi Tom.

“Neyi gördük mü?”

Dönüp sert sert yüzüme baktı. Jordan’la benim durumu bildiğimizi o an anlamıştı.

“Ahmak olduğumu mu sanıyorsunuz yoksa?” diye gürledi “belki biraz öyleyimdir. Ama ara sıra bana yol gösteren bir altıncı hissim var. Siz inanmayabilirsiniz fakat bilim...”

Sustu. Aklına gelen ihtimal, kıyısına kadar geldiği bilimsel varsayımların derinliğinden çekip almıştı onu.

“O herif hakkında ufak bir araştırma yaptım” diye devam etti, “Durumu bilseydim araştırmayı derinleştirirdim elbette...”

“Yani medyuma falan mı gittim diyorsun” diye işi şakaya vurmaya çalıştı Jordan.

“Ne?” diye sordu biz kahkaha atarken, “Medyum mu?”

“Gatsby için yani.”

“Gatsby için mi? Hayır gitmedim. Sadece geçmişini biraz araştırdım demek istiyorum.”

“Herhalde Oxford’da okuduğunu öğrendin” dedi yardımsever Jordan.

“Oxford’da mı okumuş?” kulaklarına inanamıyordu, “Yok daha neler! Adam pembe takım elbise giyiyor!”

“Yine de okumuş işte.”

“New Mexico’daki Oxford’dur o” dedi Tom homurdanarak, “Ya da ona benzer bir şey.”

“Pekala Tom. O kadar küçümsediğin birini yemeğe neden çağırdın öyleyse?” dedi Jordan birden öfkelenerek.

“Daisy çağırdı. Evlenmeden önce onu tanıyormuş. Tanrı bilir nereden!”

Biraların etkisi azaldıkça hırçınlaşıyorduk. Üstelik bunun da farkındaydık. Bir süre konuşmadan yolumuza devam ettik. Doktor T.J. Eckleburg’un solgun gözleri yolun başında aniden karşımıza çıkınca, Gatsby’nin benzinin az olduğunu söylediğini anımsadım.

“Şehre kadar götürür” dedi Tom.

“Şurada bir tamirhane var” dedi Jordan, “Bu sıcakta yolda kalıp pişmek istemem.”

Tom sabırsızlıkla frenlerin ikisine birden basınca, araba kayarak Wilson’un Yeri yazısının tam altındaki tozlu çukurun yakınında durdu. Bir dakika sonra dükkan sahibi içerden çıkıp gözlerini kısarak arabaya baktı.

“Biraz benzim alalım” diye seslendi Tom kabaca, “Ne diye durduk sanıyorsun, manzara için mi?”

“Çok hastayım” dedi Wilson yerinden kımıldamadan, “Bütün gün hastaydım.”

“Neyin var?”

“Çok halsizim.”

“Ne yani depoyu kendim mi doldurayım?” diye sordu Tom “Telefonda sesin hiç hastaymış gibi gelmiyordu.”

Wilson, kapı ağzındaki gölgelik yerden, binbir gayretle güçbela nefes alarak geldi. Benzin deposunun kapağını açarken yüzünün yemyeşil olduğunu fark ettim.

“Yemeğin ortasında aramak istemezdim ama paraya çok ihtiyacım var. O yüzden eski arabanızı ne yapacağınızı öğrenmeye çalışıyordum.”

“Bunu nasıl buldun? Daha geçen hafta aldım.”

“Güzel. Renginin sarı olması da hoş” dedi adam, benzini doldurmaya çalışırken.

“Almak ister misin peki?”

“İyi olurdu” dedi gülümsemeye çalışarak, “ama istemem. Belki ötekinden biraz kar edebilirim.”

“Birdenbire neden para gerekti sana?

“Çok uzun zamandır buradayım. Uzaklara gitmek istiyorum artık. Karım da ben de Batıya gitmek istiyoruz.”

“Karın mı?” diye bağırdı Tom şaşkınlıkla.

“On senedir bundan bahsedip duruyor” dedi elini gözlerine siper ederek benzin pompasına dayandı, “şimdi istese de istemese de gideceğiz. Onu buralardan götüreceğim.”

Tom’un spor arabası yanımızdan bir toz bulutu bırakarak geçerken içindekiler el sallamayı ihmal etmediler.

“Borcum ne kadar?” diye sordu Tom sert bir sesle.

“İki gün kadar önce arkamdan tuhaf şeyler çevrildiğini anladım” dedi adam, “Onun için buradan uzaklaşmak istiyorum. Eski arabanı ne yapacağını ondan bilmek istedim.”

“Borcum ne kadar?”

“Bir dolar, yirmi sent.”

Acımasızca vuran sıcak dalgası aklımı bulandırmış olmalı. Çünkü adam konuşurken, Tom’dan kuşkulanmadığını anlayana dek içimi sürekli bir korku sarmıştı. Myrtle’ın bambaşka bir dünyada bambaşka bir hayatı olduğunu anlamıştı ve bunu öğrenmenin sarsıntısıyla hasta düşmüştü. Önce ona, sonra benzer bir olayı bir saat kadar önce yaşayan Tom’a baktım. Birden hastalık ve sıhhat haricinde erkekler arasında ne zeka ne de ırk olarak herhangi bir fark bulunmadığı geldi aklıma. Wilson o kadar hastaydı ki, asla affedilemeyecek bir kabahat işlemiş gibi davranıyordu. Genç bir kızı baştan çıkarıp hamile bırakmıştı sanki.

“Arabayı sana vereceğim” dedi Tom, “Yarın gönderirim”

Bulunduğumuz yer, öğle vakti, gün ışığında bile insanın içini ürpertiyor, huzursuz ediyordu. Arkamda bir şeyler varmış duygusuna kapılarak dönüp baktım. Kül ve toz yığınlarının üzerinden bakan Doktor T.J.Eckleburg’un gözleri her zamanki gibi üzerimizdeydi elbette. Ama bir-iki metre ötedeki bir çift gözün daha bizi dikkatle izlediği de kesindi.

Tamirhanenin üst katındaki pencerelerden birinin perdesi hafifçe aralanmıştı. Myrtle Wilson camın önünde durmuş arabayı inceliyordu. Öyle dalmıştı ki birinin de kendisine baktığını fark etmedi bile. Yüzü art arda değişip duran anlamlara bürünüyor, banyo edilen bir fotoğraf gibi çeşitli evrelerden geçiyordu. Bunlar bana hiç de yabancı değildi. Kadınların yüzünde sık sık görülen bir ifadeydi. Ne gibi bir açıklaması olabileceğini düşünürken birden korku, dehşet ve kıskançlık saçan gözlerini Tom’a değil de karısı sandığı Jordan’a dikmiş olduğunu fark ettim.

Bayağı bir aklın karışması kadar rahatsız edici bir şey olamaz. Yeniden yola koyulduğumuzda Tom kaygıların pençesinde kıvranıyor, kırbaçlanıyormuş gibi acı çekiyordu. Bir saat içersinde, avucunda duran iki kadın, hem karısı hem de metresi aynı anda uçup gitmişlerdi. İçgüdüleri Daisy’e yetişmesini ve Wilson’dan uzaklaşmasını söyledikçe gaz pedalına daha kuvvetle basıyordu. Astoria’ya doğru saatte yüz kilometre hızla giderken önce demiryolu köprüsünün örümcek ağına benzeyen putrellerini, sonra da yavaş seyreden mavi spor arabayı gördük.

“50. Cadde’deki sinema salonları çok serin olur” diyerek ortaya bir fikir attı Jordan, “Yaz günleri öğleden sonralarını çok seviyorum. Herkes bir

yerlere dağılmış, New York boşalmış oluyor. Bu bana çok erotik gelir. Sanki her çeşit geçkin, eğlenceli meyve avuçlarımın içine düşecekmiş gibi hissederim.”

‘Erotik’ kelimesi Tom’u büsbütün rahatsız etmişti. Karşı çıkmak üzereyken önümüzdekiler durdu.

Daisy kenara çekmemizi işaret etti.

“Nereye gidiyoruz?” diye bağırdı.

“Sinemaya ne dersiniz?”

“Çok sıcak” diye yakındı, “Siz gidin, biz arabayla biraz dolaşır, sonra sizinle bir köşede buluşuruz.” kendini zorlayarak nükteli konuştu, “köşeye çekeriz mesela, ben de aynı anda iki sigara içen adam rolü yaparım.”

“Bunları burada tartışmayalım” dedi Tom sabırsızlanarak. Arkamızda bekleyen kamyon şoförü küfür eder gibi kornaya basıyordu.

“Central Park’ın güney çıkışına kadar peşimden ayrılmayın, Plaza’nın önünde durup konuşalım.”

Yoldayken birkaç kez arkaya bakıp gelip gelmediklerini kontrol etti. Trafiğe takılıp geciktiklerinde yavaşlayıp bekledi. Belki de yandaki caddelerden birine aniden saparak hayatından çıkıp gideceklerinden korkuyordu.

Ama yapmadılar. Ve açıklanması zor bir adım atarak, Plaza Otel’de süit bir oda tutulmasına karar verdik.

Hepimizin bir odaya tıkılmasıyla sonuçlanan o uzun ve fırtınalı tartışmadan aklımda kalan, o sırada iç çamaşırımın ıslak bir yılan gibi bacaklarıma dolanması ve sırtımdan aşağıya ter damlacıklarının ağır ağır akması gibi bir takım fiziksel olaylardı. Aslında Daisy başta beş banyolu bir oda kiralayıp soğuk duş almamı önermiş, sonra fikir biraz daha gelişip daha makul bir kıvama gelmiş, ‘Buzlu nane likörü kokteyli içecek bir yer’ bulmaya doğru ilerlemişti. Hep bir ağızdan bunun ‘çılgın bir fikir’ olduğunu söyleyip duruyor, şaşkınlık içindeki resepsiyon görevlisine aynı anda bir şeyler anlatıyor, komik hallerde olduğumuzu düşünüyor, ya da düşünüyormuş gibi yapıyorduk.

Oda geniş ama bunaltıcıydı. Saat dört olduğu halde pencereleri açmak bile işe yaramamış, aksine parktaki ağaçlardan yükselen sıcak da içeriye dolmuştu. Daisy aynanın karşısına geçip saçlarını düzeltmeye koyuldu.

“Muhteşem bir süit” dedi Jordan saygıyla. Bunun üzerine hepimiz kahkahayı bastık.
“Bir cam daha açın” dedi Daisy arkasına bakmadan.
“Başka pencere yok ki “
“O zaman bir balta isteyelim...”
“En iyisi sıcağı kafamızdan çıkarıp atmak” dedi Tom, yine sabırsızlanmıştı, “Siz böyle konuştukça büsbütün kötüleşiyor.”
Havluya sardığı viskiyi açtı ve şişeyi masaya koydu.
“Neden kızı rahat bırakmıyorsun ahbap” dedi Gatsby, “şehre gelmeyi isteyen sendin.”
Bir anda odaya sessizlik çöktü. O sırada, duvardaki bir çivide asılı duran kalın telefon rehberi yerinden kurtulup düşünce Jordan yine yavaşça “Pardon” dedi. Bu kez kimse gülmedi.
“Ben kaldırırım” dedim.
“Ben aldım bile” dedi Gatsby. İncelmiş ipi inceledi, bilgiç bir tavırla “Hımm” dedi ve rehberi koltuklardan birine fırlattı.
“Bu hitap şeklini de en çok sende duydum!” dedi Tom sert bir sesle.
“Hangisini?”
“Şu ‘ahbap’ lafını. Nereden yapıştı diline?”
“Şunu iyi bil ki Tom” dedi Daisy aynaya arkasını dönerek, “kişisel çekişmelerle uğraşıp duracaksanız burada bir dakika bile durmam. Resepsiyonu ara ve likörler için biraz buz iste.”
Tom ahizeyi kaldıracakken boğucu sıcağa, sesler de eklendi. Hep birlikte alt kattaki balo salonundan yükselen Mendelssohn’un Düğün Marşı’nın malum melodisini dinlemeye koyulduk.
“Bu sıcakta evlendiğinizi düşünün” dedi Jordan kederli bir tavırla.
“Ben de…Haziran ortasında evlenmiştim zaten” diye hatırladı Daisy, “Haziranda Louisville! Düşünebiliyor musun? Biri bayılmıştı. Kimdi o bayılan Tom?”
“Biloxi!” dedi Tom kısaca.
“Evet, Biloxi denen adam. ‘blokçu’ Biloxi. Kutu imalatçısıydı –bu kesinlikle doğru- ve Tennesessee’nin Biloxi köyündendi.”
“Onu bizim eve taşımışlardı” diye ekledi Jordan, “ev kiliseye çok yakındı. Arada sadece iki bina vardı. Adam üç hafta bizde kaldı. Sonunda babam

artık gitmesi gerektiğini söylemeye mecbur oldu. O gittikten bir gün sonra babam öldü.” Biraz durdu. “Arada bir bağlantı yoktu elbette.”

“Ben de Memphis’den Bill Biloxi adında birini tanıyorum” dedim.

“Bizim Biloxi’nin kuzeni olmalı. Adam gitmeden önce ailesinin tüm hayat hikayesini öğrenmiştim. Bana o zaman verdiği alüminyum golf sopasını hala kullanıyorum.” dedi Jordan.

Nikah töreni başlayınca aşağıda müzik kesildi. Biraz sonra pencereden içeri uzun süren alkış sesleri doldu. Arada bir. ‘Evet. Eveet!’ şeklinde bağrışmalar duyulurken aniden patlayıveren bir caz şarkısı dansın başlayacağının da habercisiydi.

“Yaşlanıyoruz” dedi Daisy. “Genç olsak hemen kalkıp dans ederdik.”

“Sen Biloxi’yi düşün!” diye uyardı Jordan. “Onu nerden tanıyordun Tom?”

“Biloxi’yi mi?” hatırlamaya çalışıyordu, “Ben onu tanımıyordum. Daisy’nin bir arkadaşıydı.”

“Hayır değildi” diye karşı çıktı Daisy. “Onu ilk defa orada görmüştüm. Zaten kendi arabasıyla gelmişti.”

“Her neyse. Adam seni tanıdığını söylemişti. Louisville’de büyümüş. Asa Bird onu son anda getirip fazladan yerimiz olup olmadığını sordu.”

“Herhalde otostopla evine gitmeye çalışan biriydi. Bana Yale’deyken sizin sınıf temsilciniz olduğunu söylemişti” dedi Jordan gülümseyerek.

Tom’la şaşkın şaşkın bakıştık.

“Biloxi?”

“İyi de bizde sınıf temsilcisi yok ki...”

Gatsby’nin sabırsızlanarak ayağıyla tempo tutmaya başlaması üzerine Tom birden ona döndü. “Bu arada Bay Gatsby sizin Oxford’da okuduğunuzu duydum” dedi.

“Tam olarak öyle değil.”

“Yine de Oxford’a gitmişsiniz.”

“Evet bu doğru.”

Sessizlik. Sonra Tom şüphe ve aşağılama dolu bir sesle; “Herhalde Biloxi Yale’deyken siz de Oxford’daydınız” dedi.

Yine sessizlik. Oda servisi için gelen garson elinde nane likörü, soda ve kırılmış buzla kapıyı çalıp içeri girdi. Ama ne ‘teşekkür ederim’ deyişi, ne de çıkarken kapıyı arkasından yavaşça kapatması sessizliği bozmadı. Bu

muazzam ayrıntının nihayet açıklığa kavuşturulması gerekti. “Sana oraya gittiğimi söyledim” dedi Gatsby.

“Seni duydum. Ben zamanını öğrenmek istiyorum.”

“1919’da. Orada sadece beş ay kaldım. Bu yüzden kendimi gerçek bir Oxford’lu saymam.

Tom bizim de kendisi gibi görmek için sağa sola baktı. Bizler ise Gatsby’e bakıyorduk.

“Ateşkesten sonra bazı subaylara böyle bir hak tanınmıştı” diye devam etti “istersek İngiltere veya Fransa’daki üniversitelerden herhangi birine gidebiliyorduk.”

Ayağa kalkıp omzuna dostane bir şaplak atmamak için kendimi zor tutuyordum. Daha önce de başıma gelen yine olmuş, Gatsby’e karşı güvenim tazelenmişti.

Daisy kalktı, dudaklarında hafif bir gülümsemeyle masaya doğru yürüdü.

“Viskiyi açsana Tom” diye buyurdu, “Ben de nane kokteylini hazırlayayım. O zaman kendini bu denli aptal hissetmezsin belki! Ne kadar likör koyayım?”

“Bekle bir dakika” diye tersledi Tom. “Bay Gatsby’e bir soru daha sormak istiyorum.” “Devam edin” dedi Gatsby kibarca.

“Benim yuvamda ne tür bir huzursuzluk çıkarmaya çalışıyorsun sen söylesene!”

Nihayet her şey ortaya dökülüvermişti ve Gatsby bundan memnundu.

“Huzursuzluk çıkardığı filan yok” dedi Daisy, umutsuzca birinden ötekine bakarak, “Onu çıkaran sensin. Lütfen kendini hakim ol biraz.”

“Kendime hakim olayım demek!” diye tekrarladı Tom, öfkeden köpürerek, “Ne yani, Bay Ne İdüğü Belirsiz karıma kur yaparken, oturup ona müsaade mi edecektim. Böyle düşünüyorsan beni bu oyuna katmayın...Zaten şu günlerde insanlar evlilik müessesesini ve aile yaşantısını iyiden iyiye hor görmeye başlamış. Yakında her şeyi bir kenara itecekler hatta siyahlarla beyazlar evlenecek.”

Savunduğu saçmalıkların ateşiyle kıpkırmızı olmuş, kendini medeniyetin yıkılmayan son kalesi ilan etmişti.

“Zaten hepimiz beyazız” diye mırıldandı Jordan.

“Pek popüler biri olmadığımı biliyorum. Büyük partiler vermiyorum belki. Modern dünyada kendine bir yer edinmek istiyorsan evini bir

mezbeleye çevirmen gerekiyor galiba.”

İçim öfkeyle dolmasına karşın - hepimiz aynı durumdaydık - Tom ne zaman ağzını açsa gülmemek için kendimi zor tutuyordum. Hovardalıktan tutuculuğa geçiş aşamasını tamamlamak üzereydi.

“Benim de sana söyleyeceklerim var ahbap” diye söze başladı Gatsby. Daisy niyetini anladı. Çaresizlik içinde “Yapma lütfen” diyerek araya girdi.

“Lütfen artık eve gidelim. Neden hemen evlere dağılmıyoruz?”

“İyi fikir” diyerek ayağa kalktım.

“Haydi gel Tom, kimse içki istemiyor zaten.”

“Bay Gatsby ne söyleyeceğinizi merak ettim.”

“Karın seni sevmiyor. Asla da sevmedi, onun sevdiği kişi benim.”

“Sen delirmişsin!” diye bağırdı Tom aniden.

Heyecandan titreyen Gatsby ayağa fırlamıştı.

“O seni hiç sevmedi, duyuyor musun?” dedi haykırarak, “Ben beş parasızdım ve o da beklemekten bıkmıştı. Seninle o yüzden evlendi. Korkunç bir hataydı bu. O asla benden başkasını sevmedi.”

Tam o anda Jordan ve ben gitmek üzere kalktık. Ama hem Tom, hem de Gatsby birbirleriyle yarışırcasına kalmamız için ısrar ettiler. İkisi de, saklayacak bir şeyleri yokmuş, duygularını açığa çıkarmalarını seyredip heyecanlarını paylaşmak bir ayrıcalıkmış gibi davranıyordu.

“Otur Daisy” dedi Tom. Sesine otoriter bir hava vermeye uğraşıyor pek de başarılı olamıyordu.

“Neler oluyor? Her şeyi bilmek istiyorum.”

“Neler olduğunu sana söyledim” dedi Gatsby, “Beş yıllık bir şeyden bahsediyorum ve senin bilmediğin pek çok şeyden.”

Tom birden Daisy’e döndü.

“Bu herifle beş yıldır görüşüyor muydun?”

“Hayır görüşmüyordu” dedi Gatsby, “Görüşemiyorduk. Ama birbirimizi seviyorduk ahbap ve sen bunu bilmiyordun. Bazen düşünür ve gülerdim” konuşurken gözleri gülmüyordu, “bilmiyor oluşun komik gelirdi bana.”

“Demek öyle” dedi Tom, bir papaz edasıyla iri parmak uçlarını birbirine değdirerek arkasına yaslandı.

“Delirmişsin sen!” diye patladı, “Beş yıl önce neler olduğu konusunda hiçbir şey söyleyemem çünkü o zaman Daisy’i tanımıyordum. Ayrıca o dönem yanına –tabii eğer bakkal siparişlerini arka kapıdan getiren sen

değilsen- nasıl bir kilometreden fazla yaklaşabildiğini de aklım almıyor. Geri kalanların hepsi koca bir yalan. Daisy benimle sevdiği için evlendi ve hala da seviyor.”

“Hayır” dedi Gatsby başını iki yana sallayarak.

“Evet seviyor. Bazen kafası saçma sapan şeylere takılır ve ne yapacağını bilemez. Hepsi bu.” sonra büyük bir ciddiyetle ekledi, “ben de onu seviyorum elbette. Arada bir yoldan çıkıp aptallıklar yaptığım olur ama her zaman ona geri dönmüşümdür. Kalbimin derinliklerinde duyduğum aşk hiç eksilmemiştir.”

“İğrençsin sen” dedi Daisy, sonra bana döndü ve öfkeden bir oktav aşağı düşen sitem dolu sesi odada çınladı.

“Chicago’yu neden terk ettik biliyor musun? Seni o küçük ‘yoldan çıkma’ hikayesine nasıl dahil etmediler şaşıyorum.”

Gatsby yerinden kalkıp ona doğru birkaç adım attı.

“O iş bitti artık Daisy” dedi içtenlikle, “hiçbir önemi yok. Ona gerçeği söyle. Hiç sevmediğini anlat. Her şey sonsuza dek açıklığa kavuşsun.”

Daisy görmeyen gözlerle ona baktı.

“Onu nasıl sevebilirim? Bu nasıl mümkün olur?” dedi.

“Onu asla sevmedin.”

Daisy tereddüt içindeydi. Yardım ister gibi bir bana bir Jordan’a baktı. Sanki yaptıklarının farkına yeni varıyormuş gibiydi. Ve sanki bunları yapmayı pek de istememiş gibi. Ama olan olmuştu bir kere. Artık çok geçti.

“Onu hiç sevmedim” sözleri döküldü ağzından istemeden.

“Kapiolani’deyken de mi?” diye sordu.

“Hayır.”

Alttaki balo salonundan yükselen boğucu sesler, sıcak hava dalgalarının üzerinden bize ulaşmaya devam ediyordu.

“Peki ya yağmurda ayakkabılarının ıslanmaması için seni kollarımda taşıdığım o gün?” sesi yumuşak ve sevecendi, “Ha, Daisy?”

“Lütfen yapma” derken Daisy’nin sesi buz gibiydi ama kini biriz azalmış gibiydi. Gatsby’e baktı, “yaptım işte Jay” dedi. Sigarasını yakmaya çalışan eli titriyordu. Birden sigarayı da yanan kibriti de halının üzerine fırlattı.

“Ama sen de çok şey istiyorsun!” diye bağırdı, “Seni seviyorum işte, bu yetmez mi? Geçmişi silemem ki!”

Ağlamaya başlamıştı.

“Bir zamanlar onu sevmiştim. Ama seni de sevdim.”

Gatsby gözlerini açıp kapattı.

“Beni de sevdin demek” diye tekrarladı.

“O bile yalan” dedi Tom ölkeyle, “Senin yaşadığının bile farkında değildi o. Karımla aramızda öyle şeyler var ki, bir tekini bile anlayamazsın. İkimizin de asla unutamayacağı şeyler.”

Kelimeler Gatsby’nin bedeninde yaralar açıyordu sanki.

“Daisy ile yalnız konuşmak istiyorum” diye ısrar etti, “şu an çok endişeli...”

“Yalnız da olsak Tom’u hiç sevmediğimi söyleyemem” dedi Daisy. Sesi acı doluydu.

“Gerçek olmaz bu.”

“Tabii olmaz” diye onay verdi Tom.

“Tüm bunlar umurunda sanki” dedi Daisy kocasına dönerek.

“Elbette umurumda. Bundan sonra sana çok daha iyi bakacağım.”

“Anlamadın galiba” derken Gatsby’nin sesinde hafif bir panik seziliyordu, “ona artık sen bakmayacaksın.”

“Öyle mi?” dedi Tom. Gözlerini fal taşı gibi açıp kahkaha atmıştı, “Nedenmiş o?”

“Senden ayrılıyor.”

“Saçmalık.”

“Evet öyle” dedi Daisy, gözle görülür bir çaba harcayarak.

“Beni bırakmayacak.” Tom’un sözleri Gatsby’nin cesaretini kırıyordu, “Parmağına takacağın nikah yüzüğünü bile çalmak zorunda olan senin gibi adi bir dolandırıcı için bunu asla yapmaz.”

“Dayanamıyorum” diye haykırdı Daisy, “Lütfen buradan gidelim artık!”

“Sen kimsin be!” diye bağırıyordu Tom, “altı üstü Meyer Wolfsheim’ın çevresinde dolanan güruhtan birisin işte. Şimdilik bu kadar biliyorum. Hakkında ufak da olsa bir soruşturma yaptım. Yarın daha fazlasını da öğreneceğim.”

“Canın nasıl isterse ahbap” dedi Gatsby hiç duraksamadan.

“Senin şu eczanelerinde neler olup bittiğini de biliyorum.” Sonra bize döndü. “Bu ikisi New York ve Chicago’da cadde üzerinde bir sürü dükkan açıp piyasaya tonlarca tahıl alkolü satmışlar. Marifetlerinden yalnızca biri

bu. Görür görmez içki kaçakçısı olduğundan şüphelenmiştim zaten. Yanılmamışım.”

“Öyle olsa ne çıkar? dedi Gatsby nezaketini bozmadan “Dostun Walter Chase de o işe bulaştı ama sonra pişman oldu.”

“Zor duruma düşer düşmez sen de onu başından attın. New Jersey hapishanesinde bir ay yatmasına ses çıkarmadın. Tanrım! Walter’ın senin için neler söylediğini bir duysan.”

“Adam beş parasızken bize yanaştı. Biraz para kazanmak da epey hoşuna gitmişti ahbap.”

“Bana ‘ahbap’ deyip durma” diye haykırdı Tom.

Gatsby bir şey söylemedi.

“Walter bahis oynattığın için başını derde sokacaktı ama Wolfsheim onu tehdit ederek çenesini tutmasını sağladı.”

Gatsby’nin yüzünde yine o alışılmadık ama bildik ifade belirmişti.

“Aslında, o eczane işi devede kulaktı” diye konuşmasını sürdürüyordu Tom, “şimdi ne tür bir iş peşindeysen Wolfsheim bana bile söylemekten kaçındı.”

Daisy’e baktım. Dehşet dolu gözlerle bir Gatsby’e bir kocasına bakıyordu. Jordan ise tüm dikkatini çenesinde duran hayali cismi dengelemeye vermişti. Bakışlarımı yeniden Gatsby’e çevirdiğimde yüzünde gördüğüm ifade karşısında şaşırıp kaldım. Partilerden birinde bahçede dolanan bir dedikoducunun kullandığı deyimi kullanayım o halde; ‘birini öldürmüş’ gibiydi. Bir an için yüzünde gördüğüm şey ancak böyle fantastik bir şekilde tanımlanabilirdi.

Yüzü değişti. Heyecan içinde Daisy ile konuşmaya başladı. Her şeyi inkar ediyor, suçlanmadığı konularda bile kendini temize çıkarmak için büyük çaba gösteriyordu. Ama ağzından çıkan her kelime ile Daisy gittikçe daha fazla çekiliyordu içine. Ve sonunda vazgeçti. Geriye yalnızca, ilerleyen zamanla birlikte, elinden artık kayıp gitmiş olana dokunmaya çalışan, odanın diğer ucundaki yitik sese doğru mutsuzca, umutsuzca çabalayan ölü hayalinin savaşı kaldı.

O ses bir kez daha gitmek için yalvardı.

“Lütfen Tom! Daha fazla dayanamayacağım” diye konuştu

Daisy’nin dehşet dolu gözleri, yapmayı istediklerinin ve tüm cesaretinin bir daha gelmemek üzere uçup gittiğini anlatıyordu.

“Siz ikiniz yine Bay Gatsby’nin arabasına binin” dedi Tom.

Kadın panik içinde ona baktı, ancak kocası onu küçümseyerek ısrar etti.

“Haydi git. Seni artık rahatsız etmez. O haddini bilmez flört döneminin kapandığını anlamıştır sanırım.”

İkisi de tek kelime etmeden, parçalanmış, rastgele yapıştırılmış, merhametimizden bile yoksun bırakılmış halde, hayaletler gibi çıkıp gittiler.

Onlar çıktıktan sonra Tom ayağa kalktı, yanında getirdiği açılmamış viski şişesini tekrar havluya sararken bize, “Bundan biraz ister misin Nick? Jordan?” diye sordu

Yanıt vermedim.

“Nick?” dedi yeniden.

“Ne?”

“İstiyor musun?”

“Hayır. Biliyor musun şu an doğum günüm olduğunu hatırladım.”

Otuz olmuştum. Önümde yepyeni, tehlike ve macera dolu bir dönem uzanıyordu.

Tom’un spor arabasına binip Long Island’a doğru yola çıktığımızda saat yediydi. Sürekli konuşuyor, bir şeyler anlatıp gülüyordu ama aslında, kaldırımdaki yayaların uğultusu ve üstümüzden geçen demiryolundaki trenlerin gürültüsü kadar uzaktı bizden. İnsanın hoşgörüsünün sınırları vardır. Jordan da, ben de onların içler acısı tartışmalarını kentin ışıklarıyla birlikte arkamızda bırakmıştık. Otuzlu yaşlar! Yalnızlıktan başka bir şey getirmeyen, tanıdığınız bekar erkek sayısının, çalışma arzunuzun ve saçlarınızın gittikçe azaldığı bir on yıl… Ama yanımda, yitirdiği hayalleri Daisy gibi yıllar yılı içinde taşımayacak kadar akıllı bir kız olan Jordan vardı. Aydınlatılmamış bir köprüden geçerken başını usulca omzuma dayadı. Otuz yaşın verdiği tüm o bunalım ve korkular avucumda duran eliyle elimi sıkar sıkmaz uçup gitti.

Serinlemeye başlayan akşamın alacakaranlığında hızla ölüme doğru ilerliyorduk.

•••

Kül yığınlarının yanındaki kahveyi işleten Yunan genç Michaelis soruşturma sırasında dinlenen en önemli tanıktı. O sıcak günü saat beşe

kadar uyuyarak geçirmiş, sonra tamirhaneye gitmiş, George Wilson'un çok hasta olduğunu görmüştü. Adamcağız berbat durumdaydı. Yüzü, saçları kadar sarıymış ve her yanı titriyormuş. Michaelis yukarı çıkıp yatmasını teklif etmiş ama Wilson kabul etmemiş. Gelen gidenle ilgilenemeyeceği için zarar edeceğini söylemiş. Michaelis onu razı etmeye çalışırken yukarıdan korkunç bir gürültü duyulmuş.

"Karımı odaya kilitledim de!" diye açıklamış Wilson sakin bir sesle, "ertesi güne kadar orada kalacak. Sonra da buradan gideceğiz."

Michaelis şaşkınmış. Dört yıllık komşunun böyle bir şey yapmak şöyle dursun, söyleyecek bir insan bile olmadığını sanıyormuş. Çalışmadığı zamanlarda kapı önündeki iskemlesine oturup, gelip geçeni seyreden o bezgin adamlardan biriymiş çünkü. Bir şey söylendiğinde hep ruhsuz ve sakin gülüşüyle yanıt verirmiş. Evde baskın olan o değil, karısıymış.

Michaelis aralarında ne geçtiğini öğrenmeye çalışmış haliyle. Ama ağzından tek kelime alamamış. Aksine Wilson merak ve şüpheyle ona bakıp garip sorular sormaya girişmiş. Belli bazı gün ve saatlerde nerede olduğunu ve neler yaptığını sorup duruyormuş. Bu kuşkulu sorgulamadan sıkıldığı halde öfkesine yenik düşmemeye çalışan Michaelis birkaç isçinin lokantasına doğru gittiğini görünce birazdan geleceğini söyleyerek oradan kaçmış. Bir daha da dönmemiş. Herhalde unutup gitmiş. Ama akşamüzeri saat yedi sularında dükkanının önüne çıktığında Wilson'la aralarında geçen konuşma aklına gelmiş. Çünkü öfkeden çılgına dönmüş Bayan Wilson'un kocasını fena halde azarladığını işitmiş.

"Hadi vur bana" diye bağırıyormuş kadın, "Yerlerde sürükle. Hadi vur da göreyim. Seni ödlek herif!"

Bir dakika sonra ise kadın kollarını çılgınca sallayıp bağırarak dışarı fırlamış. Adam dükkanından koşup yetişinceye kadar da zaten her şey olup bitmiş. Gazetelerde 'ölüm aracı' olarak geçen otomobil, olayın ardından hız kesmeden yoluna devam etmiş. Birkaç metre sonra ne yapacağını bilmez halde duraklar gibi olmuş. Sonra az ilerdeki yola saparak çökmekte olan karanlığa karışıp gözden kaybolmuş. Michaelis arabanın rengini pek seçememiş. Polise verdiği ilk ifadede açık yeşil olduğunu söylemiş. New York yönüne gitmekle olan diğer otomobil birkaç metre ötede durmuş. Sürücüsü, hayatı vahşi bir ölümle son bulan, yolun ortasında diz çökmüş, koyu renkteki kanı toza bulanmış Myrtle Wilson'a doğru koşmuş.

Kadına ilk ulaşanlar Michaelis ile o adam olmuş. Myrtle'nin ter nedeniyle hala ıslak olan bluzunu yırttıklarında sol göğsünün parçalanıp bir kanat gibi sağa sola sallandığını görmüş. Kalbin atıp atmadığını dinlemeye gerek yokmuş. Açık duran ağzının kenarları, sanki yıllardır bedeninde taşıdığı o büyük enerjinin çıkıp gitmesini durdurmaya çabalarken zorlanmış gibi yırtılmış.

Olay yerine yaklaşırken yolun kenarına park etmiş üç dört otomobili ve toplanan kalabalığı hemen fark ettik.

"Enkaz var" dedi Tom, "Wilson'a iş çıkmış bari neyse."

Yavaşlamıştık ama tamirhanenin kapısında duranların sessizliği ve yüzlerindeki ifadeyi fark edene kadar Tom'un durmaya pek niyeti yoktu. Durumu görür görmez frene bastı.

"Gidip bir bakalım" dedi biraz duraksayarak "hemen döneriz."

Tamirhanede yankılanan ağlamaya benzer bir ses geliyordu kulağıma. Arabadan inip kapıya doğru yürürken, hiç kesilmeyen iniltiler sürekli yinelenen "Aman Tanrım!" sözcüklerine dönüştü.

"Burada kötü şeyler olmuş!" dedi Tom heyecan içinde.

Parmak uçlarında yükselerek insan başlarından oluşan daire üzerinden, sarkıtılmış tel bir sepet içindeki sarı ışıkla aydınlatılan tamirhaneye baktı. Göğsünün derinliklerinden acı dolu bir ses çıkardı ve güçlü kollarıyla kalabalığı sağa sola iterek içeri daldı.

O geçtikten sonra, insanlar eleştiri dolu homurtularla eski yerlerini aldıkları için benim bir şeyler görebilmem zaman aldı. Ancak etraftan gelenlerle birlikte ortalık hareketlenince Jordan'la kendimizi içeri itilmiş bulduk.

Myrtie Wilson'un cesedi, sıcak geceye rağmen üşüyormuş gibi iki kat battaniyeye sarılmış, duvara dayalı büyük tezgahın üzerinde yatıyor, arkası bize dönük olan Tom ise onun üzerine eğilmiş öylece duruyordu. Yanındaki motosikletli polis ter içinde elindeki deftere birtakım notlar alıyor, yanlış yazdıklarını düzeltmek için büyük çaba harcıyordu. İlk girdiğimde eşyasız, çıplak tamirhanede yankılanan ağıtların kaynağını bulamamıştım. Sonra yazıhane olarak kullanılan yerin yüksek eşiğinde kapının iki yanına tutunarak ileri geri sallanıp duran Wilson'u gördüm. Yanında, onu teselli etmeye çalışan ve arada elini omzuna koyan bir adam duruyordu. Wilson onu ne görüyor, ne de duyuyordu. Gözlerini tepedeki lambadan duvar

dibindeki masaya çeviriyor, sonra birden yine lambaya bakıyor, o korkunç inlemesi ortalığı çınlatıyordu. Durmadan ‘Ah. Tanrım! Aman Tanrım! Ah Tanrım! Tanrım!’ diyordu.

Bir ara Tom başını kaldırıp donuk bakışlarını etrafta dolaştırdı. Sonra polise dönerek bir şeyler geveledi.

“M-a-v”, diyordu polis. “o…”

“Hayır, arada ‘r’ var” diye düzeltti biri, “M-a-v-r-o-”

“Beni dinleyin” dedi Tom öfkeyle.

“-r” dedi polis, “o”

“g”

“g” diyordu Tom’un koca eli omzuna indiğinde.

“Siz ne istiyorsunuz bayım?”

“Ne oldu? Onu bilmek istiyorum.”

“Araba çarpmış. Anında ölmüş.”

“Anında ölmüş” dedi Tom, masaya bakarak.

“Kadın aniden yola fırlamış. Çarpan o… çocuğu durmadan çekip gitmiş.”

“İki araba vardı” diyordu Michaelis, “Biri geliyor öteki gidiyordu, anladınız mı?”

“Nereye gidiyorlardı?” dedi polis ilgiyle.

“İkisi ayrı yöne gidiyordu. Kadın…” eliyle battaniye yığınını gösterecekken vazgeçti, “garajdan fırladı ve New York yönünden gelen araba ona çarptı. Elli ya da altmışla gidiyordu.”

“Buranın adı ne?” diye sordu Polis.

“Adı filan yok”

Soluk tenli, iyi giyimli bir zenci yanlarına sokuldu.

“Sarı bir otomobildi” dedi. “Kocaman sarı bir araba. Yepyeni.”

“Kazayı gördün mü?” diye sordu polis.

“Hayır, ama yolun aşağısında yanımdan hızla geçti. Elli altmış filan değil yetmiş-seksen kilometre vardı hızı.”

“Şöyle gelin, adınızı alayım. Dikkatli olun. Adamın adını öğrenmeye çalışıyorum.”

Bu konuşmada geçen bazı sözler yazıhanenin kapısında sallanıp duran Wilson’un kulağına gitmiş olmalıydı. Ağıtı kesti.

“Nasıl bir araba olduğunu söylemene gerek yok. Ben biliyorum onu!” diye seslendi.

Tom’a baktım, ceketinin altından sırt kaslarının gerildiği belli oluyordu. Wilson’un yanına gidip adamı kollarının üst kısmından sımsıkı kavradı.

“Kendini toplamalısın!” derken sesi hem sert, hem de yatıştırıcıydı.

Wilson başını kaldırıp baktı, parmaklarının ucunda yükselmeye çalıştı. Tom tutmasa dizleri bükülecek, düşecekti.

“Dinle beni!” dedi Tom onu sarsarak, “New York’tan az evvel geldim. Sana söz verdiğim spor arabayı getiriyordum. Bugün öğlen kullandığım o sarı otomobil benim değildi. Anlıyor musun? Onu saatlerdir görmedim.”

Söylediklerini yalnız ben ve o iyi giyimli zenci duymuştuk. Ama polis Tom’un ses tonunda kuşku uyandıran bir şeyler keşfetmiş olmalı ki sert bakışlarını bize doğru çevirdi.

“Orada neler oluyor?” diye sordu.

Tom başını çevirdi ama ellerini Wilson’un bedeninden ayırmadı.

“Ben bu adamın yakın arkadaşıyım. Kazayı yapan otomobili gördüğünü söylüyor da... sarı bir arabaymış.”

Polis anlaşılması güç bir dürtüyle Tom’a kuşku içinde baktı.

“Araban ne renk?” diye sordu.

“Mavi, mavi spor.”

“New York’tan henüz geldik” dedim. Yolda arkamızdan gelen arabalardan birinin bunu doğrulaması üzerine, polis yanımızdan uzaklaştı.

“Şimdi adını doğru dürüst söyle de yazalım” dedi zenciye dönerek.

Wilson’u bir bebek gibi kucaklayıp kaldırarak yazıhanesine sokan Tom, onu bir iskemleye oturtup yanımıza geldi.

“Birisi şuraya gelip adamcağızın yanına otursun” dedi buyurgan bir sesle. En yakındaki iki adam birbirlerinin yüzüne bakıp isteksiz adımlarla içeriye yöneldiler. Onlar kapıdan girinceye kadar da bakışlarını üstlerinden ayırmadı bizimki. Sonra aradaki kapıyı kapayıp masaya bakmamaya çalışarak bir çırpıda yanımıza geldi.

“Haydi çıkalım buradan” diye fısıldadı yanımdan geçerken.

Güçlü kollarıyla önümüz sıra yol açarak, birikmeye devam eden kalabalığı yararken elinde çantasıyla hızla içeri giren, yarım saat önce umutsuz bir çabayla çağrılmış, doktorun yanından geçti.

Az ilerdeki dönemece varıncaya kadar yavaş gittik. Sonra Tom aniden gaza bastı ve araba karanlığın içinden ok gibi fırladı.

Bastırmaya çalıştığı hıçkırıklarını duyunca gözyaşlarının yanaklarından aşağıya doğru süzüldüğünü gördüm.

“Kahrolası ödlek!” diye söyleniyordu hırsla, “Durup bakmamış bile.”

Buchanan’ların malikanesi, karanlık ağaç gövdeleri arasından aniden beliriverdi. Tom taraçada durup yukarıya baktı. İkinci kattaki iki pencereden saçılan ışık, sarmaşıkların arasından süzülüyordu.

“Daisy gelmiş” dedi Tom arabadan inmeye çalışırken. Sonra yüzüme bakıp kaşlarını hafifçe çatarak, “Keşke seni West Egg’e bıraksaydım Nick. Bu gece burada yapabileceğimiz bir şey yok nasılsa.”

Davranışları her zamankinden farklıydı. Sesi her zamankinden daha ciddi, konuşması daha kararlıydı. Ayışığında parlayan çakılları ezerek kapıya yaklaşırken birkaç kısa cümle ile duruma müdahale etti.

“Seni eve götürecek bir taksi bulayım. Beklerken Jordan’la ikiniz mutfağa gidip atıştırmak için bir şeyler hazırlatın. İsterseniz tabii” diyerek kapıyı açtı.

“İçeri girin.”

“Teşekkürler girmeyeyim. Ama taksi çağırırsan sevinirim. Dışarıda beklerim.”

“İçeri gelmez misin Nick” dedi Jordan elini kolumun üzerine koyarken.

“Hayır, sağ ol!”

Kendimi biraz hasta hissediyor, yalnız kalmak istiyordum. Ama Jordan yanımda biraz daha oyalandı.

“Saat daha dokuz buçuk” dedi.

İçeri girmeyi katiyen istemiyordum. Yaşadıklarım bir gün için çok fazlaydı. Jordan da dahil hepsinden bıkıp usanmıştım. Nihayet anlamış olmalı ki, arkasını döndü, merdivenleri koşarak çıkıp eve girdi. Ben de uşağın içerde ahizeyi alıp taksi çağırdığını duyuncaya kadar başım ellerimin arasında basamaklarda oturdum. Sonra kalktım, çakıllı yolda ağır ağır yürüyerek evden uzaklaştım. Niyetim taksiyi bahçe kapısının önünde beklemekti.

Birkaç adım atmıştım ki ismimin söylendiğini ve Gatsby’nin yolun kenarındaki çalılar arasından belirdiğini gördüm. Aklım epey karışık olmalı ki üzerindeki pembe takımın ay ışığında ne güzel parladığını düşünmekten başka hiçbir şey yapamadan öylece durdum.

“Ne yapıyorsun?”‘ diye sordum.

“Oyalanıyorum işte ahbap “

Nedense bu bana aşağılık bir uğraş gibi göründü. Az sonra evi soymaya kalkışabilirdi. O karanlık çalıların arasından Wolfsheim’in adamları ya da başka uğursuz yüzlerin çıktığını görmek beni şaşırtmazdı.

“Yolda gelirken kötü bir şeyler gördünüz mü?” diye sordu bir dakika sonra,.

“Evet”

Tereddüt etti.

“Peki ölmüş mü?” diye sordu.

“Evet.”

“Anlamıştım. Hatta Daisy’e de söyledim. Hemen öğrenmesinin uygun olduğunu düşündüm. Yine iyi dayandı sayılır.”

Sanki önemli olan yalnızca Daisy’nin tepkisiymiş gibi konuşuyordu.

“Eve, az kullanılan tali yoldan geldim. Arabayı garaja soktum” diye devam etti. “Kimse görmedi sanırım ama pek de emin olamıyorum.”

O an ondan öyle nefret ediyordum ki yanıldığını söylemeye bile gerek görmedim.

“Kimdi o kadın?” diye sordu.

“Adı Wilson. Tamirhanenin sahibinin karısı. Şu lanet kaza nasıl oldu.”

“Aslında, direksiyonu kırmaya çalıştım, ama...”

Birdenbire durunca gerçeği anladım.

“Arabayı kullanan Daisy miydi?”

“Evet” deyip bir an sustu, sonra, “Ama tabii ben kullanıyordum diyeceğim. New York’tan ayrıldığımızda çok sinirliydi. Direksiyona geçersem biraz sakinleşirim diye düşündü. Karşı yönden gelen arabanın yanından geçerken o kadın önümüze fırladı. Her şey bir anda oldu. Nedense kadın bizimle konuşmak istiyor gibi geldi bana. Galiba arabada tanıdığı biri olduğunu sanmıştı. Daisy önce direksiyonu yanımızdan geçen arabaya doğru kırdı, birden paniğe kapılıp diğer yöne çevirdi. Direksiyona doğru uzandığım an darbeyi hissettim. Hemen ölmüş olmalı.”

“Göğsü parçalanmış,”

“Anlatmasan iyi olur ahbap” dedi irkilerek, “her neyse, Daisy vargücüyle gaza bastı. Durmasını sağlamaya çalıştım. Ama bir türlü yapamıyordu. Bunun üzerine el frenini çektim. Yarı baygın halde kucağıma yığıldı. Ben de yola devam ettim.”

Biraz durup düşündü.

“Yarına bir şeyi kalmaz” dedi, “Burada bekleyip Tom’un, öğleden sonraki tatsız olay yüzünden onu rahatsız etmesini engellemek istiyorum. Kendisini odasına kilitledi. Kocası kaba kuvvete başvuracak olursa ışıkları yakıp söndürerek işaret verecek.”

“Bir şey yapacağı yok” dedim, “Şu an Daisy’i düşünmüyor.”

“Ona güvenmiyorum ahbap.”

“Ne kadar bekleyeceksin?”

“Gerekirse bütün gece. Hiç değilse herkes yatana kadar.”

Aklıma takılan bir konu vardı. Tom’un, arabayı Daisy’nin kullandığını anladığını farz ettim. Bir kasıt ya da bir bağlantı olduğunu düşünebilirdi. Aslında aklına her şey gelebilirdi. Başımı çevirip evlerine baktım. Alt kat pencerelerinin iki ya da üçünde ışık vardı. Üst katta ise Daisy’nin odası dışındakiler karanlıktı.

“Burada bekle” dedim, “gidip bir sorun var mı diye bakayım!”

Yeşillik alanın kenarından eve doğru yürüdüm. Çakıl yolu sessizce geçip arka tarafa ulaştım. Ayaklarımın ucuna basarak taraçanın merdivenlerini çıktım. Salonun perdesi açıktı. İçerde kimse yoktu. Üç ay önce bir haziran akşama yemek yediğimiz verandayı geçince dikdörtgen biçimli bir ışık gördüm. Burasının mutfak penceresi olmalıydı. Perdeler kapalıydı ama bir arada ufak bir açıklık bulup içeri baktım.

Daisy ve Tom mutfak masasında oturuyordu. Masanın ortasında bir tabak içinde kızarmış tavuk, önlerinde de birer bardak alkolsüz bira vardı. Tom, Daisy’e doğru eğilmiş heyecanla bir şeyler anlatıyordu. Eli masada, karısının elinin üzerindeydi. Daisy arada bir başını kaldırıp ona bakıyor, başını sallayıp söylediklerini onayladığını gösteriyordu. Pek de mutlu görünmüyorlardı. Önlerindeki yiyeceklere el sürmemişlerdi ama mutsuz da değildiler. Görünen resimde, çift arasında inkar edilemez bir yakınlık olduğu belliydi. Kim görse birlikte ortak bir plan hazırladıklarını düşünürdü.

Ayak uçlarıma basarak merdivenlerden inip, geri dönerken çağrılmış taksinin karanlık yolda ilerleyerek eve doğru geldiğini duydum. Gatsby bıraktığım yerde beni bekliyordu.

“Nasıl, ortalık sakin mi?” diye sordu endişeyle.

“Evet, evet sakin” dedim, biraz durakladıktan sonra da, “Sen de benimle eve dönüp biraz uyusan iyi olur” diye eklemekten kendimi alamadım.

Başını iki yana salladı.

“O yatıncaya kadar burada beklemek istiyorum. Sana iyi geceler ahbap” dedi.

Ellerini ceplerine sokup arkasını döndü. Evi gözetlemeye devam etmek için hazırdı. Orada bulunmam kutsal görevini engelliyormuş gibi davranıyordu. Ay ışığı altında bekleyip, olmayan bir şeye gözcülük ederken bıraktım onu. Yürüyüp taksiye bindim.

BÖLÜM 8

Bütün gece uyuyamamıştım; Boğazda durmaksızın çalan sis düdükleri içinde, acayip gerçekler ile vahşi ve korkunç rüyalar arasında savruldum durdum. Gün ağarmaya yakın Gatsby’nin evinin yoluna sapan taksinin sesini duydum ve derhal yataktan fırlayıp giyinmeye başladım. Ona anlatmam gereken şeyler olduğunu düşünüyordum, onu uyarmalıydım, zira sabahı beklersem çok geç kalmış olabilirdim. Bahçeyi geçtikten sonra ön kapısının açık olduğunu gördüm, Gatsby’i ise uykusuzluktan bitap bir vaziyette antredeki masaya dayanmış oturuyor buldum.

“Hiçbir şey olmadı” dedi, benzi atmıştı. “Bekledim; dört sularında pencereye yaklaştı ve bir dakika kadar öylece durdu, sonra ışığı söndürdü.”

O muazzam büyüklükteki odalarında birlikte sigara arandığımız o geceye kadar, Gatsby’nin evinin ne denli büyük olduğunu fark etmemiştim. Perdeleri, sahne perdeleriymişler gibi kenara çekmek için çabalıyor, elektrik düğmelerine ulaşmak için metrelerce yol aşıyorduk, hatta bir ara sendeleyerek, hayalet gibi bir anda karşımda bulduğum piyanonun tuşlarının üzerine düşmüştüm. İlginçtir ki, her taraf toz içindeydi, odalar ise günlerdir havalandırılmıyormuş gibi küf kokuyordu. Tütün kutusunu tuhaf

bir masada bulmuştum, içindense iki kurumuş sigara çıkmıştı. Misafir odasının Fransız pencerelerini ardına kadar açtıktan sonra oturup karanlıkta sigaralarımızı içtik.

“Gitmelisin,” dedim, “arabanın izini sürmemeleri işten değil.”

“Şimdi nasıl gideyim ahbap?”

“Atlantic City’e veya Montreal’e gidip bir hafta kal.”

Bunu yapmayı aklından bile geçirmiyordu. Muhtemelen Daisy’nin ne yağacağını öğrenmeden de ondan ayrılmayacaktı. Son umuduna sarılmıştı; bense onu bundan koparamıyordum.

Dan Cody ile geçirdiği ilk gençlik yıllarını da o gece anlatmıştı; anlatmasının nedeni açıktı; Tom’un hainliği karşısında “Jay Gatsby” tuzla buz olmuş ve o gizli ve uzun sevda masalının artık sonuna gelmişti. Artık hiçbir sır olmaksızın, her şeyi olduğu gibi anlatabilirdi. Buna rağmen asıl konuşmak istediği, yine Daisy idi.

Daisy onun tanıdığı ilk ‘latif” kızdı. Benzer kızlarla daha önce de tanışmış, ilişkileri olmuştu, fakat bu kişilerle her zaman arasında dikenli bir telin varlığını hissetmişti. Daisy’i heyecan verici biçimde çekici bulmuştu. Onun evine ilk kez, Taylor Camp’dan öteki subaylarla gitmiş, daha sonra onu tek başına da ziyaret etmişti. Ev onu hayrete düşürmüştü, daha önce hiç böyle güzel bir ev görmemişti. Ancak o eve nefes kesici bir hava veren, elbette Daisy’nin varlığıydı. Oysa bu kendisinin kamptaki çadırında yaşıyor olması gibi, Daisy için de sıradan bir şeydi. Evin gizemli bir havası vardı; üst kattaki yatak odaları diğerlerinden daha güzel ve ferahtı, koridorları ise neşe ve canlılık saçıyordu. O evdeki romantizm küflenmemiş, aksine lavantalar içinde saklanmıştı; ışıl ışıl son model otomobillerin parıltısı ise hep taze ve canlı kalıyor, danslı baloların çiçekleri hiç solmuyordu. Ayrıca Daisy’nin hayranlarının çokluğu da onu heyecanlandırıyor, kızın kıymetini gözünde daha da artırıyordu. Evin her köşesinde, onların varlığını, havaya sinmiş olan ateşli duygularının gölgelerini ve yansımalarını hissediyordu.

Daisy’nin evine gitmesinin çok büyük bir rastlantı olduğunun da farkındaydı. Jay Gatsby olarak geleceği ne kadar parlak olursa olsun, neticede geçmişi olmayan meteliksiz bir gençti ve üzerindeki üniformanın görünmez pelerini her an omuzlarından kayabilirdi. Bu nedenle zamanını iyi değerlendirdi. Ne koparabilirse, tutkuyla ve hiç düşünmeden aldı,

sonunda da durgun bir ekim akşamında, belki de elini bile tutmaya hakkı olmadığını bildiğinden, Daisy'i elde etti.

Aslında kendinden utanması gerekirdi çünkü kızı resmen yalan dolanla kandırarak elde etmişti. Elbet bunun için hayali milyonlarından istifade ettiğini söylemiyorum ancak bir şekilde onun güvenini kazanmış, onunla aynı tabakadan olduklarına ve ona layık olduğu biçimde bakabileceğine kızı inandırmıştı. Gerçekte ise böyle bir imkanı yoktu, arkasında varlıklı bir ailenin desteği olmadığı gibi, her an bir emirle dünyanın bir ucuna gönderilebilirdi.

Oysa o yaptığından utanmadı, üstelik olaylar hayal ettiği gibi de gelişmedi. Aslında ilk baştaki niyeti koparabileceğini aldıktan sonra gitmekti, lakin kendisini bir hayalin peşine düşmüş buldu. Daisy'nin sıra dışı bir kız olduğunun zaten biliyordu, ancak nasıl da fevkalade bir "letafeti" olabileceğini o zaman fark edememişti. Daisy zenginlikle dolu yaşantısında, gösterişli evine doğru gözden kaybolduğunda, Gatsby'i öylece ortada kalakalmıştı. O an tek istediği onunla evlenmekti.

İki gün sonraki buluşmalarında, soluksuz kalan ve kendini bir şekilde ihanete uğramış gibi hisseden Gatsby idi. Yıldızların satın alınmış lüksüyle aydınlanmış verandalarında, kız ona yaklaştığında ve Gatsby onun merak uyandıran güzel dudaklarını öptüğünde, hasır şezlong nazikçe gıcırdamıştı. Daisy soğuk algınlığına yakalanmış; bu da sesinin her zaman olduğundan daha buğulu ve çekici çıkmasına neden oluyordu. Zenginliğin sarıp sarmaladığı ve koruduğu o gençliğin, o gizemin ve yepyeni giysilerin o büyüleyici canlılığının, yoksulların mücadele dolu sıkıntılarının üzerinde bir gümüş misali emin ve gururla parıldadığını fark ettiğinde ise Gatsby'nin varlığı mahcubiyet ve utançla dolmuştu.

"Ona aşık olduğumu anladığımda, ne denli şaşırdığımı anlatamam ahbap. Hatta bir ara, beni başından savmasını bile ummuştum, ancak o bunu yapmadı. Çünkü o da bana tutulmuştu. Onun bildiklerinden daha farklı şeyler bildiğimden, beni çok kültürlü sanıyordu. Hırslarımdan sıyrılmıştım ve her geçen dakika ona daha da kapılıyordum, hepsi ben fark edemeden, bir anda olmuştu. Ona yapacaklarımı anlatarak baş başa vakit geçirmek dururken, daha büyük işler yapmanın ne faydası vardı!"

Göreve gitmeden geçirdikleri son günde, Daisy'i kollarının arasına alıp tek kelime etmeden uzun uzun oturmuşlardı. Soğuk bir sonbahar günüydü,

Daisy’nin yanakları şöminenin ateşinden al aldı. Daisy kıpırdandığında Gatsby kolunu biraz oynatmış ve daha sonra onun parıldayan siyah saçlarını öpmüştü. Bu öğle saatleri, sanki onlara ertesi gün başlayacak uzun ayrılık günleri boyunca unutamayacakları hatıralar bırakmak istercesine, onları sessizleştirmişti. Bir aydır süren ilişkileri esnasında hiç bu kadar yakınlaşmamış, hiç böylesi derin bir iletişim içine girmemişlerdi; sanki Daisy uyuyormuş da onu uyandırmaktan çekinirmiş gibi Gatsby kızın parmaklarına nazikçe dokunuyor, Daisy ise suskun dudaklarını onun ceketinin omzuna sürüyordu.

Gatsby savaşta olağanüstü başarılar sergilemiş, daha cepheye gitmeden yüzbaşı olmuş, Argonne’daki çarpışmanın ardından ise binbaşılığa yükselerek makineli tüfek tugayının komutasına geçmişti. Ateşkesin ardından ülkesine dönmeye çalışmış, fakat bir yanlış anlama ya da karışıklık neticesinde kendisini Oxford’da bulmuştu. O dönem Daisy’nin mektuplarında sezdiği hayal kırıklığı nedeniyle çok endişeliydi. Daisy onun neden dönemediğini anlayamıyordu. Dışarıdaki dünyanın baskısını üzerinde hissediyor, onu görmek, varlığını yanında hissetmek ve neticede onu bekleyerek doğru olanı yapıp yapmadığından emin olmak istiyordu.

Ne de olsa henüz çok gençti ve sahte dünyası orkide kokularıyla, neşeli, hoş ve kendini beğenmiş insanlarla ve tabi hayatın anlamını ve hüznünü yılın moda ritimleriyle anlatan orkestralarla doluydu. Gecelerde “Beale Steel Blues’un umutsuz yorumuyla saksafonlar ağlar, yüzlerce çift altın ve gümüş pabuç yerin ışıltılı tozlarını süpürürdü. Gri çay saatlerinde salonlar bu yumuşak ve tatlı ateşle için için yanarken, pistin çevresindeki orkestradan dökülen hüzünlü melodilerle yeni simalar savrulan gül yaprakları gibi oradan oraya sürüklenirdi.

Eğlence sezonunun açılmasıyla Daisy de bu alacakaranlık dünyada yeniden boy göstermeye başlamıştı, eskisi gibi günde yarım düzine erkekle randevulaşıyor, gün ağarırken de kolyesini, gece elbisesinin tülünü ve kurumuş orkidelerini yatağının yanı başına fırlatıp, uykuya dalıyordu. Ancak içinde bir şeyler artık karar vermesi gerektiğini söylüyordu. Hayatına yön vermeliydi, hem de gecikmeden. Aşk, para ya da sağduyu, artık hangisi en yakınındaysa, hayatına onunla yön verecekti!

İlkbaharın ortalarında Tom Buchanan hayatına girdi ve beklediğine kavuşmuş oldu. Genç adamın sosyal statüsü ve dış görünüşü güvenilir ve

sağlam olduğu izlenimi yaratıyor, bu da Daisy'nin gururunu okşuyordu. Kararsızlık ve şüphe ile mücadelesinin ardından kararını verdi, artık rahatlamıştı. Bu kararı bildiren mektubuysa Gatsby'e Oxford'da bulunduğu sırada ulaşmıştı.

•••

Long Island'da artık gün ağarıyordu; birlikte alt kattaki bütün pencereleri açmaya başladık, griden altın rengine dönen şafak evin içine dolmuştu. Nemli çimenlerin üzerine birden bir ağaç gölgesi düştü ve mavi yapraklarının arasında uçuşan kuşlar cıvıldamaya başladı. Havadaki o hafif ve hoş esinti, serin ve güzel bir gün olacağını gösteriyordu.

”Tom'u sevdiğini hiç zannetmiyorum” dedi Gatsby, önünde durduğu pencereden meydan okurcasına yüzüme bakıyordu, “Dün olanların Daisy'i çok etkilemiş olduğunu unutmamak lazım. Tüm bunları kızı korkutacak şekilde anlattı herif, beni aşağılık bir üçkağıtçıymış gibi göstermeye çalıştı. Haliyle Daisy de ne söylediğinin farkında değildi.”

Üzgün bir halde bir köşeye oturdu.

“Elbette ilk evlendiklerinde onu bir an için sevmiş olabilir, ama yine de beni daha çok seviyordu, anlıyor musun?”

Birden ağzından şu tuhaf sözleri söyleyiverdi, “Her neyse, zaten bu kişiseldi.”

Bundan nasıl bir anlam çıkarılırdı? Çok emin olmasam da her şeyi ölçülemez bir şiddette algıladığı belliydi.

Tom ve Daisy balayındayken Gatsby Fransa'dan dönmüş; ordudan aldığı son maaşla Louisville'e berbat bir yolculuk yapmaktan kendini alamamıştı. Orada bir hafta kalmış, bir Kasım gecesi birlikte yürümüş oldukları caddelerde gezinmiş, Daisy'nin küçük beyaz arabasıyla gittikleri kuytu yerleri yeniden ziyaret etmişti. Evini o günlerde hep diğerlerinden daha gizemli ve renkli bulması gibi, onun yokluğuna rağmen, yine aynısı olmuş ve evin melankolik güzelliğinden bir kez daha etkilenmişti.

Lousville'den ayrılırken, ‘daha kapsamlı bir soruşturma yapmış olsaydım onu mutlaka bulurdum’ diyordu kendi kendine ve kapıldığı bu fikirler aşık olduğu kızı ardında bıraktığını düşündürüyordu. Beş parasızdı, yolcu vagonu ise çok sıcaktı. Vagonlar arasındaki geçide çıktı, katlanır bir

iskemleyi açıp oturdu, istasyon ve daha önce görmediği binalar yanından kayıp gidiyordu. Tarlaların arasından geçerken bir anlığına başa baş gittikleri sarı bir arabaya bakarken, içindeki yolcuların sokakta dolaşırken Daisy'nin o beyaz ve büyüleyici yüzünü tesadüfen görmüş olabileceklerini düşündü. Demiryolu bir kavis çizdi ve tren, batarken ışıkları Daisy'nin soluğunun karıştığı şehrin üzerine kutsarcasına yayılmakta olan güneşten uzaklaşmaya başladı. Aşık olduğu kadının güzellik kattığı bu yerlerin bir parçasını da yanında götürme arzusuyla, ellerini kaldırdı ve umutsuzca bir parça havayı avucunun içine hapsetmeye çalıştı. Yaşların dolduğu gözlerinin önünden her şey çok hızlı geçip gidiyor; artık yaşamının en güzel, en heyecan dolu dönemini sonsuza dek yitirdiğini hissediyordu.

•••

Saat dokuz olduğunda kahvaltımızı yapmış ve verandaya çıkmıştık.
Geceleyin hava aniden bozmuştu; artık havada sonbaharın kokusu vardı.
Malikanenin eski hizmetkarlarından sonuncusu olan bahçıvan gelip
merdivenlerin önünde durdu, "Bay Gatsby, yakında yapraklar dökülmeye
başlar; bugün havuzu boşaltayım diyorum, borular tıkanıyor sonra."

"Bugün elleme," dedi Gatsby, sonra bana döndü ve özür dilercesine "Biliyor musun ahbap, bütün yaz bir kez olsun şu havuza girmedim," dedi.

Saatime bakıp ayağa kalktım, "Benimse trenime on iki dakika kaldı," dedim.

Şehre gidesim yoktu, hesap kitap için o kadar mesafeyi gitmek istemiyordum, ancak isteksizliğimin, asıl nedeni Gatsby'i yalnız bırakmanın içime sinmiyor oluşuydu. Evden çıkana kadar treni kaçırmıştım, hatta bir sonrakini de.

"Seni ararım," dedim sonunda çıkarken.

"Ara tabi ahbap."

"Öğlen gibi, o zaman," ağır ağır aşağıya indik.

"Belki Daisy de arar," derken yüzüme, onay beklercesine, kaygıyla baktı.

"Bence de arar."

"Peki, güle güle."

El sıkıştık, ben evime doğru gidiyordum ki, çitin orada aklıma bir şey geldi ve dönüp: "Hepsi boktan o heriflerin!" diye seslendim" Topu bir araya gelse, bir sen edemezler."

Bunu söylemiş olmaktan hep memnuniyet duymuşumdur. Ona yaptığım tek kompliman da bu olmuştur, çünkü başından sonuna hiçbir yaptığını onaylamıyordum.

Önce zarif bir biçimde başını salladı, sonra sanki bu işte her zaman berabermişiz gibi yüzüne o ışıltılı ve anlayışlı gülüşü yayıldı. Gösterişli pembe takımı, mermer merdivenlerde parlak bir leke gibi görünüyordu. İlk kez evine gittiğim üç ay önceki o geceyi hatırladım. Onun sahtekarlığı ile ilgili tahminler yürütmekte olan bir insan kalabalığı evini ve bahçesini doldurmuştu; o ise misafirlerini uğurlarken bu basamaklarda durmuş, o tertemiz düşünü hepimizden gizleyerek ardımızdan el sallamıştı.

Konukseverliği için kendisine teşekkür ettim. Zaten tüm konukları, hepimiz, bunun için ona sık sık teşekkür ederdik.

“Hoşçakal!” diye seslendim. “Kahvaltı çok güzeldi, teşekkürler.”

•••

Şehre vardığımda, senetlerin sonu gelmeyen listesini hazırlamaya başladım; ancak çok geçmeden dönen koltuğumda uyuyakaldım. Öğle vakti telefonun sesine sıçrayarak uyandığımda, alnımdan boncuk boncuk ter damlıyordu. Jordan Baker’dı; genellikle hep bu saatlerde arardı, çünkü oteller, kulüpler ya da ev toplantıları arasında dokuduğu mekiklerin belirsizliği ve plansızlığı, başka zaman aramasına pek imkan vermiyordu. Genellikle telefondaki sesi, yeşil golf sahasından bir çimen parçası aniden ofis camımdan içeri girivermiş gibi, canlı ve taptaze gelse de, o sabah kuru ve keskindi.

“Şimdi Daisy’den çıktım, Hampstead’deyim” dedi, “öğleden sonra Southampton’a geçeceğim.”

Evinden ayrılması ince bir davranış olmuşsa da, açıkçası beni rahatsız etmişti, son söylediği karşısında ise kaskatı kesilmiştim.

“Dün gece bana karşı hiç nazik değildin.”

“O anda bunun ne önemi olabilirdi ki?

Bir an sessizlik oldu, sonra, “Yine de görüşelim istiyorum.”

“Ben de.”

“Peki ya öğleden sonra Southampton yerine şehre gelsem.”

“Aslında bu öğleden sonra mümkün olacağını sanmam.”

“Pekala.”

“Bugün olanaksız çünkü elimde bir sürü - ”

Konuşmamız bir zaman daha böyle sürüp gitti; derken ikimiz de sustuk. Hangimizin telefonu önce kapattığının farkında değilim; açıkçası bu mühim de değildi. Bir daha asla buluşamayacak olsak dahi, bugün onunla çay içip sohbet edecek durumda değildim.

Çok geçmeden Gatsby’i aradım; hat meşguldü. Israrla dört defa deneyişimin ardından, öfkelenen bir santral memuru, sonunda bana Detroit’le şehirlerarası bir görüşme için hattın açık tutulduğunu söyledi. Cebimden tren tarifesini çıkartıp 15.50 trenini bir daire içine alarak işaretledim. Öğlen olmuştu, arkama yaslanıp düşünmeye çalıştım.

O sabah kül yığınlarının arasından trenle geçerken, kompartımanda kalkıp karşı tarafa oturdum. Orada meraklı bir kalabalık göreceğimi, küçük çocuklarının tozların üzerine kuru kan lekeleri arayacağını, gevezenin birinin olayı anlata anlata sonunda kendisinin bile söylediklerine inanmaz olup anlatmayı bırakacağını ve böylece trajik Myrtle Wilson olayının unutulacağını zannediyordum.

Şimdi, biraz geriye dönüp önceki gece, bizim oradan ayrılışımızdan sonra olanları anlatmak istiyorum.

Kız kardeşi Catherine’i bulmaları zor olmuştu. İçkiden uzak durma kararından en azından o gece vazgeçmiş olmalıydı, zira olay yerine zil zurna sarhoş gitmiş olduğunu duymuştum. Ambulansın çoktan Flushing’e doğru yola çıktığını algılamakta epeyce zorlanmış, nihayet anlayabildiğindeyse, sanki tüm olayın en trajik tarafı buymuş gibi oracıkta düşüp bayılıvermişti. Orada bulunanlardan biri, kim bilir belki meraktan, belki de kızcağıza acıdığından kadını arabasına alarak, ablasının cesedinin peşi sıra götürmüştü.

Saatler ilerleyip gece yarısını epey geçince tamirhanenin önünde başka bir grup birikmişti. Bu esnada George Wilson yazıhanesindeki divanda ileri geri sallanıp duruyor; yazıhanenin kapısı sonuna kadar açık olduğundan, garaja giren herkes dayanamayıp adamı izlemeye koyuluyordu. Sonunda biri akıl ederek ayıp olduğu gerekçesiyle o kapıyı kapatmıştı. Michaelis ile dört beş kişi daha bir süre orada, adamın yanında kalmış; sonra bu grubun sayısı iki ya da üçe inmişti. Nihayet Michaelis son adamdan on beş dakika

daha kalmasını istemiş, bu esnada dükkanına kadar gidip kahve yaparak tamirhaneye getirmiş ve sabaha kadar Wilson'un yanında kalmıştı.

Sabaha karşı, saat üç sularında Wilson'un anlamsız sayıklamaları, hıçkırıkları ve iniltileri azalmış; bir nebze sakinleşmesinin ardından ise sarı otomobil hakkında bir şeyler anlatmaya başlamıştı. Arabanın kime ait olduğunu mutlaka araştırıp ortaya çıkaracağını söylemiş, derken iki ay kadar önce karısının şehirden burnu şiş bir vaziyette, yüzü gözü yara bere içinde döndüğünü anlatmaya koyulmuştu. Sonra yeniden irkilmiş ve hıçkırıklara boğulmuş, 'Ah, Tanrım!' diye inlemeye başlamıştı. Michaelis dikkatini başka tarafa çekmek için, nafile bir teşebbüste bulunup: 'Ne zamandır evlisin George?' diye sormuştu. 'Hadi, biraz kendine gel, sakinleşmeye çalış ve soruma yanıt ver. Ne zamandır evlisin?'

"On iki yıldır."

"Çocuğun var mı? Hadi ama, sallanmayı bırak, sana bir soru sordum: Çocuğun var mı?"

Michaelis ne zaman dışarıdan bir otomobil sesi duysa, duyduğu motor gürültüsünü birkaç saat evvel durdurmayı başaramadığı arabanınkine benzetiyordu. Elim kazanın ardından cesedin üzerine konulduğu büyük masa hala kan içinde olduğundan, Michaelis garaja girmekten kaçınıyordu. Yazıhanede huzursuzca oturmaktan başka yapacak bir şeyi olmadığından ise sabaha dek odadaki her şeyi tek tek incelemiş, arada bir de Wilson'un yanına oturarak onu sakinleştirme çabalarını sürdürmüştü.

"Kiliseye gider misin George? Uzun zamandır gitmiyor olsan bile sorun olmaz. İstersen hemen şimdi arayıp seninle konuşacak bir rahip bulabilirim."

"Hiçbir kiliseye bağlı değilim."

"Olmalısın George, özellikle böyle zamanlar için. Hayatında bir kez olsun mutlaka bir kiliseye gitmişsindir. Mesela evlenirken. Dinliyor musun George? Dinle beni, kilisede evlenmedin mi?"

"Bu uzun zaman önceydi."

Cevap vermek için gösterdiği çaba, sallanmasını biraz olsun engellemiş, bir anlığına susmasını sağlamıştı. Derken şişmiş gözlerinde biraz şaşkın, biraz imalı bir bakış belirmişti:

"Şu çekmeceyi açsana" demişti, yazı masasını göstererek.

"Hangisini?"

“Şu işte, oradaki.”

Michaelis en yakınındaki çekmeceyi açtığında, içinde küçük, deriden yapılmış, kenarları gümüş süslü, pahalı bir köpek tasması bulmuştu. Yeniymiş gibi duruyordu.

“Bu var,” demişti Michaelis, tasmayı göstererek.

Wilson başını sallamıştı, “Evet o, dün buldum. Karım bir şeyler anlattı ama ben bir mantıksızlık olduğunu sezmiştim.”

“Bunu karın mı almış?”

“Evet, şifonyerinin üzerinde bir mendile sarılı buldum.”

Bunda bir tuhaflık göremeyen Michaelis, kadının tasmayı alması için bir sürü gerekçe sıralamıştı. Fakat Wilson, Myrtle’dan de benzer izahlar duymuş olacaktı ki, yine, “Ah, Tanrım ah!” diye sızlanmaya başlamış, Michaelis’ın onu avutmaya çalışması bu olası gerekçelerin havada kalmasına yol açmıştı.

Derken Wilson “O adam öldürdü” demişti, dili çözülüyordu.

“Hangi adam?”

“Bunu bir şekilde öğreneceğim.”

“İyi değilsin George” demişti arkadaşı, “Olayın şokunu hala atlatamadın, ne söylediğini bilmiyorsun. Sabah olana dek sakince oturmaya çalışsan daha iyi olur.”

“O adam öldürdü.”

“Bu bir kazaydı George.”

Wilson kafasını iki yana sallamış, sonra gözlerini kısıp ağzını yayarak düşünceli bir tavır takınmıştı; “Hayır değildi. Biliyorum. Çevremde bana güvenirler, üstelik birinin kimseyi inciteceğini normalde aklımın ucundan bile geçirmem. Ancak bir şeyi biliyorum diyorsam, biliyorumdur. Arabadaki adam oydu. Myrtle onunla konuşmak için yoluna çıktı fakat o durmadı.”

Aslında Michaelis de böyle olduğunu görmüştü fakat kendisine bunun için özel bir nedeni varmış gibi gelmemişti. Bayan Wilson’un o arabayı başka bir nedenden değil de, kocasından kaçmaya çalıştığı için durdurmaya çalıştığını sanmıştı.

“Karın bunu nasıl yapmış olabilir?”

“O anlaşılmaz bir kadındı” demişti Wilson, sanki sorunun yanıtı buymuş gibi, “Ah, ah!”

Ardından yeniden sallanmaya başlamıştı, Michaelis de elindeki tasmayı çekiştirerek öylece dikilmişti.

“Aramamı istediğin bir dostun var mı?” Bu boş bir umuttu, adamın tek bir arkadaşı olmadığından neredeyse emindi; zaten karısının dostluğunu bile kazanamamıştı. Az sonra pencereden, gökyüzünün maviye dönüşmekte olduğunu fark ettiğinde; Michaelis memnun olmuştu. Saat beş olduğunda dışarıdaki aydınlık yazıhanedeki ışığı söndürmek için artık yeterliydi.

Wilson’un ifadesiz bakışları üzerinde bulutların hafif sabah rüzgarının etkisiyle oradan oraya savrularak ilginç biçimler aldığı kül yığınlarına takılmıştı.

“Onunla konuşmuştum,” diye mırıldanmıştı Wilson, uzun sessizliğin ardından. “Ona, beni kandırabileceğini, ancak Tanrı’yı asla kandıramayacağını söylemiştim, sonra onu pencerenin yanına götürmüştüm…” o anda zorlanarak yerinden kalkıp arkadaki pencereye yönelmiş, neden sonra yanağını cama dayayarak devam etmişti, “Tanrı senin ne yaptığını bilir, demiştim ona, yaptığın her şeyi görür! Beni kandırabilirsin ama her şeyi gören Tanrı’yı asla!”

Onun, az önce gecenin dağılmasıyla o büyük, matlaşmış mavi gözleriyle ortaya çıkıvermiş olan Doktor T. J. Eckleburg’un gözlerine bakarak konuştuğunu fark ettiğinde, Michaelis hayretler içinde kalmıştı.

“Tanrı her şeyi görür!” diye tekrarlamıştı Wilson.

Michaelis, “O sadece bir reklam tabelası,” diyerek ona güven aşılamaya çalışmış, tam o anda anlayamadığı bir şey adamın bakışlarını pencereden ayırıp odaya çevirmesine neden olmuştu. Wilson ise hala orada, yüzünü pencere pervazına dayamış, aydınlanan gökyüzüne öylece bakarken kafasını sallamayı sürdürmüştü.

Saat altı sularında Michaelis’in ayakta duracak hali kalmadığından dışarıda bir arabanın durduğunu duyuca epey sevinmişti. Gelen kişi, bir önceki gece tamirhanede onlarla bir süre beklemiş, yanlarından ayrılırken de tekrar geleceğine söz vermiş olan adamdı. Michaelis üçü için kahvaltı hazırladıktan sonra, hep birlikte oturup yemişlerdi.

Wilson’un bu esnada nispeten sakinleşmiş olmasını fırsat bilen, Michaelis biraz uyumak için evine gitmişti. Ancak dört saatlik uykunun ardından apar topar tamirhaneye döndüğünde, Wilson ortalıkta yokmuş. Adamın nereye gittiği sonradan anlaşılmıştı: Port Roosevelt’e oradan da Gad s Hill’e kadar

yürümüş, bir fincan kahve ve bir sandviç ısmarlamış ancak sandviçe elini bile sürmemişti. Bitkinliği yüzünden yavaş yürümüş olması, Gad’s Hill’e ancak öğlen saatlerinde ulaşmasını da açıklıyordu. Gad’s Hill’de yaptıklarını öğrenmek de güç olmamıştı. Zira çocuklar “deli gibi davranan”, sürücüler ise yolun kenarında durup kendilerine tuhaf biçimde bakan bir adam görmüştü. Ancak son üç saat kendisini gören olmamıştı. Adamın önceki gece Michaelis’e ‘bunu bir şekilde öğreneceğim’ dediği bilgisini alan polis, bu sürede sarı otomobili araştırmak için çevredeki garajları gezmiş olabileceğini düşünmüştü. Oysa garaj sahiplerinden onu gören olmamıştı. Bu nedenle, istediğini öğrenmenin daha kolay ve daha kesin bir yolunu bulduğu üzerinde duruldu. Daha sonra, öğlen iki buçuk sıralarında West Egg’de görüldüğü, birine Gatsby’nin evini sorduğu duyulmuştu. Yani o saatte Gatsby’nin ismine ulaşmış bulunuyordu.

•••

Saat ikide mayosunu giymiş olan Gatsby, uşağına telefon gelmesi durumunda yüzme havuzunda olacağını söyledi. Evinin garajına uğrayıp, yaz boyu misafirlerini pek eğlendirmiş olan deniz yatağını bulup çıkardı sonra da şoförünün yardımıyla yatağı şişirdi. Oradan ayrılmadan da, üstü açık arabasının hiçbir suretle garajdan çıkarılmamasını buyurdu, ancak ön tamponun düzeltilmesi gerektiğinden bu emir, çalışanlarına oldukça tuhaf gelmişti.

Gatsby şişme yatağını omuzladığı gibi havuzun yolunu tuttu, arada bir durup yükünün yerini değiştirdiğini gören şoförü yardım etmeyi önerse de o başını istemediği anlamında salladı. Ardından sararmaya yüz tutmuş ağaçların arasında kayboldu.

Telefon açan olmamıştı, ancak uşak yine de o öğlen, uykusundan feragat edip saat dörde kadar bekledi, gerçi gelecek olsaydı o saate kadar haber çoktan ulaşırmış olurdu. Bana kalırsa beklediği telefonun gelmeyeceğini Gatsby de biliyor ve belki de artık buna çok da bel bağlamıyordu. Şayet bu doğruysa, eski sıcak dünyasını artık kaybettiğini ve bu kadar uzun zamandır salt bir düşle yaşamış olmanın bedelini çok ağır ödediğini düşünüyor olmalıydı. Muhtemelen başını kaldırıp, korkutucu yaprakların arasından tanımadığı bir gökyüzüne bakmış, güllerin ne kadar da tuhaf şeyler olduğunu

ve güneş ışınlarının yeni bitmekte olan seyrek çimenlerin üzerinde nasıl da çiğ göründüğünü fark ederek ürpermişti. Hava yerine düşler soluyan biçare hayaletlerin; gelişigüzel dolaştığı yeni bir dünya, gerçek olmayan bir malzemeydi bu; tıpkı solgun ve şekilsiz ağaçların arasından kendisine süzülerek yaklaştığını gördüğü şu kül rengi ve acayip gölge biçimli biçare hayalet gibi…

Wolfsheim'ın hamilik ettiği şoför silah sesini duymuş, ancak sonradan belirttiği gibi duyduğunda kendileriyle ilgili bir durum olmadığını düşünmüştü. Trenden indikten sonra, aceleyle Gatsby'nin evine sürmem ve telaş içinde merdivenlerden koşmam, evdekileri endişelendiren ilk şey oldu. Ancak o anda, birden her şeyi anlayıverdiklerinden eminim. Şoför, uşak, bahçıvan ve ben… Bir anda dördümüz, tek kelime olsun etmeden havuza koştuk.

Havuzun bir tarafından giren temiz suyun karşı tarafa yönelerek buradan boşalıyor olması, yüzeyinde hafif bir akıntı yaratıyor, bu küçücük dalgalanmalar ise şişme yatağın, üzerindeki yüküyle beraber sağa sola hareket etmesine neden oluyordu. Aniden çıkan rüzgar, suyun yüzeyinde yalnız ufak kıpırdanmalara neden olsa da, yatağın ve üzerindeki bedbaht yükünün gelişigüzel seyrini değiştirmeye yetiyor, bir yaprak kümesinin dokunuşuysa bu yatağı, suyun içindeki ince ve kırmızı bir çemberin üzerinde, bir pusula oku misali döndürüyordu.

Gatsby'i hep birlikte eve doğru taşıdığımız esnada, bahçıvan, az ilerdeki çimenlerin üstünde yatmakta olan Wilson'un cesedini gördü. Katliam tamamlanmıştı!

BÖLÜM 9

İki yılın ardından olay gününden, gecesinden ve ertesi günden aklımda kala kala, polislerin, fotoğrafçıların ve gazetecilerin durmak bilmeyen ziyaretleriyle Gatsby'nin kapısını aşındırmaları kalmıştı. Meraklıları uzak

tutmak adına bahçe kapısının önüne, başında polisin nöbet tuttuğu bir şerit gerilmiş olsa da, çocuklar çok geçmeden benim avlumdan eve geçebildiklerini keşfetmişti. Bu yüzden havuzun başından ağızları açık etrafına bakınan insanlar da eksik olmuyordu. Bir dedektif olduğunu tahmin ettiğim, son derece aklıselim görünen bir adam, o gün Wilson'un cesedine eğilip bakarken 'deli' ibaresini kullanmış; ses tonundaki alışılmadık otorite ise bu sözcüğü ertesi günün manşetlerine taşımıştı.

Yazılanların çoğu kabus gibiydi; acayip, alakasız, kışkırtıcı ve uydurma satırlar. Michaelis ifadesinde, Wilson'un karısının sadakatinden kuşkulanmakta olduğunu söyleyince, tüm bu hikayenin en azından bir süre sert ve ateşli eleştirilere malzeme vereceğini düşünmüştüm. Ancak, her şeyi anlatabilecek biri olduğunu sandığım Catherine tek kelime olsun etmemişti. Hatta bu konuda şaşırtıcı bir sağduyu sergileyerek; sorgu yargıcına yolunmuş kaşlarının altından kararlı gözlerle bakmış ve ablasının Gatsby'i hiç tanımadığına, kocasıyla son derece mutlu bir evlilikleri olduğuna ve kocasına katiyen ihanet etmemiş olduğuna yemin etmişti. Söylediğine kendisini de inandırmış gibiydi zira böylesi bir iddianın onun dayanma gücünü aştığını gösterircesine, elinde mendiliyle ağlayıp durmuştu. Böylelikle mesele daha fazla kurcalanmadan Wilson, 'yaşadığı ıstırap nedeniyle akli dengesini yitirmiş' bir adam olarak damgalanmış ve dava kapanmıştı!

Ancak meselenin bu yönü zaten benim için önemsizdi. Çünkü Gatsby'nin tarafında bir başıma kalakalmıştım. Kara haberi vermek için West Egg'de gerekli gördüğüm kişileri aradıktan sonra, onun üzerindeki bütün şüpheler, cevabı bilinmeyen tüm o sorular bana yöneltilir olmuştu. İlk başta şaşırmış, hatta karmakarışık olmuştum; fakat sonra o evinde nefessiz, kıpırtısız ve sessiz öylece yatarken, her geçen saat üzerimde bir sorumluluk taşıdığımı düşünmeye başlamıştım, çünkü onunla ilgilenen başka kimse yoktu. İlgiyle kastettiğim şey ise, hayatının sonuna geldiğinde her insanın hak ettiği o yoğun kişisel ilgidir.

Onu havuzda bulduktan yarım saat sonra, içgüdüsel olarak hiç düşünmeden Daisy'e telefon açtım. Ancak o gün öğleden sonra Tom'la beraber, yanlarında birkaç valizle evden ayrılmış olduklarını öğrendim

"Adres bırakmadılar mı?"

"Hayır."

“Ne zaman döneceklerini söylediler mi?

“Hayır.”

“Nerede olduklarını bilmiyor musun? Kendilerine ulaşmam lazım?”

“Bilmiyorum, maalesef.”

Onun için birilerini bulmak istiyordum. Yattığı o odaya gidip; “Merak etme Gatsby. Senin için birilerinin gelmesini sağlayacağım, üzülme. Güven bana, mutlaka birilerini getireceğim,” diyerek onu rahatlatmak istiyordum.

Meyer Wolfsheim’ın adı rehberde yoktu. Uşak bana Broadway’deki bürosunun adresini bulup çıkardı; santralden numarasını öğrendim; ancak numarasına ulaşana kadar saat beşi çoktan geçmiş olduğundan telefonu açan olmadı.

“Bir kez daha arar mısınız?”

“Üç kez aradım.”

“Bu çok mühim.”

“Üzgünüm. Korkarım kimse yok.” Tekrar misafir odasına döndüm; bir an için salonu dolduran tüm bu memurların da, aslında bir bakıma onun ziyaretçileri olduğunu düşündüm. Ancak onlar durmadan üzerindeki çarşafı aralayıp, hareketsiz gözlerle Gatsby’e baktıkça, onun itirazını duyar gibi olmuştum.

“Ahbap; benim için birilerini bulman bulmam şart. Hadi biraz daha gayret! Bu işi yalnız bitirmek istemiyorum.”

Adamın biri yaklaşıp bazı sorular sormaya başlamıştı; güç bela elinden kurtularak üst kata çıktım. Bana hiçbir zaman kesin biçimde, anne ve babasının öldüğünü söylememişti, bir iz bulurum umuduyla çalışma masasının kilitli olmayan çekmecelerini aceleyle karıştırdım fakat odada, karmaşık geçmişinin simgesi olan Dan Cody’nin duvardaki fotoğrafı dışında, geçmişiyle ilgili hiçbir şey yoktu.

Ertesi sabah, uşağın eline Wolfsheim’a yazdığım mektubu tutuşturup onu New Yok’a gönderdim. İlk trenle gelmesini ve beni durumdan haberdar etmesini istiyordum. Gerçi yazarken bu gözüme lüzumsuz görünmüştü; gazeteleri görür görmez mutlaka yola çıkacaktı; ayrıca öğleden önce Daisy’den de bir telgraf geleceğinden emindim. Lakin ne telgraf ne de Bay Wolfsheim geldi; daha çok sayıda polis, fotoğrafçı ve muhabirden başka da gelen olmadı. Uşak, Wolfsheim’ın yanıtını getirdiğinde, içimde bir isyan

belirmiş, Gatsby ile aramda hepsini hor gören bir dayanışma olduğu hissi beni sarmıştı.

‘Sayın Bay Carraway,

Bu hayatım boyunca yaşadığım en sarsıcı felaketlerden biri, tüm bunların gerçekleşmiş olmasını aklım almıyor. O adamın yapmış olduğu bu delilik hepimizi düşündürmeli. Şu anda oraya gelmem mümkün değil. Çok mühim işlerim dolayısıyla bir yere kıpırdayamıyor, aranızda olamıyorum. Şayet daha sonra yapabileceğim herhangi bir şey olursa, lütfen bana yazıp Edgar’la gönderin.

İnanın, böylesi hadiseler karşısında perişan oluyorum; bu hadise karşısında da yıkıldım, ne söyleyeceğimi, ne yapacağımı bilemez bir vaziyetteyim.

Saygılarımla,

MEYER WOLFSHEIM

Mektubun altına ise özensizce şu satırları karalamıştı:

‘Cenaze ve diğer işlemlerle ilgili ihtiyaçları bana iletin. Ailesi hakkında hiçbir bilgim yok.’

O gün Chicago’dan bir telefon geldiğini söylediklerinde, nihayet Daisy’nin aklını başına geldiğini sanmıştım: fakat bağlantı kurulduğunda derinlerden, cılız bir erkek sesi işitmiştim.

“Ben Slagle.”

“Buyurun,” Bu adı hiç duymamıştım.

“Ne haber ama! Telgrafımı aldın mı?”

“Telgraf falan gelmedi.”

“Genç Parke’ın başı belada” hızlı hızlı konuşuyordu, “Bonoları tezgah üstünden piyasaya sürmesiyle enselenmesi bir olmuş. Meğer beş dakika önce New York’tan, numaraların kayıtlı olduğu bir genelge gitmiş. Buna ne dersin? Şu taşrada başına ne geleceği hiç - ”

“Alo!” diye araya girdim, soluk soluğa, “Dinleyin beni, ben Gatsby değilim, Bay Gatsby öldü.”

Hattın diğer ucunda uzun süren bir sessizlik oldu, sonra bir şaşkınlık nidası duyuldu. Peşindense sinyal ötmeye başladı, kapatmıştı!

•••

Yanılmıyorsam üçüncü günde, bir Minnesota kasabasından, Henry C. Gatz imzalı bir telgraf ulaştı. Gönderen, sadece hemen yola çıkacağını ve cenazenin kendisi gelene kadar bekletilmesini istediğini yazmıştı.

•••

Gelen vakur, şaşkın ve bitkin ihtiyar, Gatsby'nin babasıydı. O ılık Eylül gününde eski ve uzun bir paltoya sarınmıştı. Muhtemelen heyecandan, durmadan gözleri sulanıyordu. Çantasını ve şemsiyesini almamla, seyrek ve kırlaşmış sakalını çekiştirmeye başlamış, dur durak bilmediğinden de paltosunu çıkartmakta epey zorlanmıştım. Bitap görünüyordu, ben de onu müzik odasına götürüp bir koltuğa yerleştirmiş, daha sonra yiyecek bir şeyler göndermiştim. Ancak hiçbir şey yememiş, sütü içmeye niyetlendiğinde ise titrek elleri yüzünden hepsini üzerine dökmüştü.

"Chicago gazetesinde okudum; her şeyi yazmışlar. Derhal yola çıktım" dedi.

"Size nasıl ulaşırım bilemedim."

Görmeyen gözlerle sürekli etrafına bakınıyordu.

"Deliymiş!" dedi "Tabi deli olmasa hiç bunu yapar mı?"

"Kahve alır mıydınız?" diye sordum.

"Hiçbir şey istemem. Şimdi daha iyiyim Bay -- ?"

"Carraway."

"Evet, böyle gayet iyiyim. Jimmy'i nerede?"

Onu oğlunun yattığı misafir odasına götürdüm ve yanından ayrıldım. Birkaç ufaklık, merdivenin başından merakla antreye bakıyordu. Gelen kişinin kim olduğunu söyledikten sonra isteksizce uzaklaştılar.

Çok geçmeden Bay Gatz kapıyı açarak çıktı; dudakları biraz aralık, yüzü hafif kızarmıştı, gözlerinden yaşlar süzülüyordu. Ölümün, artık apansız olmadığı bir yaştaydı. Neden sonra başını kaldırıp ilk kez dikkatle çevreye bakmıştı; salonun yüksekliği ile ihtişamını ve buradan diğer odalara açılan muazzam büyüklükteki odaları gördüğünden, kederine müthiş bir gurur karışmıştı. Üst kattaki yatak odalarından birine çıkarken ona eşlik ettim. O ceketini ve yeleğini çıkarırken, ben de, kendisini beklediğimiz için cenaze hazırlıklarına henüz başlamadığımızı söyledim.

"Nasıl bir tören istediğinizi bilmiyorduk Bay Gatsby."

“İsmim Gatz.”

“Evet ya, Bay Gatz. Belki de onu Batıya götürmek istersiniz.”

Hayır, manasında başını salladı, “Jimmy Doğuyu tercih ederdi. O arzu ettiği her şeyi burada elde etti. Oğlumun arkadaşı mıydınız Bay --?”

“Yakın arkadaştık.”

“Geleceği çok parlaktı, biliyorsunuz. Daha yaşı neydi ki? Yine de kafası çok iyi çalışırdı,” son cümlesini söylerken elini kıvançla başına götürmüştü. Ben de başımı sallayarak onayladım.

“Yaşasaydı, büyük adam olurdu, mesela James J. Hill gibi. Ülkesini kalkınmasına hizmet edecekti.”

“Haklısınız,” dedim çok da inanmadan.

İşlemeli yatak örtüsünü çekiştirmeye başladı, zorlanarak da olsa açtı. Yatağa kaskatı uzandı, hemen ardından uykuya daldı.

O gece, sesinde bir telaş olan bir adam aradı ve kim olduğunu söylemeden önce benim ismimi öğrenmek için ısrar etti. Sonunda:

“Ben Carraway,” dedim

“Ah, öyle mi?” dedi, sesi rahatlamış gibiydi “Ben Klipspringer.” Ben de, sonunda Gatsby’nin cenaze törenine katılmak isteyen bir dostunun çıktığı fikriyle rahatlamıştım. Meraklı kalabalığın toplanmasını önleyebilmek adına tören gününü ve saatini gazetede ilan etmek istememiştim. Bu yüzden de, her ne kadar insanlara ulaşmam hiç kolay olmasa da, kendim sağa sola telefon açarak günü ve saati bildirmeye çalışıyordum.

“Tören yarın,” dedim, “saat on beşte, burada kendi evinde yapılacak; siz de ilgilenenlere iletirseniz sevinirim.”

“A, ne demek, tabi,” dedi hemen, “kimseyi göreceğimi pek sanmam ama görürsem söylerim elbet.”

Ses tonu beni kuşkulandırmıştı, “Siz geleceksiniz tabi,” dedim.

“Tabi tabi, gelmeye çalışacağım. Ben sizi şey için -”

“Bir dakika” diyerek araya girdim, ‘Önce neden gelip gelmeyeceğini kesin olarak söylemiyorsunuz?”

“Aslına bakarsanız, mesele şu ki, şu anda Greenwich’deki bazı dostlarımın yanındayım. Ve yarın da onlara katılmamı bekliyorlar, piknik ya da onun gibi bir şeyler planlamışlar da. Ancak tabi ki atlatmak için elimden geleni yapacağım.”

Tutamadım kendimi, “Hah!” diyiverdim; sesimi duymuş olmalıydı ki sinirli bir tavırla devam etti: “Aramamın nedeni orada unutmuş olduğum ayakkabılarım, zahmet olmazsa uşakla onları bana gönderirseniz çok memnun olurum. Onlar tenis ayakkabılarım, bilirsiniz, onlar olmadan müşkül duruma düşerim. Adresi veriyorum: B.F. eliyle –“

Ardını duymadım, çünkü telefonu kapatmıştım. Daha sonra aradığım beyefendilerden biri Gatsby’nin hak ettiğini bulduğunu ima edince, Gatsby adına utanç duydum. Ancak hata bendeydi, çünkü içki kaçakçılığına kalkıştığı için Gatsby’i en çok kınayanlardan biriydi, onu aramamam gerektiğini bilmeliydim.

Cenaze gününün sabahında New York’a Meyer Wolfsheim’ı görmeye gittim; ona başka şekilde ulaşamayacakmışım gibi görünüyordu. Asansörcü çocuğun yönlendirdiği kapının üzerinde ‘Swastika Holding’ yazıyordu: kapıyı iterek içeri girdiğimde, kimsenin olmadığını gördüm. Birkaç defa ‘Merhaba’ diye boşuna seslendim, derken bölmelerin arkasından bir takım tartışma sesleri geldiğini fark ettim, hemen ardından da içerdeki odalardan birinden bir Yahudi güzeli çıkıp siyah gözleriyle, düşmanca bir tavırla beni süzdü.

“Kimse yok” dedi. “Bay Wolfsheim Chicago’da.”

Ancak söylediklerinin yalan olduğu hemen ortaya çıkmıştı, çünkü içerden birileri ‘Rosary’ adlı şarkıyı ahenksiz bir ıslıkla çalmaya başlamıştı.

“Kendisine lütfen Bay Carraway’in onu görmek istediğini söyleyin.”

“Onu Chicago’dan getiremem mümkün mü sizce? Tam o sırada kapının ardından biri “Stella” diye seslendi, bunun Wolfsheim’ın sesi olduğu şüphe götürmezdi.

“Kartınızı masaya bırakın, döner dönmez kendisine mutlaka veririm” dedi çabucak.

“Fakat kendisinin içeride olduğunu biliyorum.”

Bir adım yaklaşıp ellerini öfkeyle kaldırdı, hemen sonra kalçalarına dayayıp, “Siz gençler, canınız her istediğinde buraya damlayabileceğinizi sanıyordunuz,” diyerek azarladı, “Artık bıktık usandık! Chicago’da diyorsam, Chicago’dadır.”

Ona Gatsby’den bahsettim.

“A!”

Beni bir kez daha süzdükten sonra, “Bir dakika… İsminiz neydi?”

Ortadan kayboldu. Çok geçmeden Meyer Wolfsheim, yüzünde vakur bir ifadeyle kapıda belirdi, iki elini uzatarak yaklaştı. Elimi ellerinin arasına alarak saygılı bir sesle, bugünlerin hepimiz için kederli ve zor günler olduğunu söyledi, ardından beni ofisine götürüp bir puro ikram etti.

"Onunla ilk tanıştığımız günü hatırlıyorum da" dedi. "Göğsü savaşta kazandığı madalyalarla dolu olan, yeni terhis olmuş, genç bir binbaşıydı. Öyle dardaydı ki, gündelik kıyafete verecek parası olmadığından, üniformayla dolaşırdı. Onu ilk gördüğümde 43'üncü Caddedeki Winebrenner bilardo salonuna iş istemeye gelmişti. İki gündür boğazından tek lokma geçmemişti. 'Gel birlikte yiyelim,' demiştim. Dört dolarlık yiyeceği yarım saat içersinde silip süpürmüştü."

"Onu işe aldınız mı?" diye sordum

"İşe almakla kalmadım! Onu ben yarattım-"

"Ya!'"

"Yoktan var ettim onu, bataktan çekip kurtardım. Aslında iyi görünümlü genç bir centilmen olduğu daha ilk bakışta fark ediliyordu; üstelik Oggsford'da okumuş olduğunu duyunca bana da fayda getireceğinden emin oldum. Onu Amerikan Lejyonuna soktum, orada da kendini göstererek saygınlık kazandı, hemen Albany'den bir müşterimin işini çözdü. Kaynaştık, etle tırnak gibi olduk. İşte böyleydik!" son kelimeyi söylerken iki tombul parmağını birbirine yanaştırıp gösterdi, "anlayacağın, su sızmazdı aramızdan."

1919 Dünya Kupası'na karıştırılan şikede de ortaklıkları olup olmadığını merak ediyordum.

"Artık yaşamıyor," dedim bir dakika sonra, "Onun en yakın dostu olarak sizin bugün öğleden sonraki cenaze töreninde bulunacağınızdan eminim."

"Gelmek isterim"

"Gelin öyleyse."

Burun deliklerinden fışkıran gür kıllar yine titrer gibi oldu; başını iki yana sallarken de gözlerine yaşlar doldu.

"Yapamam, bu işe karışamam."

"Karışılacak bir mesele yok ki; her şey bitti artık."

"Ortada öldürülen bir adam varsa ben o işe katiyen bulaşmak istemem. Uzak dururum. Gençken böyle miydim? O zaman başkaydı tabi: bir arkadaşım öldüğünde iki elim kanda olsa, son yolculuğuna uğurlamak için

onun yanında olurdum. Beni fazla duygusal bulabilirsiniz ama sonunda ölüm de olsa yanında olurdum.”

Gelmemesinin kendince nedenleri olduğunu anlamıştım, ayrılmak için ayağa kalktım.

“Üniversiteye gittiniz mi?” diye sordu, damdan düşercesine. Bir an onun deyişiyle bir ‘ortaglıg” önerecek sandım fakat yanılmışım, sadece selam verip elimi sıkmakla yetindi.

“Dostlarımız sağken onlara yakınlık göstermek önemlidir, öldükten sonra değil!” diye ahkam kesti. “Ölümden sonra ben her şeyi öylece olduğu gibi bırakırım.”

Oradan ayrıldığımda gökyüzünde toplanmış olan kara bulutları fark ettim; West Egg’e ulaşmamla da yağmur başladı. Üstümü değiştirip hemen komşumun evine gittim. Bay Gatz’ı salonda bir aşağı bir yukarı yürürken bulmuştum; çok heyecanlıydı. Oğlundan ve oğlunun malvarlığından gitgide daha fazla gurur duyuyordu. Bana bir şey göstermek istediğini söyledi.

“Titrek elleriyle cüzdanından bir fotoğraf çıkardı, “Bunu bana Jimmy göndermişti” dedi, “Bak!”

Bu, içinde olduğumuz evin fotoğrafıydı. Kenarları aşınmış, elden ele dolaşmaktan üzeri kirlenmişti. “Şuna baksana?” diyerek hevesle bana tüm detayları gösteriyor, sonra bana bakıp gözlerimde bir hayranlık belirtisi arıyordu. Bunu o kadar çok kişiye göstermişti ki, onun için bu fotoğrafın evin kendisinden daha gerçek göründüğü izlenimine kapıldım.

“Bunu bana Jimmy yollamıştı. Çok güzel bir fotoğraf değil mi? Nasıl da net gösteriyor her şeyi.’”

“Gerçekten güzel. Yakınlarda hiç görüştünüz mü?

“İki yıl önce beni ziyarete geldi ve bana şu an oturduğum evi aldı. Evi terk ettiğinde haliyle bozulmuştu aramız; fakat artık bir nedeni olduğunu görebiliyorum. Önünde parlak bir gelecek olduğunu o zamandan anlamıştı! Başarılı olduktan sonra da bana hep cömert davrandı.”

Fotoğrafı kaldırmaya isteksiz görünüyordu; bir müddet daha, oyalanırcasına onu gözümün önünde tuttu. Yeniden cüzdanına koyduktan sonra, bu defa cebinden *Hopalong Cassidy* adlı eski bir kitap çıkardı.

“Şuna bir bak, bunu çocukken hiç elinden düşürmezdi. Daha o zamandan belliydi.”

Arka kapağını açtı ve görebilmem için kitabı bana çevirdi; boş olan son sayfada el yazısıyla PROGRAM yazıyordu. Üzerine 12 Eylül 1906 tarihi atılmıştı, altında ise bir çizelge vardı:

Yataktan kalkış 6.00
Ağırlık çalışması ve duvara
tırmanış idmanı 6.15 - 6.30
Elektrik vb üzerine çalışma 7.15 - 8.15
İş 8.30 – 16.30
Beysbol ve spor 16.30 - 17.00
Hitabet, güzel duruş ve
hal tavır çalışması 17.00 – 18.00
Lüzumlu buluşların
incelenmesi 19.00 - 21.00

ALINAN KARARLAR

* Shafters ya da (buradaki isim okunmuyordu) oyalanıp vakit harcamak yok
* Sigara içmek ve çiklet çiğnemek yok
* Gün aşırı banyo yapılacak
* Her hafta iyi bir kitap ya da dergiyi okunacak
* Her hafta 5 bin dolar (bunun üstü çizilmişti) 3 bin dolar biriktilecek
* Anne ve babaya daha iyi davranılacak

•••

“Bu kitabı şans eseri buldum” dedi ihtiyar, “durumu gayet iyi açıklıyor, değil mi?”

“Evet. Açıklıyor.”

“Jımmy’nin hayatta ilerleyeceği kesindi. Her zaman buna benzer kararlar alırdı. Kendini geliştirmek için neler yapmış gördün mü? Hep böyle yapardı Bir keresinde bana bir domuz gibi yemek yediğimi söylemişti de ben de onu dövmüştüm.”

•••

Kitabı kapatmaya pek istekli görünmüyor, her maddeyi yüksek sesle okuduktan sonra yüzüme bakıyordu. Bu listeyi kendim için kullanmak üzere ezberlememi istiyordu sanırım.

Rushing'den çağrılan üç Protestan rahip henüz varmadan, pencerede durup başka otomobillerin gelmesini beklemekten kendimi alamadım. Gatsby'nin babası da aynı şeyi yapıyordu. Zaman ilerledi. Hizmetçiler salona doluşup beklemeye başlayınca Bay Gatz gözlerini kırpıştırmaya, kederli bir sesle ne diyeceğini pek de bilemeden yağmurdan söz etmeye başladı. Bir yandan da sık sık saatine bakıyordu. Onu bir kenara çekip yarım saat daha beklemesini istedim. Gerçi bir yararı olmadı. Kimse gelmemişti.

•••

Akşamüstü beş sularında üç otomobilden oluşan tören alayımız mezarlığın kapısına ulaştı ve çiseleyen ince bir yağmurun altında durdu. En önde simsiyah ve ıslak cenaze aracı, arkasında Bay Gatz, rahip ve benim olduğum limuzin, biraz arkamızda ise iliklerine kadar ıslanmış olan beş altı hizmetli ile West Egg'li posta memurunun bulunduğu Gatsby'nin steyşın arabası vardı. Ana kapıdan geçip mezarlığa doğru yürürken bir arabanın durduğunu, sonra da birinin ardımızdan su birikintilerini sıçratarak geldiğini işittim. Dönüp baktığımda üç ay kadar önce, bir gece Gatsby'nin kütüphanesindeki kitapları hayranlıkla seyrederken gördüğüm baykuş gözlüklü adamı tanıdım.

O geceden sonra onu görmemiştim. Cenazeyi nasıl ve nereden öğrendiğini, hatta onun adını dahi bilmiyordum. Yağmur suları gözlük camlarından akıyordu, Gatsby'nin mezarının üzerine serilmiş branda bezini görebilmek için gözlüklerini çıkartıp sildi. Gatsby'yi düşünmeye çalışıyordum ancak o artık çok uzaklardaydı. Gücenmemiş olsam da aklım Daisy'nin ne bir haber, ne de bir çiçek göndermiş olmasına takılmıştı. Uzaktan birinin 'Yağmur değen ölüler kutsanmıştır,' diye mırıldandığını duydum; baykuş gözlüklü adam cesur bir sesle "Amin!" diye seslendi.

Kalabalıktan ayrılıp, sırılsıklam arabalara koşarken, baykuş gözlüklü yanıma geldi. "Eve gelemedim" dedi.

"Aslına bakarsanız kimse gelemedi."

“Hadi canım!” dedi şaşkın şaşkın, “Ah Tanrım, yüzlercesi o evden çıkmazdı.’’ Tekrar gözlüklerini çıkartıp sildi, bu defa hem içini, hem dışını. “Zavallı hergele!” dedi.

En canlı anılarımdan biri de, üniversitenin hazırlık sınıfındayken, sonra da fakülte yıllarında, Noel zamanlarında Batıya dönüşümdür. Chicago’dan da öteye gidecek olan bizler bir Aralık akşamında saat altıda eski ve karanlık Union İstasyonu’nda toplaşır, tatil havasına çoktan girmiş olan Chicago’lu dostlarımızla alelacele vedalaşırdık.

Kürklerine sarınmış Miss falanca okulundan kızların ağızlarından buhar çıkarak çene çalmalarını, bir tanıdıkla rastlaşınca soğuktan donmuş ellerini hevesle sallayışlarını, “Ordway’lere mi gidiyorsun? Hersey’lere mi? Schuttz’lara mı?” diye oradan oraya seslenişlerini ve eldivenli ellerimizde sımsıkı tuttuğumuz o uzun, yeşil biletleri hiç unutmam. Chicago, Milwaukee ve St. Paul hattının kirli sarı renkli vagonları istasyona girdiğinde ise, Noel şenlikleri başlamışçasına neşelenirdik.

Tren hareket edip kış gecelerinin içine daldığında sahici karlar, yani bizim karlarımız iki yanımızda uzanmaya ve camları lekelemeye başlar, Wisconsin istasyonlarının cılız ışıkları bir görünüp bir kaybolur olduğundaysa, ortalık bir anda keskin ve yabanıl bir havaya bürünürdü. Yemek vagonundan yerlerimize dönerken geçtiğimiz vagonlar arası soğuk geçitlerde işte bu havayı ciğerlerimize çeker, bu ülkeyle özdeşliğimizi, yeniden onun içinde eriyip kaybolmadan önce, hiç değilse bir saatlik bu tuhaf zaman diliminde derinden hissederdik.

Benim Orta Batım buydu işte; buğday tarlaları, bozkırlar ve harap İsveç köyleri değil, gençliğimde heyecan içinde trenle eve dönüşlerim, ayaz karanlığın içindeki sokak lambaları, kızakların çıngırak sesleri ve çobanpüsküllü Noel çelenklerinin pencerelerdeki ışıklarla kara vuran gölgeleri. Ben bunların bir parçasıyım, üzerimde o uzun kış gecelerinin verdiği bir parça ağırlık, evlerin onlarca yıldır içinde yaşayanların aile isimleriyle anıldığı bir kentte Carraway’lerin evinde yetişmiş olmanın verdiği bir kanaatkarlık vardır. Tüm bu anlattıklarımın aslında Batının öyküsü olduğunu bugün anlıyorum: Tom ve Gatsby, Daisy, Jordan ve ben; hepimiz Batılıydık ve belki de, Doğu’nun yaşamına çok de ayak uydurmamızı gizliden gizliye engelleyen, ortak bir kusurumuz vardı.

Beni en çok heyecanlandırdığı günlerde bile; yalnız küçük çocuklar ve yaşlılardan esirgenen o bitmek bilmez sorgu sualleriyle, sıkıcı, genişleyen ve yayılan Ohio'nun ötesindeki o kentlere kıyasla üstünlüğünün apaçık farkında olduğum zamanlarda bile Doğunun yine de gözümde hep bir çarpıklığı olmuştur. Özellikle de en akıl almaz rüyalarımı süsleyen West Egg'in. Burayı basık, somurtkan bir gökyüzünün ve ışıltısız donuk bir ayın altında çömelmiş, hem geleneksel, hem de grotesk yüz adet eviyle, El Greco'nun resmettiği bir gece manzarasına benzetirim. Ön planda, dört ciddi adam, üzerlerinde frak, ellerinde bir sedye yürür, sedyede beyaz tuvaletiyle sarhoş bir kadın boylu boyunca uzanır. Sedyeden sarkan el ise, mücevherlerle parıldar. Adamlar ciddi bir tavırla kadını bir eve bırakır, fakat ne adını bilen, ne de onu yanlış adrese bıraktıklarını umursayan vardır.

Gatsby'nin ölümünden sonra, Doğu bana işte böyle perili, gözlerimin düzeltme yeteneğini aşacak ölçüde çarpık görünüyordu. Bu nedenle, kurumuş yapraklardan mavi dumanlar tüterken ve rüzgar iplerdeki çamaşırları kaskatı keserken, eve dönmeye karar verdim.

Ayrılmadan yapmam gereken bir şey daha vardı, belki kendi haline bıraksam daha iyi olacak; sevimsiz, nahoş bir şey. Yine de gitmeden her şeyi yoluna sokmak istiyordum, benim artıklarımı temizlemesi için sadece yardıma hazır ve umarsız denize bel bağlayamazdım. Böylece Jordan Baker'ı görmeye gittim. Önce bize neler olduğu, ardından da bana neler olduğu üzerine konuştuk, büyük bir koltukta öylece oturup, son derece sakin bir tavırla beni dinlemişti. Golf kıyafetleri üzerindeydi; gururla kalkmış çenesi, sonbahar yapraklarının rengindeki saçları, kucağında tuttuğu golf eldiveninin rengine çalan yanık teniyle güzel bir tabloya benzediğini düşündüğümü hatırlıyorum. Anlatacaklarımı bitirdiğimde hiç yorum yapmadan, sadece biriyle nişanlandığını söyledi. Onaylasa hemen evlenebileceği pek çok talibi olduğunu bilsem de, söylediğine pek ihtimal vermemiştim. Yine de, tabi ki şaşırmış gibi yapmayı ihmal etmedim. Bir an için, doğru yapıp yapmadığım konusunda tereddüde düşer gibi olsam da, yeniden düşündüğümde hemen kendimi toparladım. Vedalaşmak için ayağa kalktığımda, "Yine de beni başından savdın," dedi birden bire. "Telefonda yaptığın resmen buydu. Artık umurumda değilsin fakat bu benim için çok yeni bir deneyimdi, bu yüzden bir süre sersem gibi hissettim."

El sıkıştık.

“Hatırlar mısın?” diye sordu, “Araba kullanmak ile ilgili bir sohbetimiz olmuştu.”

“Aslında tam olarak hatırlamıyorum.”

“Kötü sürücü ancak başka bir kötü sürücüyle karşılaşana kadar güvende olur, demiştin. Eh, ben de sonunda bir başka kötü sürücüyle karşılaştım, değil mi? Yani doğru kestirememiş olmamın nedeni, benim dikkatsizliğimdi. Senin dürüst ve açık sözlü olduğunu ve bundan kıvanç duyduğunu sanmıştım.”

“Otuzundayım” dedim, “Kendime yalan söylemek ve bunu şeref olarak adlandırmak için beş yıl yaşlıyım.”

Yanıt vermedi. Ona kızgın, hala biraz aşık ve de çok üzgündüm. Arkamı dönerek uzaklaştım.

Ekimin sonlarında, bir akşamüstü Tom Buchanan’a rastladım. 5’inci Caddede her zamanki saldırgan tavrıyla, yoluna çıkan olursa dövüşecekmişçesine ellerini biraz öne çıkarmış, kafasını huzursuzca etrafı tarayan gözlerini uyacak şekilde sağa sola hareket ettirerek, önüm sıra yürüyordu. Ona yetişmemek için ben ağırdan alırken o durdu, kaşlarını çatarak bir kuyumcunun vitrinine bakmaya başladı. Derken beni gördü, yanıma geldi ve elini uzattı.

“Hayrola Nick? Elimi sıkmayacak mısın?”

“Evet. Hakkında ne düşündüğümü biliyorsun.”

“Sen delisin” dedi hemen, “Hem de zırdeli. Sorunun nedir anlamıyorum.”

“Tom,” dedim, “sen o gün Wilson’a ne söyledin?”

Tek kelime etmeden öylece baktı! O kayıp saatlerde olanlar hakkındaki tahminlerimde haklı olduğumu anlamıştım. Gitmek için arkamı döndüm, ancak arkamdan gelip koluma yapıştı, “Ona gerçeği söyledim Nick!” dedi, “Yola çıkmak üzereydik ki çıkageldi; uşağa evde olmadığımızı söylemesini tembihledim fakat adam zorla içeri girip yukarı çıktı, öylesine delirmişti ki, o otomobilin sahibinin kim olduğunu ona söylemeseydim beni öldürebilirdi. Kaldığı süre boyunca eli cebindeki tabancadaydı.” Derken meydan okurcasına çıkıştı. “Hem ne olmuş söylemişsem? O hergele başına geleni hak etmişti; hem Daisy’nin, hem de senin gözlerini kör etmişti, ancak aslında kabadayının tekiydi. Myrtle’ı bir köpek gibi ezdiği yetmiyormuş gibi dönüp bakmamış bile!”

Bunun doğru olmadığı dışında bir şey söylemedim.

“Benim üzülmediğimi mi sanıyorsun? Bana bak, o apartman dairesini boşaltmaya gittiğimde, raftaki köpek bisküvisini gördüğümde oturup çocuklar gibi ağladım. Tanrım berbattı...”

Ondan hiç hoşlanmıyordum ve onu asla affetmeyecektim. Ancak yaptığı şey için kendisini tamamen haklı bulduğunu da gördüm. Her şey karmakarışık ve umarsızdı; Tom ve Daisy son derece umarsızdı, çevrelerindeki her şeyi ve her varlığı darmadağın ediyor, sonra ise çekilip paralarına ya da umursamazlıklarına, ya da onları bir arada tutan her ne ise ona sığınarak, kendi pisliklerini temizleme işini başkalarına bırakıyorlardı.

Bu kez uzattığı eli sıktım. Reddetmem anlamsızdı, o an bir çocuğun elini sıkıyormuşum gibi hissettim. Tom bir inci gerdanlık ya da belki de bir çift kol düğmesi almak üzere kuyumcuya girdi ve böylece, benim taşralı alınganlığımdan sonsuza dek kurtulmuş oldu.

West Egg’den ayrılıyorken Gatsby’nin evi hala boştu. Bahçesindeki çimler, benimkiler kadar boy atmıştı. Kasabadaki bir taksici, buradan bir dakikalığına olsun durmadan ve içeriyi göstermeden geçmezdi. Belki de kaza gecesi Daisy ile Gatsby’i East Egg’e götüren de oydu; kim bilir belki de bu olay hakkında kendince bir öykü uydurmuştu. Hiçbirini duymak istemiyordum, bu yüzden trenden inince onun arabasına binmekten kaçındım.

Gatsby’nin verdiği o ışıltılı ve büyüleyici partileri aklımdan çıkaramadığımdan Cumartesi gecelerini New York’ta, kent merkezinde geçiriyordum; müziğin sesini, bahçesinden taşan ardı arkası kesilmeyen o baygın kahkahaları, evinin önündeki yolda gidip gelen arabaları hala duyabiliyordum. Bir gece oradan gerçekten bir arabanın geçtiğini işitmiş, farlarının kapının önündeki merdivenleri aydınlattığını görmüş, fakat kim olduğunu soruşturmamıştım. Belki de bir süredir dünyanın öbür ucunda olduğundan eğlencenin sona erdiğinden habersiz konukların sonuncusuydu.

Oradaki son günümde arabamı bakkala satıp, bavulumu tıka basa doldurduktan sonra gece, evin büyüklüğü ile tutarsız olan talihsizliğine bakmaya gittim. Beyaz mermer basamaklara kiremitle bir çocuk tarafından yazılmış, ayın solgun ışığında dahi açık biçimde okunabilen, ağza alınmayacak bir söz gördüm. Ayakkabımın tabanını gıcırtıyla taşa sürterek yazıyı sildim. Sonra plaja indim ve kumların üzerine serildim.

Kıyıdaki büyük yerlerin çoğu kapanmış olduğundan Boğazı geçen bir feribotun belli belirsiz ışığı dışında hiçbir şey göremiyordum. Ay yükseldikçe de o lüzumsuz binalar bir bir eriyip gitti ve ben buraya ilk varan Hollandalı denizcilere bu manzaranın nasıl görünmüş olabileceğini anladım: yepyeni bir dünyanın taze ve yemyeşil bağrıydı. Gatsby'nin evinin yolunda, artık var olmayan ağaçlar bir zamanlar fısıldayarak insanın en büyük ve nihai düşlerini tatmin etmişti. Bu kıtaya ayak bastığında insanoğlu o büyülü anda nefesini tutmuş, anlamadığı ve hatta istemediği o estetik duygusuna yönelmeye zorlanmış ve tarihte son defa, merak güdüsünü karşılayan bir şeyle yüz yüze gelmiş olmalıydı.

O eski, meçhul dünya üzerine düşünürken Gatsby'nin, Daisy'nin rıhtımındaki o yeşil ışığı ilk fark ettiğinde yaşadığı şaşkınlığı düşündüm. Muhtemelen bu mavi çimenlik üzerinde yükselen malikanesine varmak için çok uzun bir yol gelmiş ve hayaline, uzansa dokunabileceği kadar yaklaşmış olduğunu sanmıştı. O an bu hayalin çoktan gerilerde, şehrin ötesinde, sonsuz gecede ülkenin karanlık arazilerinin uzandığı engin bilinmezliğin bir yerlerinde kaldığından habersizdi.

Gatsby o yeşil ışığa inanıyordu. Aslında her geçen yılla birlikte önümüzden kaçıp giden o harikulade geleceğe. Bir an için onu kaçırmış olabilirdik, ama hiç önemli değildi, yarın daha hızlı koşacak, ellerimizi daha ileriye uzatacaktık… Ve güzel bir sabah…

•••

Bizler akıntıya karşı kürek çekip sularla boğuşurken aslında durmaksızın geriye, yani geçmişe doğru gitmiyor muyuz zaten.